C.K. BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS JAGELLONICAE CRACOVIENSIS

Kat. Komp.

178

I Mag. St. Dr. P

Nie pożycza się
do domu.

POËTAE POLON.
N. 67
Poezya 358.

178

Przybylski Sectio II.

42.

Pr. VIII. 120.

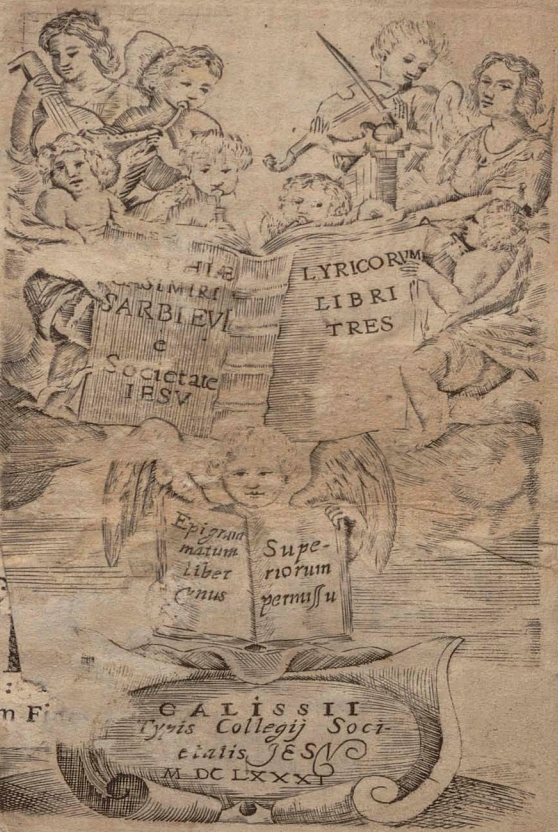
LYRICORVM
LIBRI
TRES
Epigrammatum Liber Cenus
Superiorum permissu
CALISSII
Cyris Collegij Societatis IESV
M DC LXXXV

de la Bibliotheque
de HYACINTHE PRZYBYLSKI.

178 I

BIBLIOTHECA
VNIV.
CRACOVIENSIS

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII LYRICORUM

BIBLIOTH: UNIV. VILNENSIS

LIBER PRIMUS.

AD VRBANUM VIII. PONT: O. M.

ODE I.

Cum infesta Thracum copia Pannonia accessissent.

IAM minæ sævi cecidere belli:
Jam profanatis male parsa terris
Et salus, & pax niveis revisit
Oppida bigis:
Jam Fides & Fas & amœna præter
Lautitas læto volat arva curru;
Jam fluunt passim pretiosa largis
Sæcula rivis.

Candidi soles veteriſque venæ
Fontibus nati revocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque cœlum
Depluit auro.
Meque veraci ceciniſſe verſu,
Inter Octobreis, tua feſta pompas
Priſca Saturni redijſſe ſæcla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niveique mores,
Exul & ſerâ procul uſque Thule
Candor, & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.
Lactis & fuſi per aprica mellis,
Garruli, campos ſecuêre, rivi:
Et ſuperfuſo tumuere plenæ
Nectare ripæ.
Lætior vulgò ſeges inquietis
Fluctuat culmis, titubantque frugum
Uberes campi, nec avara ſulcis
Invidet æſtas.
Paſtor errantes comitatus hædos
Provocat raucas calamo cicadas:
Mugiunt colles, & anhela feſſis
Sylva juvencis.
Pace ſubſultant juga, pace rident
Tetricæ rupes: leve ſeparatos
Otium colles amat, & ſequeſtri
Gaudia pagi.

Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati moderator orbis,
Te suis Æstas opulenta circum.
fundit aristis.
Supplici myrtus tibi servit umbrâ,
Serviunt lauri: tibi celsa longè
Quercus assurgit, tremuloque pinus
Vertice nutat.
Siderum præses dominusque terræ
Lucida Romam speculatus arce
Regna tranquillet, cupidoque Patrem
Te velit Orbi.
Laurus, annosum tibi signet ævum:
Fata te nôrint, properentque Parcæ
Nescium carpi tibi destinatos
Stamen in annos.
Quæque formosos sedet inter ignes,
Sedulam pro te miserata Romam
Virgo, quam circum glomerantur albis
Astra choreis.
Curet effusas Latij querelas,
Virginum castas juvenumque voces
Curet, & votis procerum reclines
Applicet aureis.

AD AVRELIVM LYCVM.

Ne plus nimio de adversa fortuna queratur.

ODE II.

» IN dignas, Lyce nænias
» Et mœstũ gemitu pectus, & hiſpidis
» Frontem nubibus expedi,
» Cum Sol non ſolito lumine riſerit,
» Et fortuna volubilis
» Fati difficilem jecerit aleam.
» Quod vexant hodie Noti
» Cras lambent graciles æquor Eteſiæ.
» Mœſtum Sol hodie caput
» Cras lætum roſeo promet ab æquore
» Alterno redeunt choro
» Riſus, & Gemitus, & madidis propè
» Sicci cum lachrymis Joci.
» Naſcuntur medijs Gaudia Luctibus,
» Sic fatis placitum, ſuis
» Tempeſtiva fluunt fata periculis.
» Feſſos duxit heri boves,
» Dat magnis hodie jura Quiritibus
Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabijs & Curibus juga.

» Idem

, Idem Phosphorus aspicit Csperus.
, Magnum, quem tenuem viderat He-
Quod si seria ludicris
Fortunæ placeat texere: rusticus
Hesternam repetet casam
Ridentis populi non humilis jocus.
Et queis rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna Securibus.
Quod si defuerit salix,
Fasces pauperibus subjiciet focis.

AD CRISPVM LÆVINIVM

Ne plus æquo adolescentiæ fidat.

ODE III.

VIve jucundæ metuens juventæ
, Crispe Lævini. Fugiunt avaræ
Mensium Lunæ: nimiumque volui
Lubricus æther.
Tu licèt multo radiatus auro
Gemmeâ vestem moderere Zonâ.
Et super collo Tyrias amicet
Fibula lanas.
Jure Phænissis vaga penna cristis
Stare labenti dubitat galero:

Jure, quo fulges timidum refigi
Palluit aurum.
, Quod tibi largâ dedit hora dextrâ,
, Hora furaci rapiet siniſtrâ :
, More fallentis tenerum jocoſæ
Matris alumnum.
, Mobiles rerum dubijque caſus
, Regna mortalis tenuêre vitæ :
, Sedulus metæ properat fugacis
Impetus ævi.
, Tardiùs ponto volat Adriano,
, Quam ratem merſi pepulêre remi,
, Et repentinis animoſa trudunt
Carbaſa ventis.
, Omnibus mundi dominator Horis
, Aptat urgendas per inane pennas :
, Pars adhuc nido latet, & futuros
Creſcit in annos.

AD PRINCIPES EVROPÆ,

De recuperando Orientis Imperio.

ODE IV.

NOndum minaci cornua Boſphoro
Decuſſit audax Pontus, & efferis
Servire Neptunus Gelonis
Turpe gemit, reſonatq; fluct
Pla

Plangente ripas Thraca frementibus
Immugit undis: Æmathiã pudet (gos
Frænos momordisse, & Pelas-
Odrysijs dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moveri: mœret Achaica
Thetis inæqualesq́; Locri
Perpetuo lachrymãturHebro,
Semperné nigras Æthiopum domos,
Vel, quæ superbus præfluit oppida
Ganges, Abydenasq́ue turres
Supplicibus tremuisse pinnis
Formidolosam juverit Artacen?
Seseq́ue captum Phosphorus omnibus
Undis, Crythereoq́ue & alto
Jonio, Arabioq́ue ploret?
Vani futuri temporis augures
Fœcunda rerum sæcula discimus
Si non retractamus fideli
Tela manu, tacitoq́ue gaudet
Vagina ferro: si clypei vacant
Hastæq́ue & arcus: non animi placent
Parci laborum, non magistræ
Consilij, sine Marte, linguæ.
Frustra Novembres dicimus ad focos
Pugnata Rhetis bella sub Alpibus
Frustra renarramus Gelonum
Versa retro retulisse signa;

Si non & ipsi stringere Noricos
Audemus enses, quos malè barbara
Non decoloravêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco
Illevit aurum, non sine gemmeo
Circumsonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu,
Et sonitu phalerarum acuto.
Formosa fortes arma timent viros,
Frangiq; nolent, seu profugus Scythes,
Seu creber è campis agetur
Mirmidonũ Dolopumq; nimbus.
Quicunq; suras & caput induet
Auro, Quirites, exuet Italum,
Civisque Romanus negari
Non timido patietur hosti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refusis crinibus allinet,
Dicemus Umbrum, qui fremẽte
Antiochi, Annibalisq; turma
Rursum efficaci diruat impetu,
Alpesque clausumque intrepidâ manu
Perrumpat orbem. Sic citat
Sæcula degenerare metis
Sancti futuri temporis arbiter:
Certoque prudens ordine segreges
Metatur annos, nunc severi
Artibus, ingenioque pugnæ
Aff

, Affulget ætas, nunc melior foro
, Gestit disertis fervere jurgijs.
, Hæc Thracas, audacemq; Bessũ
, Hæc Cilicas pavidoque Seras
Produxit ætas. Nos senio piger
Effudit Orbis, dedecus ultimum
Mundi, fatiscentisque naturæ
Opprobriũ: malè nata proles
Quicquid bonorum restitit, heu nefas,
Morum sceleste deterimus notâ,
Mentisque, & excelsi latrones
Ingenij, violenta fraudum,
Tormenta, sanctis addere dotibus
Laudamur ultro: nec scelerum pudet;
Virtusque clamatur sagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enses, vendimus & manum,
Hac, unde nummis aura refulserit;
Sparsique tinnitus ad auri
Sollicitâ vacat aure vulgus.
Et quâ secundis jecit honoribus
Bene ominatam mobilis aleam
Fortuna, mentitur caduce
Plebis honos, positoq; fallax
Accumbit omnis poplite civitas
Perjura festo surgere cum joco,
Cum pompa stipantũ, & dolosi
Præterijt breve fulgur auri.

AD TELEPHVM LYCVM.

Fortunæ, rerumq; humanarum inconstantiam accusat.

ODE V.

EHeu, Telephe, ludimur;
Fortunæ volucri ludimur impetu.
Æternum nihil est, cadet (cidet:
Quod surgit: sed adhuc surget & oc-
Ritu præcipitis pilæ;
Quæ cum pulsa cavâ rejicitur manu,
Nunc lenes secat Africos,
Nunc terræ refugis absilit ictibus.
Vesper vespere truditur,
Sed nunc deterior nunc melior subit
Anni nubibus insident:
Incertis equitant, Lustra, Favonijs
Cæco sæcula turbine.
Hæc quam Pieriâ decipimus Lyra
Juncto fulminis essedo,
Eheu quam celeres Hora quasit Notos:
Nec gratæ strepitum Lyræ,
Nec curat miseræ carmina Tibiæ:
Et quanquam canitur, levis
Se se tota suis laudibus invidet.
Magnas interea rapit

Urbe

, Urbesque, & populos, & miserabili
, Reges subruit impetu;
, Et sceptri decus, & regna cadentium
, Permiscet cineri Ducum;
, Auratasque trabes & penetralia
, Et Cives simul, & super
, Eversis sepelit turribus oppida:
, Ac mundi procul arduas
, Strages; & cumulos, ac procerũ pyras
, Festa nube super volat,
, Stellarumq; rotam & longa breviſſimo
, Cursu sæcula corripit.
, Dum nobis taciti diffugiunt Dies
, Eheu Thelephe, ludimur
, Fatorum rapida ludimur orbitâ.
, An nos fallimur? an suam
, Rerum pulcer habet vultus imaginem,
Et sunt, quæ Lyce cernimus?
An peccant fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum?
An longi trahitur fabula somnij?

Sæculi nostri socordiam persequitur.

ODE VI.

AUt nos avaræ vendidimus Tyro:
Aut usque Thulen misimus exules

Cultus avorum, non honoris
Præcipiti libet ire clivo;
Non sceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Letho pacisci: non Alyattici
Vejente permutare saxo
Uber, Achæmeniumq; Tygrim.
Nescit severo livida brachia
Signare ferro, nescit idoneis
Tiro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitq; torvũ
Tranare Lyrim, cùm nivibus satur
Exæstuanti fræna licentiæ
Permisit, emovitque ripam
Assiduæ metuendus Urbi:
Quòd si procacem fregit equus gradum,
Micatque nervis, & genibus tremit:
At non Lupercales ijsdem
Nescius assimulare saltus:
Et cùm peritum sistra citant pedem,
Doctus choreæ. Frangite barbita,
Nervosque, dementemque buxum
Fæmineo prohibete cantu.
Auditis? Istri littora personat
Ferale cornu. jam capita Alpium
Magnæque respondere montes
Ausoniæ, nova t arma Mavors
Urbesque tectis elicit. Ibimus?
An nos Caleno mensa tenet mero,

Cœna

Cœnæque regnorum redemptæ
Divitijs, populique censu?
Quas cùm recedens viderit Hesperus,
Surgens easdem Phosphorus aspicit,
Et rider aspecto renidens
Luna mero, radioque tingit,
Dum nos Lyæo regificis super
Descripta mensis prælia pingimus,
Fusoque metamur Falerno
Mœnia, diluimusque fossas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos: jam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum pepulere plantæ.
Surgamus. omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noster ab Indijs
Phœbus, Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi,
Totumque diris manè Othomanidis
Impendit æther. prô pudor! Occidens
Nobis, fatigatusque tantùm
Hesperium propè Phœbus axem
Turpi Latinis vespere serviet?
Surgamus: Oeram Gadibus & Pharon
Addamus Auroramque nocti, &
Bactra Tago, Tiberique Gangem.

AD

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE VII.

VRBANE Regum Maxime, Maxime
URBANE Vatum. Pegaseus tibi
Temo, volaturusque latè
Regna super populosque currus
Jam dudum apud me est, eripe te solo,
Oblivionis eripe nubibus
Nomenque, laudesque. O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promisse cælo! te super inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egressa nubes, te superni
Colla super humerosque Pindi
Attollere altè, non sine numine,
Luctabor. Ibis sub pedibus pigras
Urbes relicturusque gentes,
Attonitæ novus hospes auræ.
Hàc unde vasti littora Nerei,
Amnesque, camposque, & juga desuper
Arcesque mirari, & natantes
Oceano numerare terras
Coràm licebit: jam tibi barbarus
Circùm supinis collibus annuit
Æmus, salutatâque longè
Attremit Acrocorinthus aulâ.

Ter pronus Othrys, ter trepidæ latus
Subsedit Ossæ, ter Rhodope nive
Sacrâsve submisêre lauros
Æmathij capita alta Pindi,
Sacerque Phœbo Cynthus, & aviæ
Acuta Cyrrhæ. laurigeris tibi
Thyrsis coronatus Citheron,
Et patulâ nemorosa pinu
Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendisse, & procul obvios
Currus adorare, & volanti
Ardua supposuisse terga.
Hinc ire pompas, hinc tibi præpetes
Centum superbis ire curulibus
URBANE Musas, atque aperto
Ire sines tua facta cælo.
Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? jam videor pios
Audire plausus, & frementes
Cæruleum per inane turmas,
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum sonoro exercitus agmine
Leni ter URBANUM susurro,
Ter resonis fremuêre pennis.
Ter vecta terris ac pelago super
Respondit Echo: ter lituis procul,
Sparsæ ter URBANUM Camœnæ
Pindaricis cecinêre plectris.

Audi-

Audivit ingens pontus, & Insulas
Erexit omnes, ilicet Africæ
Plausêre & Europes, & unâ
Americes Asiæque regna.
Lætæque tandem, currite sæcula,
Dixêre Musæ: Currite candidis
Horæ quadrigis: ite, magni
Sæcula deproperate Menses,
Dixêre Musæ: protinus aurea
Risêre longùm sæcula, sæcula
Auro laborata, & recuso
In pretium emicuêre vultu.

LAVDES VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE VIII.

NUper receptâ bella super Tyro,
Pugnasque serùm ludere distuli
URBANE, nunc jurata lenem
Increpuit tibi Musa buxum.
Per te refecto ferro adamantinum
Offulsit auro sæculum, & undique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo revirescit ævo.
Quo fœta quondam nectare flumina,
Ultroque septem balsama collibus

Mana-

Manare, vinóve & liquenti
Melle vagos properare rivos,
Et ſpontè ſero veſpere turgidas
Ad ſepta narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, & comatum
Aſſyrio grave vellus auro.
Te Fas, Piumque, & Juſtitiæ comes,
Utcum que ſacrum lætus agis pedem,
Candor coronat; Te fidelis
Propoſiti ſtudioſa Virtus.
Te ponè flavo larga Ceres ſinu,
Rerum que plenis non ſine Cornibus
Felix Amaltheæ citatis
Rura ſubit populoſque bigis,
At vis, & ater Luctus, & æheis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque, pallent eſque Morbi, &
Fœda modis ſimulacra miris
Ceſsére retrò. Te duce Fauſtitas
Secura frugum rura perambulat,
Tutæque per vaſti tumultus
Carpathij volitant carinæ.
Te feriati cum pueris ſenes,
Nec non recluſæ cum nuribus canunt
Regem puellæ: ſive reddit,
Sive citum rapit hora ſolem.
At nos recurvo poplite per vias
Patrem colentes, ter niveum Tibi

Nim-

Nimbum ligustri, ter rosarum
Puniceum jaciemus imbrem.

AD NICOLAVM VEJERUM PALATINI CULMENSIS FILIUM.

ODE IX.

IBis belligeræ regna Poloniæ
Et gratæ repetes limina Patriæ:
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Passis obvia brachijs.
Ceu quem velivolis præpes Etesijs
Navis divitibus distinet Insulis
Dilectum juvenem, quem modò barbara
Auri corripuit fames,
Mater sollicito spectat ab æquore,
Et lentum pelagi damnat Orionа,
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lacrymas mari:
Si fors edomito fletibus Æolo
Indo sole niger filius advolet,
Et longi memores exilij notas
Caris deleat osculis.
At tu nec studio mercis idoneus,
Infamisque lucri, nec sitiens opum.
Quas septem geminis prodigus ostijs
Aut Ganges vomit, aut Tagus,
Invi-

Invises patrium limen, amantior
Insignes animi quærere copias,
Et vi consilij promptus, & ubere
Venâ divitis ingenI.
Te rerum sapiens usus, & ImperI,
Te felix operum spiritus addecet,
Et vox se populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
Fortunæ volucrem mitte licentiam:
Hoc appone lucro, quod tuleris simul
Quò te cunque feres: seu per inhospita
Rauci littora Bosphori,
Et captum niveâ compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas & asperum
Persen, seu refugum visere Concanum
Legatus properaveris:
Virtutem solidi pectoris hospitam
Idem portat equus, qui dominum, neque
Aut campo melior ponè perambulat,
Aut mensæ comes assidet.
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineæ plebe Pecuniæ
Circumfusus Honor, & sequitur prope
Albis Fama jugalibus.

(O)

LAVDES VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE X.

NOn solus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthera
Vates: oloriníve latè
Cantibus, Æoliõve, terras
Temnet volatu, me quoque desides
Tranare nimbos, me Zephyris super
Impunè pendere, & sereno
Calliope dedit ire cælo.
Et quà licebit nubibus & sacrum
Vulgare cælo carmen, eburneam
Lyramque suspendens, tubamque
Colla super, niveisque læves
Plumis lacertos. me nec inhospita
Sistent oborti littora Nerei,
Rupésve inaccessæ ferarum, aut
Verticibus scopulorum acutis
Armata Tethys. me juga Caucasi,
Me canus Atlas, me mare barbarum
Lateque dejectus uterque
Audiet Oceanus procellis.
Ut se quieto cuncta silentio
Stravere latè! Pieriæ simul
Fontes Amymonæ, & canoris
In numerum cecidere lymphis
Doctùm

Doctùm fluentis murmura Peneï,
Sacroque Nyſæ è vertice tympana,
Lyræque, buxique, & remiſta
Cum lituis citharisq; plectra
Fregêre nubes. Hinc tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum
URBANE nomen: quin coruſco
Concutitur Jovis aula curru,
Septemque ſeſe ſideribus pigrum
Evolvit ævum, protinus ultimis
Afris coronatisque Serum
Mœnibus, Oceanoque rubro
Noſcêre magnus. jam tibi tinnulus
Fert ſiſtra Nilus, jam Berecynthia
Curetes æra, jam frementes
Rauca crepant Corybantes arma,
Te Vaticanis Maurus & Æthiops
Affuſus aris, te tepidi canunt
Devexa mundi, te remotæ
Littora perſonuêre Chryſæ:
Magnuſque latè diceris arbiter
Cælumq;, Terraſque, & Maria, & Styga,
Amnemque Cocyti ſeverum, &
Elyſiam cohibere Lethen.
Tibi (benignæ ſi qua fides ſpei)
Sternentur olim magnanimæ ad pedes
Genteſque Regeſque. ô caduci
Præſidium, columenque mundi

Jam

Jam nunc labantis pondera sæculi, &
Depræliantûm funera Principum,
Pronasque Regnorum ruinas
Consilioque humerisque siste.
Tardum sereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Mensis reclinari, & faventûm
Ambrosiæ accubuisse Divûm.
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Suisque longùm vivere moribus
Possint Quirites, possit ingens
Curia, purpureique Patres:
Diuque gaudens, & cupidus tibi
Incumbat Orbis: certus ames Remi
Urbemque, prolemque: ac merenti
Quamquâ avidus tibi debet æther,
Reposce Divos præmia lentior,
Paulumque differ sidera, dum Tagum,
Dum Bætim, undantemque bello
Eridanum, Ligerimque places:
Dum fracta septem cornua montibus
Submittat Hebrus, dum tibi Thessalus
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem, opprobriumq; fastus
Jam tum trophæis & senio gravem,
Aurata stellarum ad Capitolia
Longis revertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.

Qui

Quò Musa vatem, non memor Icari,
Tollis relapsurum? his potiùs gravem
Depone ripis, & dolosas
Deme humeris digitisq; plumas:
Tybrimque propter ducere languidos
Permitte somnos: & super ilice
Lyramque, pendentemq; buxum,
Ambiguis fluitare ramis.

AD STEPHANVM PACIVM MAGNI DVCATVS LITUANIÆ SVPREMVM THESAVRI PRÆFECTUM.

Equestris elegantiæ jactantiam reprehendit.

ODE XI.

NOn auro, neque tinnulis (dum sinus
Pugnandum phaleris, & chlamy-
Et nodos, & inutiles
Gemmas belligeris demite brachijs.
Quid levem galeam juvat
Pulmarum volucrē ferre superbiam?

Cur

Cur ſparſas agitat jubas,
Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pavidam caput
Ementituravem, cùm leve ſibilis
Aurarum, & Zephyri joco
Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Jam grando chalybum imminet,
Telorumq; frequens aura volantium
Imbelli galeæ inſonat:
Jam Martis tonitru mugit, & obvium
Medi fulgur acinacis.
Quid proſunt phaleræ? quid galeæ
Quid lætæ Zephyris comæ?
Aut umbo clypei, quòd procul æmu-
Lucem ſolibus invidet?
Quid vultus nimium ſedulus adſpici,
Quid pictus pharetræ timor?
Aurum frenigerâ rejice dexterâ:
Ferro res eget & manu,
Et magnis animis: hæc tuleris tria,
Dicam Geryoni parem,
Quê nec populifer proruat Hercules,
Nec cælo nimius Mimas,
Nec durâ Idomeneus, aut Sthenelus
Bellis adſit idonea
Incomptæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abſtinens,
Laſciváque carens forma proterviæ,

Et ferri memores genæ,
Hesterniq́ue notent vulnera prælij.
Criſtæ non facient virum,
Non arguta ſuis colla corallijs.
Thoracas Pavor & Metus,
Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi ſcopulis ſuper
Procudiſſe vagis ſcuta Cydonijs.
Nos ſtultum tegimur caput,
Et leto tenues objicimus moras.
At quos eruerit ſibi,
Directis, oculos, invida ſpiculis
Mors affingere creditur.
Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed ſignat jaculis locum,
Qui vultum ſubitis dimovet ictibus,
Devotumq́ue mori latus
Objectu tremulæ protegit ægidis.
Nudos bella pavent viros.
Audentes animos ipſa volunt propè
Declinare pericula.
Cùm conſanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
Torvis ſæpè genis turbidus, obvios
Fati t rruit impetus.
Quos fortuna timet, vitat, & acrium
Differt prælia mentium;
Et mors ſæpè viris invidet auream

Famæ pandere semitam.
Quod si belligerâ cesseris orbitâ
Post te fata citaveris,
Ostendesque neci, quâ fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII.

De recuperandis Græciæ Provinciis.

ODE XII.

AT non supino semper in otio
Perdemus ævum. Surgite Dardani
Cives, triumphatumque captis
Imperium reparate Grajis.
Implete classeis, tendite carbasa,
Inferte remos, ite volentibus
Fatis Quirites: ite: ventis
Vestra tument animisque vela,
Est, qui locantem bella pecuniam,
Novisque rebus postulet utilem
Nervum. quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore venâ
Cuniculosi montibus Orici?
Ferro, Quirites, si lubet, abditum
Mercemur aurum, qui vibrati
Glandibus emeruisse plumbi

Gaza

Gazas potentûm sciverit urbium,
Hic magna parvo lucra paraverit
Sumptu. nec exponetur aurum,
Nec Tyriæ Cypriæve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs,
Seu per reluctantûm agmina Bistonum,
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo;
Seu fulminatis diruta molibus
Castella densis bella tonitruis
Emoliuntur, cùm caduco
Mœnia concutientur igni,
Capiúque versis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes
Divitiæ pediciúque ferri.
Jam pænè gazis Bactra timent suis,
Jam dives Aule. jam Cythereîæ
Conchæ, Mycenæi úque census,
Et Tyros, & Genoëssa flavo
Pallescit auro. jam propè decolor
Albet superbis Creta corallijs;
Phthieque, & interfusa Cypros,
Ditibus ingemuére ripis.
Est, quem comantûm gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum, vel uda
Mobilibus Cynosura rivis?

Hunc empta multo sanguine recreent
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Asserta bello, vel virentis
Silva Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu: nec viridem Gnidon
Altamque Dymen spreverit, aut retro
Spissis coronatam salictis
Olenon, umbriferamque Tricen
Non lympha Cydni non vitreus Meles,
Lenisve puro Lydius agmine,
Non mite crystallum Lycormæ,
Non gelidis Arasinus undis
Desiderantem non benè lubrico
Soletur amni, si modò bellicâ
E strage fumanteis capillos,
Et tepidus linat ora pulvis.
Est qui supinâ certet amystide
Oblivioſum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinosa Creta,
Hunc Paphij rogat ora Cypri
Laxare ferrum. nec Rhodos abnuit,
Nec, non severi strenua Cæcubi
Naxos; nec illaudata Thrachin,
Aut resides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus asseri:
Aut qui propinquis æthera rupibus
Affectat Edon, aut maritus
Vitiferis Aracynthus ulmis

Est
Ris
Car
Illu
Cæ
Du
Si
Sa
Re
Ba
N
Est

Est cui suppellex, & vigil ignibus
Risit caminus, cui pecorum placent
Armenta, cui latè reductus
Hinnit ager, fluvijque balant,
Cantu sonori blandiùs Orphei?
Illum juvencis postulat hospita
Pleuros, Cleonæique colles,
Et pecorum studiosa Thræzen:
Cæque valles, vel Calydoniæ
Dumeta silvæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cùm roseus tegit arva vesper.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque postes, & laquearia, &
Fingat pavimentum, Carystion
Et variam Salamina, justis
Reposcat armis, huic Phrygium propè
Baccata longis Attica collibus
Descendet in tectum, & videndæ
Porticus adjicietur aulæ.

AD TARQVINIVM LAVINUM.

ODE XIII.

NOn si sol semel occidit,
Non rubris iterùm surget ab Indijs;

Nec si quos celeris rotæ
Sors non exiguo proruit impetu,
Non lapsos iterùm levet,
Arguto docilis ludere cum joco.
Ne spem projice, TARQUINI:
Cujus pœnè retrò lambere pulverem
Et vestigia diceris,
Cùm fortuna levem verterit orbitam.
Effusam super & luto
Fumantē poteris cernere purpuram.
Tunc & risibus abstine,
Neu turpi domino lumina paveris:
Neu calces nimiùm, memor
Fortunæ geminam sæpè jaci pilam.

AD JVLIVM FLORVM

Curam Lyncei adolescentis illi commendat.

ODE XIV.

NUllus effrænæ rabiem juventæ
Æstus Ætnæi superet camini:
Nulla conceptòs jaculantis igneis
Ira Vesevi.
Crescit infestis animosus ausis
Ardor, & primæ juvenile vitæ
Robur

Robur adversum sibi luctuosis
Dissidet armis.
Sic ubi densis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris,
Et potens igni Notus, & sonorus
Imbribus æther,
Hinc repentinos struit aura monteis,
Inde bacchantùm patiens procellarum
Ingemit littus, resonumque saxis
Tunditur æquor:
Fervet hinc illinc inimica Tethys:
Pacis incertus, dubiusque belli
Fluctuat pontus, cui militares
Instruat undas.
Mollior læsi tamen ira ponti,
Lenior motis Aquilo procellis,
Puberum JULI, quatiente cæcas
Turbine mentes.
Hic ubi pugnax equitavit Auster,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leves auræ facilisque veli
Trudit Japyx:
Quæ semel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata sidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes juvenum domando
Spiritum, quàm si juga feriatis

Induas tauris, vel equina Pœno
Frena leoni.
Jure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frenum, spatijque parcum
Flectis ephebum.

AD EQVITES POLONOS.

Cùm LADISLAVS *Poloniæ Princeps, fuso Osmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.*

ODE XV.

CRedetis? jo credite posteri
Fractos pudendo Bistonas impetu
Cessisse, & infaustis redemptam
Funeribus pepigisse pacem.
Quis tunc recenteis Odrisijs timor
Affixit alas, cùm refugas metu
Præ se LADISLAUS phalangas
Fulmineis agitaret armis!
Quantus Gelonis, quantus erat feris
Sudor Corallis, cùm propè decolor
Ister, verecundusque captâ
Bosphorus erubuisset undâ!

Cùm

Cùm versa Thracũ parma trementibus
Fronderet hastis, cùm celer Artacen,
Turreisque Byzanti probrosis
Concanus assonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam
Frustrâ futuris emimus? an suos
Exempla diffingent nepotem
In proavos, similemque patri
Gnatũ reponent? quatenus (heu pudor!)
Pejor nefastis progenies avis
Succrevit, & damnosa pulchras
Sæcula diminuêre vireis.
Vel nos avitæ stemmata gloriæ,
Curruque, & enses, nuper & hosticis
Direpta delubris trophæa,
Æmoniæ monumenta pugnæ,
Uramus igni; neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora,
Non æra, fumosasque patrum
Effigies, memoresque laudum
Ceras, profundo mergere Vistulâ;
Vel, si supinæ tædet inertiæ,
Martemque mojorumque pugnas
Egregijs iterare factis
Juremus. O quem Gloria fervidis
Urbeisque terrasque, & populos super
Evexit alis, ô caduci
Grande decus culumenq; mundi!

Pridem Geloni sobria sanguinis
Rursum Polonis deripe postibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edonijs refer alma signis.

Temporum nostrorum ignaviam reprehendit.

ODE XVI.

MErcuri, nam te citharæ potentem
Vivido manes reparare cantu
Furva Cocyti stupuére pressis
Stagna fluentis.
Tuque Lesbóos imitata nervos
Musa, Dircæum modulare carmen,
Quo Palatini revocetur Orco
Turba Quirini.
Ite pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchisæ Veneriscque sanguis,
Ite, formosas Acherontis, ite,
Linquite ripas.
Quid juvat nigras habitare valleis,
Ferreum leto simulante somnum?
Quid juvat subter sepelire magna
Sæcula terra?
Te mari torvi revocant Sicambri:
Te pharetratæ Nomadum catervæ,

Te

Te Numantini metuende poſcunt
Scipio campi.
Æreis rurſum fluitare turmis
Viſa Carthago, peditumque nimbos,
Et Saguntinis, Siculiſque bellum
Affundere portis.
Surge: non audis ſtrepitum, & ſonorum
Agmen, & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam novus ecce ſurgit
Pœnus in haſtam?
Magna te poſcunt Aſiæ ſepulchra
Magne Pompei. Tibi Cæſar olim
Thraces, & ferrum, manicaſque, & ignē &
Tela minantur.
Bactra jam motis tremuêre caſtris,
Martio nubes feriente cornu;
Jam minæ triſtes equitum, & frementūm-
-Hinnitus equorum,
Surge: quâ dormis, quatit acer urnam
Ungulâ Medus: potes hoc ſepulchro
Eſſe ſecurè piger, aut honeſtos
Carpere ſomnos?
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani, juvet arma notis
Poſtibus demi, ſolitoque frontem
Aſſurgere cono.
Bella nos pictis ſimulamus armis,
Splendidè fortes, & inane pugnæ

Nomen, & docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis avorum
(Prô pudor!) seri fugimus nepotes,
Heu peregrinis oneraſſe fortes
Tempora gemmis!
Parva non magnâ manus implet haſtam,
Defluunt grandes humeris pharetræ:
Decidunt arcus, lateriſque iniquus
Exprobrat enſis.
Priſca mutatæ pudet arma dextræ:
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax, nec avita norunt
Tela nepotem.

Animi lenitate, Principes maximè commendari.

ODE XVII.

NOn vivi paries vitri,
Cryſtalliq; fores, aut Mareoticis
Aurum poſtibus illitum,
Laudandũ memori carmine Principi
Clarabit, neque barbara;
Decidet tumulo gloria laureas;
Sed frons mitior aſpici,
Innubiſque nitens ore meridies,

K

Et qui sospitat omnia
Irati vacuus nube supercilî,
Primo gratior Hespero
Formosus roseâ vultus in Iride.
Regum vultus imagine
Regnorum legitur, pandite lumina, &
Vultum pandite Principes:
Jam vultû, & populi lumina vidimus.
Irasci populum doce,
Qui torvis nebulam nutibus addidit:
Idem supplicij piger
Maturis faciem risibus explicet,
Cædesque, & populi graves
Iras, & procerum prælia, & asperas
Regum contuderit minas.
Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Fœdo turbida nubilo
Mutari pavidis ora coloribus.
Veris janitor aureus,
Qui campis liquidi pascitur ætheris
Stellatis Aries comis,
Picti rura poli frenat, & arbiter
Mundi prata perambulat:
Iræque, & placidi lenior imperî
Ursis præsidet, & lupis;
Demitq; , & dominis cornibus annuit
Torvis jura leonibus,
Castigare vagos acer, & igneis

Mundi

Mundi cogere sepibus.
Vultur degenerum parcior unguium
Albis parcit oloribus; (equum;
Compescit volucrem Bellerophon
Nusquam monstra vagantia
Chiron Æmoniâ figit arundine:
Colludit Geminis Leo, &
Taurum supplicibus conciliat jubis:
Nusquam sidera mugiunt,
Aut latrat Procyõ, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito summa silentio:
Tranquillæque tacent rotæ,
Dum currus vigilum volvitur igniũ.
Tantùm lanigeræ facis
Balatu resonat mundus amabili,
Rixâque, & strepitu vacat;
Et se mundus amans, ipse sui propè
Vivis lucet amoribus:
Naturæque uterum, & parturientia
Zonâ sidera subligat:
Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum, &
Conjunx signiferi fibula balthei.

AD DIVAM ELISABETHAM,

Dum inter Divos ab VRBANO VIII. PONT. OPT. MAX. *referretur.*

ODE XVIII.

DIva, devexo dominata ponto,
Cujus undosæ meminêre Gades,
Cui Tagus servit, liquidoque rura
Præfluit auro.
Pauperes olim coluisse sedes
Læta, nunc magnas habitare stellas
Inter & gyros, & euntis inter
Sidera mundi,
Dum tibi Medæ pretiosa silvæ
Damna, per Thuscas adolemus aras,
Thureo Regem, populíque celes
Crimina fumo.

Ad cælestem adspirat Patriam.

ODE XIX.

VRit me patriæ decor,
Urit conspicuis pervigil ignibus
Stella.

Stellati tholus ætheris;
Et lunæ tenerum lumen, & aureis
Fixæ lampades atrijs.
O noctis choreas, & teretem sequi
Juratæ thyasum faces!
O pulcher patriæ vultus, & ignei
Dulces excubiæ poli!
Cur me stelliferi luminis hospitem,
Cur, heu! cur nimiùm diu
Cælo sepositum cernitis exsulem?
Hîc canum mihi cespitem,
Hîc albis tumulum sternite lilijs,
Fulgentis pueri domus.
Hîc leti pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis.
Hîc lenti spolium ponite corporis,
Et quiquid supereſt mei;
Immensum reliquus tollar in æthera.

AD PRINCIPES ITALIÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XX.

PUlchro, Quirites, pulvere gaudeat
Impubis ætas, & strepitum, & minas
Jam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur ungui:

Viso-

Visoque primùm sanguine gestiat
Inter cadentum signa, neque eligat
Quo lassa post pugnam reclinet
Colla toro, solidisque somnum
Commendet armis, aut clypeo super
Effusus, aut se cespitis explicet
Per summa, non parcus juventæ,
Et decorum pretiosus emptor.
Hoc septus olim milite, Bistonum
Vallata saxo diruit oppida
Regnator Epiri, & timendus
Parthasiæ moderator oræ.
Heu quantus armis, quãtus adest equus,
Quantusque sudor depopulantibus
Pangæa Dacis, cùm refusi
Ferrea diluvies Gradivi
Tumultuosi turbine prælij
Concussit Æmũ: cùm Rhodopen propè,
Sacrisque LADISLAUS armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicosum Strymona vindice
Turbavit hastâ, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, & natantûm
Scuta virûm, galeasque volvit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Præceps ahenas rumpere copias,
Taboque fumanteis & igni
Ausa cohors operire campos.

Si

Si non honesti læta periculi,
Belliq́ue metas rumpere pertinax,
Egisset armorum cupido
Non humiles iterare pugnas:
Manes avorum, quis benè prosperis
Excusset armis? quæ manus impigrum
Leti Musurmannum paternis
Immolet inferias sepulchris;
Quæ nunc (pudendũ) illudere pervicax
Persultat armentum, & miserabiles
Delent peremptorum ruinas
Hinnulei, timidæq́ue damæ?
Heu cicatricum Hesperiam pudet,
Et mollis oti, & turpis inertiæ,
Iræq́ue, quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis!
Quisquàmne tandem (dicite posteri)
Ulturus Urbis nomen & Imperi
Affulget ensis, atque ab ullo
Scuta tholo galeæq́ue pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus ensis Dardanios adhuc
Proscindit agros, aut Latina
Arva metit, virideq́ue silvis
Frondent sagittæ? non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus sacri
Vates Gradivi. jam Latiæ procul
Sparsa mari fluitare tela,

Vide-

Videre totis jam videor Thetin
Pugnare remis, jam Latiæ procul
Turmæ, repercusſâque circùm
Æra micant galeæque lymphâ;
Jam plana Triton perſonat æquora
Clangente cornu: jam video novas
Latè per Ægeum moveri
Cycladas, Æmoniamque longè
Inauſpicato ſidere lugubrem
Mœrere Lunam: jam prufugæ retro-
cedunt Tyrannorum phalanges.
Pœnè metu glaciante Pontum.

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE XXI.

POne ſurgentes ſuper Orbe curas,
Magne pacati Moderator Orbis;
Mitte Threïſſas calidâ phalangas
Fervere rixâ.
Mugiant cano, ſine, bella ponto,
Cùm procelloſos ſtruit aura monteis,
Cùm gemunt cautes, refugâque Calpe
Vapulat undâ.
Regna Rhæteis reſonant triumphis,
Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata

Grata dimittit benè feriatas
Omina terris.
Occidit justæ reus hostis iræ,
Hostis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis sinuantur altæ
Turribus Alpes:
Quà nivis latè, saturæque flavent
Imbrium valles: ubi mitigatus
Sole vicinos jaculante montes
Liquitur humor.
Ire captivo patiens fluento
Ister assertâ famulatur undâ:
Corripit fluctus, & utroque Rhenus
Margine servit.
Te genu nixi didicêre Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum:
Te pavent Seres, humerisque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuso tibi nomen auro
Indus argutâ resonante lymphâ:
Te sonant septem vaga fabulosi
Ostia Nili.

VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE XXII.

QUis temperatæ flumine copiæ
Siticulosis influit auribus
Facundus amnis? & sequacis
Agmine luxuriatur undæ?
Rursúmne torvum cantibus Æacum
Delenit Orpheus, quo duce Thraciæ
Aurita reptavêre saxa, &
Æmoniæ saliêre rupes?
An Dædalei pectinis arbiter
Vates amicâ Pierias lyrâ
Triumphat aureis, & disertos
Eloquij reseravit amnes?
Qualem pudicis Penea fontibus
Admurmurantem Thessaliæ juga
Mirantur, aut prætervoluto
Attonitus stupet Æmus Hebro:
Qualémve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta silentio
Pangæa, vel circumsonantem
Castalijs Helicona ripis
Parnassus audit, dum nova gaudia
Jam jam futuri veris aventibus
Enarrat agris, & virentem
Exilio remeare Majum.

O quis

O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti vividus impetu
Bacchatur, & lymphata secum
Corda rapax, animasque volvit!
Qui nunc profundo volvitur alveo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguæ, nunc apertis
Ingenij spatiatur arvis;
Suique latè pronus & insolens
Exire ripam, non tamen obviâ
Captivus algâ, nec tenaci
Ire piger per aprica limo:
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit smaragdis, non sine consono
Liquentis electri susurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non stagna Cirrhæ, non ego Phocidos
Desiderarim: te propè vitrea
URBANE Dirce, te fluenta
Virginei comitantur antri:
Olimque simplex collis & invius,
Nunc hospitalis, te duce, Dardanæ
Parnassus immigravit aulæ,
Et Latij redière vates.
Magnusque tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Apulæ
Miratur heredem Camœnæ
Pegaseos vacuare fonteis:

Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis, & affluis
Impunè; seu rursum severo
Verba placet cohibere nodo,
Sed non profanæ gloria laureæ,
Umbrata Grajis tempora frondibus
Adcomit, ac conchyliatâ
Pulcher honor redimit coronâ,
Et dedicatam purpura laureæ
Purata frontem subrubet. hactenus
Florete vates: jam Latino
Vester honos adolevit ostro.

AD LÆVINVM HIELIVM.

Laboris commendatio.

ODE XXIII.

NAm quæ purpureis fumet honoribus
Formoso melior de grege victima,
Quàm cui solliciti vomeris aspero
Ussit colla labor jugo?
Condit regna labor. Fabricio benè
Findenti patrijs jugera sarculis
Frondent in medijs sceptra novalibus
Pulchræ messis adoreæ,
Rastrisque & rigidis parce ligonibus;
Uncum, Lictor ait, rejice sarculum:

Quæ

Quæ sevit Cererem, Regna metet manus
Glebæ fraude superbior.
Jam nunc emeritos solve jugo boves,
Jam nunc nobilium colla Quiritium
Æqui flecte memor, parcus & abstinens
Romani pater Imperî.
Fortunæ memores nunc, age, victimas
Justo mitte Jovi, quæ modò mugijt,
Sacris Pontificum digna Securibus,
Aras illinet hostia.
Numquam puniceis hispida crinibus
Martis belligerâ pendula fraxino
Auri deciduis vestierat jubis
Grajum pellis Jasona;
Si non difficiles Imperij boves
Egisset, dominâ vertere dexterâ
Ferratis chalybum saucia dentibus
Colchi littora Phasidis.
Quamquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animosum agricolam bovem
Et fumi fluvium & noctis inhospita
Circùm nubila funderent;
Nec quidquam viridûm è semine dentis
Bellator jaculis campus inhorruit,
Et latè peperit castra virentibus
Cristatus galeis ager.
Quippe ad Thessalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu

Tempestas peditum & densa micantium
Hastarum interijt seges.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS JESV
LYRICORVM
LIBER II.

AD FERDINANDVM II.
CÆSAREM AUGUSTUM.

ODE I.

Cum Thracum copiæ excessissent è Pannoniæ finibus.

QUæ regna, vel quæ dissociabili
Secreta tellus æquore, quæ domus
Eurique & Arctoi Bootæ
Cæsarei sonitum triumphi
Nescivit? O quà Rumor eburneis,
Genteisque & urbeis prævehitur rotis,
Audite Cæsar, te superbæ
Herculeas superasse laudes.

Flevêre Thebæ : te tumidus procul
Formidolosi laudibus Herculis
Ploravit Hebrus : te frementes
Arcadiæ gemuêre valles,
Non usitatæ monstra proterviæ
Straviſſe latè, te Nemees jugo
Dignantur Alcides, & Argis,
Et domitâ tibi cedit Idâ.
Non ille quamquam colla minantium
Fumosque & igneis contudit anguium,
Crista sque & immaneis hiatus
Fulmineo tremefecit ictu ;
Quamquam gelati marmora Nerei,
Suidique mutum littoribus mare
Emensus, arcanæ refregit
Regna stygis, pedicasque capti
Injecit umbris immiserabilis
Prædator Orci ; cùm spolio priùs
Tauri que, & insani Leonis
Mœnalias decoraſſet ornos :
Non ille quamquam transtulit aureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Memnonque & Auroræ rubentis
Regna legant, medijsque Vesper
Miretur astris : non tibi debitæ,
Auguste Cæsar, reddat adoreæ
Palmas, triumphalemque laurum,
Populei diadema serti.

Te pronus ambit flumine ſupplici
Rhenuſque & Albis. Te reſluus ſonat
Tibiſcus, & latè receptâ
Danubius tibi ſervit undâ.
Te bellicoſus Thermodoontij
Regnator Hebri, te ſibi deſtinat
Peltatus Eurotas, & aſper
Argolicis Achelous haſtis.
Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret: te genibus minor
Brennus,, repercuſſiſque lætùm
Vindelici crepuére parmis.
Te belluoſi littora Boſphori,
Multoque canum frigore Caſpium,
Te Cydnus, & levis Scamandri,
Te refugi pavet unda Xanthi.

AD PVBLIVM MEMMIVM.

Vita humana brevitatem beneſactis extendendam eſſe.

ODE II.

QUæ tegit canas modò bruma valleis,
Sole vicinos jaculante monteis
Deteget rurſum. tibi cùm nivoſæ
Bruma ſenectæ

In caput ſeris cecidit pruinis,
Decidet numquam: cita fugit Æſtas,
Fugit Autumnus, fugient propinqui
Tempora Veris:
At tibi frigus, capitiſque cani
Semper hærebunt, neque multa nardus
Nec parum gratum repetita dement
Serta colorem.
Una quem nobis dederat Juventus,
Una te nobis rapiet Senectus:
Sed potes, PUBLI, geminare magnâ
Sæcula famâ.
Quem ſui raptum gemuêre cives,
Hic diu vixit. ſibi quiſque Famam
Scribat hæredem: rapiunt avaræ
Cætera Lunæ.

AD SVAM TESTVDINEM

ODE III.

SOnora buxi filia ſutilis
Pendebis altâ barbite populo
Dum ridet aër, & ſupinas
Sollicitat levis aura frondeis.
Te ſibilantis lenior halitus
Perflabit Euri, me juvet interim
Cœlum reclinaſſe, & virenti
Sic temerè jacuiſſe ripâ,

Eheu!

Eheu? ſerenum quæ nebulæ tegunt
Repentè cælum! quis ſonus imbrium?
Surgamus. heu ſemper fugaci
Gaudia præteritura paſſu!

AD STANISLAVM SARBIEWSKI EQ. EQVITEM POLONVM.

ODE IV.

SI tranſacta retro ſæcula reſpicis,
Si ventura vides; triſtibus omnium
Incumbunt tumulis nigra ſilentia, &
Altæ oblivio gloriæ.
Fruſtrà belligerum carmine ſuſcitas
Sarbievi SARABETEM, & ſibi conſcios
Maneis eſſe vetas, qui benè barbaro
Pridem in pulvere dormiunt.
Armorum ſtudio clarus avum nepos
Ad vitam reducem ſplendidiùs dabis;
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui poſſumus: ardua
Raros auſa vocant. Nobilium fluunt
Infecunda Ducum ſæcula; nec bono
Succreſcit ſoboles Patri.

Ætas si pariat quælibet Herculem,
Sit fecunda satis: sed sua sæpius (by
Tellus mõstra videt, Geryonem, aut Li
Antæum, aut validum Gygen
Cessant omnia: nec præpete curritur
Ad majora gradu, cum potioribus
Servant parva vicem, deterior subit
Pravis fama nepotibus.
Si se quisque tamen vincere gestiat,
Olim æquabit avos. Tu modò fortibus
Insta consilijs, & rude nobili
Urge propositum manu.
Ipsa ad conspicuas nominis inclyti
Ducent fata fores; quà labor arduam
Emunire domum pugnat, & aureis
Sudor præfluit arcibus
Nunc seu Cæsareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ,
Seu te per Ligures, sive per ultimam
Raptat Gloria Galliam;
Jam nunc ad patriæ bella Poloniæ
Magnam finge animam, jam doceat piu
Pulchræ mortis amor laudibus aspera
Commendare pericula:
Mox seu victa vocent Ismara, seu Gete
Narratam patrio in pulvere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam sines
De te serpere fabulam.

Et

E rebus humanis exceſſus.

ODE V.

HUmana linquo : tollite præpetem
Nubeſque ventique. Ut mihi devij
Montes reſedere, & volanti
Regna procul populoſque vaſtus
Subegit aër ! jam radiantia
Delubra Divûm, jam mihi regiæ
Turres receſsere, & relictæ in
Exiguum tenuantur urbes ;
Totaſque, quà ſe cumque ferunt vagæ,
Deſpecto gentes. O lacrymabilis
Incerta fortunæ ! ô fluentûm
Principia interituque rerum !
Hîc ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cœlum: hic veteres ruunt
Murique, turreſque : hic ſupinas
Pœnè cinis ſepelivit arceis.
Hîc mite cælum, ſed rapidæ ruunt
In bella gentes : hîc placidâ ſedent
In pace, ſed latè quietos
Dira lues populatur agros.
Hîc pœnè tellus tota micantibus
Ardet ſub armis : ſtant acies adhuc
Pendente Fatorum ſub ictu,
Et dubio Furor, hæſitavit

In bella passu. Parte aliâ recens
Jam mista Mavors agmina mutuam
Collisit in mortem, & cadentûm
Cæde virûm cumulisque latos
Insternit agros: hîc Mareoticæ
Secura merces æquora navigant,
Portusque certatim frequentes
Centum operis populisq; ferven
Nec una Marti causa, nec unius
Sunt arma moris. Bellat adulteræ
Ridentis è vultu voluptas,
Inque Helenâ procus ardet Orbis
Hic verba bellis vindicat: hic canis,
Heu vile furtum! se mala comparant;
Rarum sub exemplo superbit,
Nec sceleris scelo instar omne es
Eous illinc belligerâ latet
Sub classe pontus: jam Thetis æneâ
Mugire flammarum procellâ, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipsa circùm littora percuti
Majore fluctu. Sistite barbari,
Ferro que, neu simplex, & igni, &
Naufragio geminate Fatum.
Parúmne tellus in miseras patet
Immensa mortes? hinc miserabili
Quassata terrarum tumultu
Stare pavent titubantque regna
Unaqu

Unaque tandem funditus obruunt
Cives ruinâ; ſtat tacitus cinis;
Cui ſerus inſcribat Viator:
CUM POPULO JACET HIC
ET IPSO
CUM REGE REGNUM. Quid memorem ſuper--
--infuſa totis æquora portubus
Urbes inundare, & repenti
Tecta Deum ſonuiſſe fluctu;
Regumque turres, & pelago caſas
Jam jam latentes? jam video procul
Merceiſque differri, & natantem
Oceano fluitare gazam.
Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus inſtruit
Belliſque, rixiſque, & ruinis
Sanguineam Libitina ſcenam,
Suprema donec ſtelligerum dies
Claudat theatrum. Quid morer hactenus
Viator aurarum & ſerenas
Sole domos aditurus, uſque
Humana mirer? tollite præpetem
Feſtina Vatem tollite nubila,
Quà Solis & Lunæ labores
Cæruleo vehit æthra campo.
Ludor? ſequaces an ſubeunt latus
Feruntque venti? jamq; iterum mihi

Et regna decrevêre, & immensæ
Ante oculos periêre gentes;
Suoque semper terra minor globo
Jam jam que cerni difficilis, suum
Vanescit in punctum? O refusum
Numinis Oceanum! ô carentem
Mortalitatis portubus Insulam!
O clausa nullis marginibus freta!
Haurite anhelantem, & perenni
Sarbivium glomerate fluctu.

Cato Politicus.

ODE VI.

VSu se minui si sinerent opes,
Jam nunc plura petam, quam teneo:
sed, heu?
Auri stulta fames ipsa sibi negat,
Quidquid omnibus abstulit,
Laudo divitias, quas animus dedit,
Quas versat facili consilium manu;
Quæ cum perpetuùm crescere gestiant,
Numquam diminui dolent.
Rex aut Cæsar erit; cui Deus arbitrâ
Seu quid sustulerit, seu dederit manu
Nullâ parte sui major abiverit,
Nullâ parte sui minor,

At Sors ingenio plebis, inanibus
Illudit ſtudijs : nam varias ſinu
Cùm diſperſit opes, ridet inutili
Vulgum fervere jurgio.
Quantum-magna-libet munera jecerit
Stulti diripant ; non ego mobiles
Voto digner opes, quas aliquis meam
Caſus verterit in manum.
Quòd ſi me meritis faſcibus ambiunt,
Ipſam Fata domum, ſed ſine triſtibus
Intrent invidijs, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
A virtute datis utar honoribus
Tamquam depoſito, cùm ſuperivolent
Quæ lætus tenui, lætus idoneo
Tradam ſceptra vicario.
Gratam cùm populis egero fabulam
Seu claro nitidus murice, ſeu togâ,
E ſcenâ monitus cedere, non meis
Ultrò veſtibus exuar:
Et qui conſpicuus tot populis heri
Spectabar tacito non ſine gaudio;
Ridens è mediâ plebe vicariam
Cras ſpectabo Tragœdiam.

AD PVBLIVM MEMMIVM

ODE VII.

Esset humanis aliquod levamen
Cladibus, si res caderent eâdem
Quâ morâ surgunt; sed humant repentes
Alta ruinæ.
Nil diu felix stetit: inquieta
Urbium currunt hominumque Fata:
Totque vix horis jacuêre, surgunt
Regna quot annis.
Casibus longum dedit ille tempus,
Qui diem Regnis satis eruendis
Dixit; elato populos habent momenta sub ictu.
Parce crudeles, morituræ PUBLI,
Impio Divos onerare questu,
Densa vicinis nimiùm vagari
Funera tectis.
Quæ tibi primùm dedit hora nasci,
Hæc mori primùm dedit. Ille longùm
Vixit æternum sibi, qui merendo
Vindicat ævum.

AD ASTERIVM.

ODE VIII.

AT nos inani pascit imagine
Fortuna rerum, ludimur ASTERI
Umbris amicorum; & doloso
Verba simul placuêre fuco,
Res esse stulti credimus, at simul
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti Sodales
Non eadem dare verba Divæ.
Plerumque falsis nominibus placent
Humana. Rari pollicitis data
Æquamus: & minor loquaci
Religio solet esse voto.

AD DECIVM.

ODE IX.

AN nos sola parit DECI
Tellus? an patrio degeneres polo
Mentimur genus, & domum
Quæ nos assiduis circuit ignibus,
Et torpere domestico
Stellatam sobolem non sinit otio?
At si semideum genus
Non falsis canimur fabula Vatibus

Cælo

Cælo ducere sanguinem ;
Cur nostræ resides (heu nimiùm diu!)
Indormimus inertiæ,
Nataliq́ue dies infodimus casæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante senes prætereat rotâ?
O quisquis volet impiam
Noctem paciferi rumpere sæculi ;
Primis Phasin & uberes
Colchos, & veteris mœnia Thraciæ
Pulsis eripiat Getis :
Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
Et seris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi (nefas !)
Laudum livor edet : quatenus (heu
Quod Virtus erat, invidi,
Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus!
Et quam certus emit consilijs labor,
Stultæ plebis in agmine,
Laudem casus habet, nã simul abstitit
Nostris Gloria postibus,
Obliquo refugam lumine fugimus ;
Et læti malè, serias
Laudes non hilari deterimus joco.
At tu cui placitas manu
Pulsat Fama fores, excute te toro,

Men-

Menſæque & patrijs focis;
Et quacumque ſequi juſſerit, emica,
Ducentemque præi, neque
Præter ſucciduis paſſibus ambula.
Mox hinc Caucaſon, hinc Athon
Victor belligero corripies gradu:
Tunc quæ maxima fluminum
Seu cum Sole ſacris fontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt, nihil
Indignata tui ſceptra ſub Imperî
Leni pace fluent; ſuum
Voluent cuncta tuis in manibus diem,
Cur tunc ad patrios ego (mor
Cantem bella focos, ſegnis & imme-
Sacræ transfuga Gloriæ?
Cur non te potius Græcia, barbarum
Cur exuta jugum Rhodos,
Viſam non pavidis navita puppibus?
Jam tunc carpere libero
Tempe læta gradu, jam liceat ſacrum
Æmi ſcandere verticem:
Et nunc in vitrei margine Penei,
Nunc ad ſaxa biverticis
Parnaſſi reſidem, Pindaricis juvet
Rupes vincere cantibus,
Et pacare rudi prælia barbito.
Jam tunc inclytus & ſacer
Ignotiſque procul gentibus audiar

Magni

Magni carminis artifex :
Tum quæ pessima præsentibus imm
Absens ulterioribus
Abrumpam spatijs invidiam; neque
Occultus patiar mori
Exul Pieriæ civis adoreæ.

ODE X.

MEo beatus, cætera vilibus
Habere Fatis & miserabili
Permitto vulgo : quos secundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet astris Gloria, fortiter
Ignarus : & quæ lex sapientibus,
Idem meas nescire, & idem
A populo didicisse laudes:
Latere clauso certior ostio :
At ne malignis Fama calumnijs
Me jactet arcanum probrosus
Flagitium simulare tectis,
Audax vel ipso vivere publicus
In sole civis. Non ego ludicræ
Dixi Sacramentum Minervæ
Innocuus sine cæde miles:
Sed bellicoso strenuus ardui
Amore Veri, crimina sæculi
Fraudesque & in devota laudi
Pectora desidiamq; frango

Ultor

Ultore versu, quem nimis asperum
Exsuscitando Numina gentium
Regem esse nolebant veterno,
Esse tamen voluére Vatem.

AD D. VIRGIN. MATREM.

Cùm illi templum JOANNES CAROLVS CHODKIEVICIVS, *Signa contra Osmanum Byzantium Imperatorem moturus, exstrueret.*

ODE XI.

HUc ô beatis septa cohortibus
Regina mundi, sidereos, age,
Molire passus, huc curuli
Nube super Zephyroque præpes
Descende, sacri conscia liminis.
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur Aris, & patronæ
Thuricremi famulantur ignes:
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quamquam micantûm regia siderum,
Romæque, Lauretique sedes
Dalmatico potior metallo:

Quam-

Quamquam nivosi civis Enipei
Te non avaris ornet adoreis,
Ditemque miretur superbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui supinis præcipitem rotis
Solem reclives Americi vident.
Et qui sub Eois renatum
Suspiciunt remeare cunis.
Videtis? an me ludit amabilis
Imago Divæ? jam videor pios
Audire plausus, & sonanteis
Cæruleum per inane currus,
Tristeisque fumos, & nebulæ globum
Latè serenas rumpere copias,
Auroque florenteis, & igni, &
Missilibus radiorum acutis:
Spissæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum fervere semitas,
Ventosque, & obluctata longo
Nubila dissiluisse sulco, &
Effusa densis agmina desuper
Errare gyris, non sine siderum
Risu, renidentisque cæli,
Sole cavas jaculante nubeis.
Auditis? O quas prætereuntium
Lyrasque cantusque audio nubium!
Jo triumphe! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuere flammæ,

Jo

Jo triumphe: ter resonabilis
Respondit Echo ter Samogitiæ
Saltus, supinatæque valles,
Et trepidæ sonuêre silvæ.
O ergo nostris præses habebitur
Regina terris: ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Divam.

AD FERDINANDVM II. CÆSAREM AUGUSTUM.

ODE XII.

JAm minax Albis, domitusque latè
Rhenus assertâ famulatur undâ:
Jam fluunt pronis tibi regna FERDI-
-NANDE tributis.
Turma pugnaces populata Dacos
Hausit imbellem galeis Tibiscum,
Fessa bellorum, pavidumque telis
Sepijt Istrum.
Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europæ, Scytici tremendus
Arbiter ponti, piger obsoletis
Abstinet armis.
Jam sacræ Lege, & amica Legum
Jura civiles cohibent tumultus,

Et Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.
Jura pacatis dominantur agris,
Jura compescunt grave classicorum
Murmur, & currus, & hiulca rauci
Fulmina belli.
Pax ubi clausas moderatur urbeis,
Illa vittatis operatur aris;
Illa vicinis studet æmulari
Sidera templis:
Quaq; pubenteis graditur per herbas,
Hinc & hinc Divam comitatus albo
Messium fluctu Cerealis undat
Merges aristæ.
Longus herbosis spatiatur arvis
Ordo Virtutum; niveæque juncta
Faustitas Paci, legit otiosis
Lilia campis.
Ite Rhæteis sociæ triumphis,
Ite, delectos religate flores,
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta trophæis.
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te Jovis quercus, & Apollinaris
Umbra corymbi;
Te volunt lauri, tibi se Latini
Arbor Alcidæ probat, & supinis

Annuit ramis, & amica circùm
Tempora serpit.
Quo velis crinen cohibere serto
Mitte cunctari: tibi colla circùm
Herculis ritu fluat usitatâ
Populus umbrâ.

AD JVLIVM ROSAM.

Invitat eum ad sacram Poesin in crepusculo VIRGINIS MATRIS *pervigilij decantandam.*

ODE XIII.

QUid muti trahimus diu
Segnes excubias? fuggere postibus
Dereptum, ROSA barbiton.
Nos arguta manu filia docebimus:
Tu buxum digitis move,
E mutis animam suffice tibijs.
Nos cantabimus aureos,
Stellarum vigiles, sistere lubricam
Mundi sollicitos fugam, &
Palantum choreas ducere siderum:
Tu rerum Dominam canes
Et sparsam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis

Nudis ludere brachijs,
Et nimbos volucrũ fundere crinium.
Addes & teretes pedum
Suras non humilẽ lambere Cynthiam:
Et ſuras chlamydum faces,
Indutiq́ue togam Solis amabili
Emirabére fiſtulâ:
Donec Virgineis laudibus, & ſuis
Placatus, reſecet moras
Et currum madidis flectat ab Indijs.

AD DIVIRGINEM MATREM.

Cùm illi dicata navis in Indiam ſolveret.

ODE XIV.

DIva ventorum pelagiq́ue præſes,
Quæ laboranteis ſuper alta naveis
Summoves ſaxis, uteroq́ue Nerei
Eripis imo:
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cùm Thetis molleis imitata ſomnos
Sternitur latè, bibuliſq́ue ſe reclinat arenis.
Mercium felix tua navis eſto,

Quæ

Quæ per undanteis tibi læta fluctus
Floribus remos, hilariſque proram
Fronde coronat.
Illa ſeu primos aditura Seras.
Sive longinquas Orientis oras;
Proferet latè una fabuloſo
Nomina mundo.

AD NARVIAM.

Cuius in ripâ puer admodum, primum Carmen Lyricum cecinerat.

ODE XV.

ALbis dormijt in Roſis,
Liliſque jacens & Violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pieriâ rumpere barbito,
Curæ dum vacuus puer
Formoſi legerem littora Narviæ
Ex illo mihi poſteri
Florent Sole dies, qui ſimul aureæ
Infregit radios lyræ, (trucis
Jam nec ſcuta ſonat, nec ſtrepitum
Gradivi; ſed amabileis
Ruris delicias: ſive rubentia

Udo

Udo rore roſaria,
Seu molleis violas, ſive volubilem
Leni flumine Viliam.
Seu primo graciles vere Favonios.
At tu, NARVIA, quem puer
Tum primùm Calabrâ perſonui fide
Ictu pectinis hoc habe
Inciſum viridi carmen in Ilice:
Quem Phœbus citharæ pater,
Quem lætæ citharis Pierides amant,
Lætum barbita Narviam,
Lætum Virginei ſemper ament chori.
Hæc (dum ſponte virentia
Vivent in teneri vulnere corticis)
Addiſcent pueri tibi
Addiſcent tacitæ carmina Virgines.
Feſto mox eadem die
Dum glebam ſolidæ lucis & igneas
Electri lacrymas legent
Partiti geminis littora cœtibus,
Alternis pueri tibi,
Alternis recinent carmina Virgines.

(o)

Nihil ſtultè timendum & concupiſcendum.

ODE XVI.

ET me Latinæ non ſolitùm loqui
Juſsere Muſæ. Nobilis Orphei
Non erubeſcendum nepotem
Sarmaticâ redimite lauru, &
Longâ ſonantem nec tenui lyrâ
Audite Vatem. Nil popularibus
Ambire votis: nil timere,
Nil nimiûm cupiſſe, magnis
Edico primùm mentibus. Improbo
Utcumque ponis frena Cupidini
Metumque diſpenſas; per omnes
Invidiæ potes ire fluctus.
Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpiùs omnium
Perſtare ſub rerum tumultu
Anticipes, animumque in omnes
Præmitte caſus. ſeu pelagus ſuper,
Seu fulminantis porta tonet poli;
Stabis, repentinamque mundi im-
-mobilis excipies ruinam.
At nec futurum ſollicitus pave
In pace bellum. qui patitur mala
Ventura præſenti timore,
Bis miſer eſt, dubiamque victus

Est ante cladem. ne nimiâ tamen
Virtute pecces, neu mala fortiter
Clamosus irrites; juvabit
Fortia continuisse verba.
Arcem modesti pectoris innocens
Fortuna transit. Si revoces tamen
Tuoque non æquam duello
Increpites; redit, atque ab im
Quæ præteribat mœnia succutit.
Stringenda jam tunc sunt sapientiæ
Et arma libertatis. Infra
Consilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna nervo, seu genus impetat
Seu fortè virtutem: vetabo,
Fervidus impetuosa fœdis
Vindex reponas verba calumnijs.
Erit loquacis pulchra proterviæ
Vindicta, risisse, & sereno
Magnanimum tacuisse vultu.
Se quisque qualem noverit; arguat,
Aut laudet intus. non ego civium
Ab ore pendebo, aut protervis
Invidiæ dabo terga telis.
Hac lege justus se teneat Timor:
Nunc danda cæco jura Cupidini.
Externa vestigamus: at se
Rarus habet, vel habere quæri

Hic plenus auri, sed vacuus sui.
Infamat omnes naufragus Insulas:
Quo vivat, heu stultè cruentum
Alter emit sibi morte lucrum.
Hic dum supremam lustrat Iberiam
Et gestit hospes discere plurima;
Se nosse dedicit, diuque
Ipse sui vagus exul errat:
Alter reducto lentus in otio
Paullùm sepulto distat, inutilis
Belli domique & ante letum
Heu virides malè perdit annos:
Hic hæret aulæ; se tamen improbus
Suosque mores vitat in omnibus,
Et (quæ suprema servitutis
Pœna) palàm miser esse nō vult,
Interque diri tormina pectoris
Agit beatum; vanus adultero
Se mœror in risu dolentis
Dissimulat, variatque scenam.
Livescit omnis lætitiæ color
Sub nube curæ. perpetuus licet
Nimbus salutantum, & clientis
Unda fluat refluatque vulgi,
Omnisque servet limina civitas;
Desertus à se cuncta sibi gemit
Deesse. torquent urbis illum
Divitiæ, populique census.

Desideranti cuncta potentiæ
Commune nil est. esse suum putat
Quodcunq; pulchrum est invidendo
Me mea pauperies ab auro
Cautum removit. Quæ pede proteram
Sint plura, quam quæ possideam manu:
Hoc magnus, hoc æqualis uno
Cæsaribus, dominabor. omnes
Spreviſſe tutò possumus omnia,
Habere nemo; qui tumidus suo
Se librat attollitque regno,
Esse suum populi que nescit
Æquale letum. vivimus impares,
Pares obimus. hunc alios supra
Altè curules, hunc Triumphi
Extulerant: cinis æquat omnes.
Et urna, quæ nos colliget, omnium
Mensura rerum est. demite sarcinas,
Grandemque fortunam lacerto, &
Solliciti grave pondus auri:
Dùm non onustus, sed moriar meus;
Jam nunc perennes divitias mihi
Nil concupiscendo paravi
Nil nimium metuendo, pacem.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CÆSARIANÆ *liberalitatis ab illo cani oportere.*

ODE XVII.

QUis literati munera Cæsaris,
Fusasque pronâ divitias manu,
Et tecta, quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis,
Laborioſi carminis arbiter
Æternet: O qui ſacra biverticis
Delubra Parnaſſi, & canorum
Imperij Helicona frenas;
Expergefactis ad ſonitum lyris,
Undantis auri flumina concine,
Quæ fuſa FERDINANDIANIS
Per populos abiêre rivis.
Non curioſis ille ligonibus
Eviſceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus inſidiatur auro:
Uſuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per ſacra Muſarum refundit
Atria, Palladioſque poſtes,

At non, ut olim, fabula pauperes
Ditavit agros; dum pretio gravis,
Auriqúe tempestate dives,
Nobilium Pater unionum
Ganges, avaro gemmea septies
Tributa solvit Nereidum patri,
Ripasqúe miranteisqúe campos
Mygdoniæ lavit amne gazæ.
Hinc illa magnæ regia Palladis,
Fastigiatis Pyramidum jugis,
Æquâ levabit invidendum
Molé caput, famulumque Musis
Prætexet Albim: quæ procul exsulem
Phœbum severæ saltibus Atticæ,
Cirrhâque, & umbrosis reductum
Thessaliæ revocabit antris.
Sic ille Gallus scilicet Hercules
Plebem sonantûm colligat aureo
Nexu catenarum, & revinctâ
Attonitum trahit aure vulgus:
Dulciqúe rerum defluus agmine,
Ludit recusis in pretium sonis;
Aurumque, & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

IN D. VIRGINEM MATREM CARMEN SÆCULARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

ODE XVIII.

REginam teneræ dicite Virgines
Visentem roseis astra jugalibus,
Dignatamque volantum
Currus flectere siderum.
Vos lætam citharis, & sonitu lyræ,
Quem vel Pierij verbere pectinis
Fingit saucius aër,
Vel motæ digito fides:
Vos Marsæ juvenes carmine tibiæ,
Aut rauci strepitu dicite tympani,
Pugnarúmve loquaci
Nympham reddite classico.
Cæcos illa metus, & Procerum graveis
Iras, è miseræ limine patriæ,
Vestris mota querelis,
Ad Medos aget & Geras.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloq; cervorum.

ODE XIX.

VItas sollicitæ me similis capræ,
Quam vel nimbisoni sibilus Africi,
Vel motum subitis murmur Eteſijs
Vano corripit impetu.
Nam seu prima metũ bruma trementibus
Incussit folijs, sive Diespiter
Elisit resonis tela Ceraunijs,
Incertâ trepidat fugâ.
Atqui non ego te quærere desinam,
Clamatura retrò, CHRISTE, revertere:&
Rursus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Revertere.
O seu te Libani terga virentia,
Seu formosa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solymæ, sive procul cavæ
Cingunt rura Capharniæ;
Tandem sollicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies, te mihi sedulis
Æther excubijs prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.

T

Te neglecta gemunt littora, te procul
Suspirat tacitis aura Favonijs,
Te noctis vigiles, te mihi vividis
Signant sidera nutibus.

AD JOAN: STEPHANVM MENOCHIUM.

Rectorem Collegij Romani
SOC: JESV.

Cùm Libros de Principum Institutione in lucem edidisset.

ODE XX.

QUalis ubi Phrygiâ Jovis armiger
educatus Idâ
Audax hiulci fulminis satelles,
Vere novo teneras Aquilonibus experitur alas,
Terrasque nescit, immemorque nidi,
Magna patris relegit vestigia, fulminumque latè
Circumtonantis visit officinas,
Evincitque Notos, & inertibus evenit pruinis,
Cæloque tensos navigat per imbreis.

Talis inassueto circumvagus ingeni volatu,
Doctus paternæ strenuusque pennæ,
Celsa super Procerum pallatia, despicisque terras
Summasque rerum pervagaris arceis,
Quaque Pater dubijs populos super immoratus alis
Leges superbis dividit Tyrannis:
Hac neque consilij neq; deneger ingeni secutus
Æquis adurges nisibus volantem.
Ille tamen dominas frenaverat In subrum secures,
Forumque gnavus rexerat Triumvir:
Te rerum exsortem tenuit domus innocentis oti
Ausum togatas exuisse curas.
Nec te plebis honos, neque litibus intonata centum
Verbosa raucis bella sub patronis,
Nec plorata reis subsellia, nec triumvirali
Ad judicatum curiæ tribunal;
Sed jucunda tenent oblivia diffluentis ævi,
Et urbis expers patriæque vita.
Non tamen interea niveos finis exulare moreis Aulis

Aulis potentúm curijſq́ue Regum,
Præceptiſq́ue Numas, & legibus anteis
Lycurgos,
Valerioſq́ue vincis & Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus
Ambitum procellis
Regni verendos obſidere poſteis:
Nec pateris medijs adſiſtere Cæſarum
catervis
Cæcaſq́ue Fraudeis, deſideſq́ue Luxus,
Exſomneiſq́ue Dolos, & dulcibus illi-
tum venenis
Aulæ nitorem, barbarum ſque Faſtum,
Quin etiam teneros virtutibus imbuis
Quiriteis
Sacrumq́ue cunis advocas Honeſtum
Ignotumq́ue doces vagitibus alloqui,
Tonantem,
Rudemq́ue Divis explicare palmam.
Jamq́ue novos debet tibi Martia Roma
Scipiones,
Centumq́: Magnos, Maximoſq́; centũ,
Et Belgæ Carolos, & Lechica regna Caſi-
miros,
Novoſq́ue Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui ſæcula digerant in
aurum,
Mundiq́ue pronas fulciant ruinas;

Et Tiberi Gangen, & Gadibus asseran
Hydaspen,
Et regna primo differant Eoo.
Quorum sponte fluens sub fœdera mili-
taris Ister,
Rumpat tenaceis Bosphoro catenas.
Quos neque fulmineâ de pectoris emo-
vebit arce
Inane regni purpuræque fulgur,
Nec quæ dispositis toga luxuriosior la-
pillis
Furto pudentis erubescit ostri;
Nec solium, nec quæ manus imperiosio-
re sceptro
Mœstæ minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otij se-
quester
URBINUS almi prima cura Phœbi,
Tristibus ignotum te non sinet immori
tenebris:
Sed te futuro consecrabit ævo
Temporis egressum ludibria, turbinesq;
rerum, &
Caliginosi læva jura leti.

AD ANDREAM RVDOMINAM, E SOCIETATE IESV.

Cùm Româ in Lusitaniam abiret in Indiam navigaturus.

ODE XXI.

ERgo minaci credulus Africo,
Tumultuosi marmora Nerei,
Pugnasque ventorum, & Tyrannos
Æoliæ superabis aulæ?
Nec te marinæ torva licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
Enavigandus, nec protervis
Ille trequens equitatus Euris?
Sed contumaceis Æoliæ minas,
Iramque ponti spernis, & obvios
Mundi furores irretortâ
Fronte subis similique vultu,
Quo feriantis mœnia Tusculi,
Aut otiosi lugera Tiburis
Perambulaturus subibas
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motæ dira protervia
Subsidet undæ. jam video procul

Ad

Ad littus acclinata leni
Æquora decubuisse somno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem. scinde tenacium
Moras rudentûm : perge classem
Velivolis animare ventis.
REGINA terrarum & pelagi potens
Formidolosos diruet obices
Periculorum, nec siniſtris
Ire dabit tua Fata velis.

LAUDES INVICTISSIMI POTENTISSIMIQUE SIGISMVNDI III. POLONIÆ SVECIÆQUE REGIS

ODE XXII.

QUam prono Rodopen pede
Lustro? quæ vitrei littora Phasidis
Vivo prævehor impetu?
Audaceſque Dahas, & facileis mori
Colchos, & rapidum Scythen,
Captivumque gelu transilio Tyram?

O cani

O cani juga Carpati!
O formosa rubræ rura Druentiæ,
Quam fontes Hypanis lavant,
Quam lambũt gelidi flumina Vistulæ!
Quis me, quis Moraquæ, precor,
Quis me perspicuæ margine Yliæ
Sistat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ sidera trajicis,
O quæ nubivagâ Calliope polum
Præterlaberis orbitâ:
Hic me siste, precor, quà Getico piger
Fervet sanguine Bosphorus,
Nymphæique domos, & cava barbaræ
Plangit littora Tauricæ.
Hic dulci scopulos carmine colligam
Hic Grajæ prece tibiæ
Aram de medijs surgere rupibus
Suadebo duce me retro
Descendent resonis marmora collibo;
Et longo procul ordine,
Arrepent Parijs saxa laboribus:
Musæamque pati manum
Inscribique volent, & memores tui,
SIGISMUNDE, pati notas.
Sculperis volucri prorerere impetu
Thessæ cornua Cynthiæ:
Scalpemus gemini fulmina prælij,

Scal-

Scalpemus refugum Geten,
Et captum niveis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginum,
Et latè violis humum,
Aramque & folio Solis, & aureis
Pingent marmora lilijs.
Nos & manè ter, & vespere ter sacrâ
Circùm valle sedebimus:
Hîc vivis dabimus cespitibus super
Verbenas, & olentia
Sacris thura focis, & rude sutili
Nectemus philyrâ caput
Dicemus ter Io: ter recinent Io
Canæ littora Traciæ:
Et victos iterùm carmine Concanos,
Et plausus, & ovantia
Permistis dabimus classica tympanis.

AD GERMANIAM.

Civili bello ardentem.

ODE XXIII.

QUid juvat densis glomerata turmis
Bella civili tonuisse clade?
Quid juvat latè maduisse pingueis
Sanguine campos?

Tela

Tela Threïſſis potiora pugnis,
Tela Germani cohibete, tela:
Tela molitur nova pervicacem
Cæſar in hoſtem.
Parcus irarum, modicuſque ferri,
Lenis in cives, ſine cæde fuſos
Thracas & victos ſine clade Cæſar
Sternet Alanos.
Pone crudelis ſimulacra leti,
Deme loricas, pharetraſque Rhæte,
Mollibus flectit ſua regna FERDI-
NANDUS habenis.
Servit extremi tibi potor Iſtri,
Cæſar irati moderator orbis:
Te repercuſſis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis placiduſque ferro
Orbis ingentes ſenij ruinas
Firmat, & prono fugitiva ducit
Otia mundo.
Martis oblitus, calidæque rixæ
Findit obliquo juga vomer unco:
Et minax olim, modò juſtus agrum
Demetit enſis.
Caſſis inſtratis reſupina criſtis,
Alitum vernis reſonat querelis,
Fœta nidorum: ſociant maritas
Scuta columbas.

Te vagum Solis comitata currum
Fama, per latas spatiata terras,
Narrat Eois, doceatque feros
Nomen Iberos.
Audiet; Dacos acuisse tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At simul leni rapiente curru
Sparget insonti fera corda succo:
Demet & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

DIRÆ IN HERODEM.

ODE XXIV.

DEvota sacræ progenies domus!
Fatale monstrum! prodigialium
Monstrum parentum! seu Libyssa
Marmaricis lea pavit antris,
Seu te maligno sidere degener
Pardus, maritâ tigride prodidit,
Furoris heredem paterni;
Sive gregis populator Afri
Nudum sub alto destituit jugo;
Seu belluosis fluctibus exspuit
Irata tempestas nocentem
Alitibusque ferisque prædam;

Tuo

Tuo ſeveras pectore marmora
Duxêre venas, marmora rupibus
Deciſa, quas Gætula cælebs
Deucalio ſuper arva jecit:
Te ſede primùm livida regiâ
Megæra fixit: Tiſiphone dedit
Sceptrum cruentandum, feræque
Impoſuit diadema fronti; &
Regale nuper cùm premeres ebur;
Adſedit altis fulta curulibus,
Et per Palæſtinos Tyrannis
Explicuit ſua ſigna campos.
Tremenſq; & atrum ſanguineâ manu
Telum coruſcans, ſecum Odia, & Minas,
Cædemque, & inſanos Tumultus,
Funeraq;, & populorum iniquas
Strages, & indignum Excidium retrò
Lactentis ævi traxit, & inclyta
Regnorum, inexhauſtaſque longis
Cladibus evacuavit urbeis.
Illam & parentum dira gementium
Lamenta, Queſtuſq;, & Gemitus retrò,
Luctuſque vicatim ſecuti, &
Irriguis Lacrymæ catervis.
Quòd ſi caducis decidit amnibus
Præſagus imber, quid pluvias ſequi
Cunctantur ultrices procellæ,
Et volucrum ſtrepitu quadrigarũ
Incuſſus

Incussus æther pigra tonitrua &
Immugientúm fulmina nubium
Compescit, indulgentque metæ
Aërijs vaga tela pennis?
At nil trisulcis Acroceraunia
Dejecta flammis, nil Rhodopes jugum,
Quassæve peccavere cautes
Æmathiæ, nisi fortè dirum
Inominatis marmora partubus
Fudere monstrum: rumpite, rumpite
Monteisque, secundasque Regum
Fulmina præcipitate rupeis.
Exspiret auras: occidat, occidat
Funestus, exsecrabilis, efferus
Sector; crematuramque taxum
Ipse super cumulumque regni
Summum cadaver fumet, & Aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monstrum, dissidentúm
Ludibrium Furiarum, & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabileis
Ignava tellus desuper arduâ
Volvente saxorum ruinâ:
Quam pelagus super & refusis
Bis terque Nereus Syrtibus insonet
Audimur. Ingens sidera verberat,
Spumamque limumque, & rapace
Oceanus glomeravit undas:

Jam nutat æther, jam barathrum propè,
Vastisque campi dissidijs hiant:
Jam fractùs illabetur orbis
Sacrilego capiti. i, profunda
In expiate polluè Tartara
Tyranne leto: solus & igneum
Insume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acheronta ripis

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

Adiuro vos, filiæ Ierusalem, ne suscitetis, neq; evigilare faciatis dilectam, quoadusq; velit.

Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles. Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloq; cervorum.

ODE XXV.

ME stipate rosarijs,
Me fulcite crocis, me violarijs,
Me

Me vallate Cydonijs,
Me canis, sociæ, spargite lilijs:
Nam visi mora Numinis
Mi sacris animam torret in ignibus.
Vos ô, vos ego filiæ
Cælestis Solymæ; vos Galaditides,
Vos ô per capreas ego
Errantesque jugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Isaci,
Quæ saltus Libani, quæ viridem vago
Carmelum pede visitis,
Nymphæ nobilium gloria montium:
Ne vexate tenacibus
Acclinem violis: neu strepitu pedum
Neu plausæ sonitu manus
Pacem solliciti rumpite somnij:
Donec Sponsa suo leves
Somnos ex oculis pollice terserit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit jugis
Formosæ soboles matris, & unicæ
Formosi soboles patris:
Silvarumq; super colla comantiũ, &
Intonsum Libani caput,
Magnorumq; salit terga cacuminum
Proceras nemorum domos
Prono transiliens præterit impetu:

Velo

Veloci similis capræ,
Quæ visis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu

AD D. VIRGIN: MATREM.

Cùm fame, bello, cæliq; intemperie laboraret Polonia.

ODE XXVI.

AUrei regina MARIA cæli,
Mæsiæ valleis, Hypani nque latè
Nubium curru super & nivosis
Vise quadrigis.
Aureus tecum Puer, & coruscis
Aureæ pennis properent catervæ;
Et Salus, & pax, & aperta pando
Copia cornu.

AD CLAVDIVM RVFVM.

Sibi sepulchra & tumulos Regum scholam esse.

ODE XXVII.

NOn me Democriti sales,
Non me Cecropij porticatrij,

Non

Non percussa docentium
Delectant calidis pulpita jurgijs,
Vel quæ pectoris impotens
Clamosi celebrat turba Panætij;
Vel quæ Pythagoræ senis (quens
Doctâ tusse crepant. Me veterum fre-
Memphis Pyramidum docet:
Me pressæ tumulo lacryma gloriæ;
Me projecta jacentium
Passim per populos busta Quiritium,
Et vilis Zephyro jocus
Jactati cineres, & Procerum rogi,
Fumantumque cadavera
Regnorum tacito, RUFE, silentio
Mœstum multa monent. mihi
Pompeij gelido sub Jove segreges
Artus, & lacrymæ carens
Desertoque vagum littore funus,
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panætij
Compensat brevius, neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pierijs macer
Insudare libris, aut tacito vigil
Impallescere Socrati:
Si Regum titulos; & tumulis super
Fulgentem premo gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæsarum.

A

AD FAMAM.

LAVDES LADISLAI, PRINCIPIS POLONIÆ SUECIÆQUE, AB ILLA CANI OPORTERE.

ODE XXVIII.

AGe picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulso titubanteis pede nimbos,
Age, claras famulantûm quate pennas Aquilonum:
Glacialis rege currum Cynosuræ,
Cata spissos super imbreis equitare,
Simul Euros animavit generoso tuba cornu.
Tibi plausus populari vagus aura,
Tibi pulchræ sociali vice laudes,
Famulantur salientûm comitatu chorearum.
Tibi septem Tiberinæ juga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur;
Tibi longus per apricum salit ordo thyasorum.

Age, sacrum glacialis jubar Ursæ
Cane Medis, cane flavis Agathyrsis:
Cilicumque & pharetratis Nasamonum cane turmis
Tibi, Princeps opulenti liquor Hermi,
Grave nomen fluvialî linet auro;
Tibi carmen pretiosa perarabit
Tagus urnâ

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS JESV
LYRICORVM
LIBER III.
AD FRANCISCUM CARDINALEM
BARBERINVM,
VRBANI VIII.
PONT. OPT. MAX.
FRATRIS FILIUM.

ODE I.

ABSISTE vulgus, nil humili juvat
Cantare buxo, nil popularibus
Nervis

Nervis, verecundoque functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ sidus adoreæ,
FRANCISCE, dicam. Te niveis super
Cunis liguſtrorum reclinem
Pulcher honos, croceoq; Phœbus
Perfudit imbri. te roſeus Pudor,
Virtuſque primùm non pueriliter
Risere naſcentem, & ſupinis
Lilia ſuppoſuere membris.
Tunc & jocoſo murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,
Dulceiſque vagitus ab ipſis
Crederis edidiciſſe Muſis.
Tunc & caducis ningere lilijs
Molleis pruinas, & violaria, &
Nubem roſetorum, protervo
In puerum cecidiſſe nimbo,
Nec non ſeveri flumina Liberi
Manaſſe credunt, melláque Dardanos
Erraſſe per vicos, & Urbem
Uberibus ſecuiſſe rivis:
Lævumque vernæ munere copiæ
Riſiſſe Tibrin, & virides procul
Straviſſe per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fonteis
Gratùm allocuto, lenè cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus

Per plana camporum fluentis:
Ite, novos iterate lusus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. nascitur, & vitî
Sincerus, illimisque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi fervidus ingenî,
Frugem que virtutum, & Latinis
Restituet sata læta campis:
Auroque fusum tempus, & aurei
Latè per urbeis flumina sæculi
Diffundet, & regnata parvo
Rura Jovi, resideque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripaque, miranteisque silvas
Hesperiæ linet amne gazæ.

AD D. MAGDALENAM,

Christi necem deflentem.

ODE II.

CUm tu MAGDALA lividam
Christi Cæsariem, cùm malè pēdul
Spectas brachia, prô tibi
Pectus non solitis fervet amoribus!
Non

Non es, qualis eras : tibi (bus
Non mens semianimis restat in artu-
Non fronti teneræ nives,
Non vivax roseis purpura vultibus,
Non notus supereſt color : (nis,
Sed mors marmoreis pingitur in ge-
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè spirat anhelitu.
Non, me si satis audias,
Plores perpetuùm tristia ; tertiæ
Cum lucem revehet dies,
Mutati referet munera gaudij.
Nam quæ sole caret duplex,
Ridebit geminis tertia solibus.

AD FRANCISCUM CARDINAL: BARBERINVM.

Clementiâ potissimum Principes ornari.

ODE III.

FElix, qui dubio forte caput supposuit Jovi,
Nutanti que polo : nec trepidâ sceptra tenet manu,

Nec sperat cupidus, sed fruitur, nec pavidus tenet,
Sed securus habet. Tu modici senior imperî,
Nec plausum tacitæ plebis emes, nec miserabileis,
Divendes lacrymas nobilium cæde Quiritium;
Te justus populi clarat amor. cætera diffluent:
Hoc uno veniet dives opum copia flumine.

AD EGNATIVM NOLLIUM.

Æquo semper rectoque animo adversus Fortunæ inconstantiam standum esse.

ODE IV.

SIve te molli vehet aura vento,
Sive non planis agitabit undis;
Vince Fortunam, dubiasque NOLLI,
Lude per artes.
Riserit? vultum generosus auferi.

Fleve

Fleverit? dulci refer ora risu:
Solus, & semper tuus esse quovis
Disce tumultu.
Ipse te clausam modereris urbem
Consul aut Cæsar; quoties minantûm
Turba Fatorum quatient serenam
Pectoris arcem.
Cùm leves visent tua tecta casus,
Lætus occurres: præeunte luctu
Faustitas & pax subeunt eosdem
Sæpè penates.
Dextra sors omnis gerit hoc sinistrum.
Quòd facit molles: habet hoc sinistra
Prosperum, què nunc ferit, imminentes
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, essè magnus
Desinit mœror. facilem ferendo
Finge Fortunam; levis esse longo
Discit ab usu.

AD PVBLIVM MVNATIVM.

Mœrorem animi colloquijs & cœtibus amicorum temperandum esse.

ODE V.

SI quæ juvabit dicere saucium,
Permitte, PUBLI, compositam malè,

Loqui cicatricem, & latentes
Parce animo sepelire curas.
Secura ferri robora sæpius
Occultus ignis subruit: & super
Minora silvarum caducum
Traxit onus, nemorumq; famam
Stravit virentem; quam tonitru levi
Quondam favillâ lambere gestijt
Impunè. Te longus silendi
Edit amor, facilesque luctus
Hausit medullas. fugerit ocyus
Simul negantem vivere jusseris
Aureis amicorum; & loquacem
Quæstibus evacuâris iram.
Olim querendo desinimus queri,
Ipsoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè, si per omnes
Cura volat residetque ramos.
Vireis amicis perdit in auribus,
Minorque semper dividitur dolor,
Per multa permissus vagari
Pectora, nec redijsse quondam,
Pulsus superbit. Vise sodalium
Cœtus: & u iis sic temerè jace
Infusus herbarum lacertis,
Ad patrij leve murmur Hallæ.

AD

AD MARCVM SILICERNIUM.

Veras esse divitias, quæ à bonis animi petuntur.

ODE VI.

NUmquam præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis avidas composui manus,
Ut mecum taciti fœdere prælij
Æquâ pace quiescerent.
Quid Fortuna ferat crastina, nesciam,
Heres ipse mei. Quas dedit, auferet,
Non avellet opes, quæ procul extimo
Semotæ spatio jacent.
Quæ possunt adimi, non mea credidi;
Numquam pauperior, si meus integer.
Regnum, MARCE, mei, si benè de meis
Vectigalia censibus
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, divitibus latior Indijs,
Quo non ter spatio longiùs annuo
Itur navibus, aut equis.
Sed mens assiduum visitur in diem
Hospes sæpè sui; non ebur, aut novas
Mercatura dapes, ipsa sui satis
Dives, si sibi cernitur.

In turpem sæculi Avaritiam.

ODE VII.

FRustrà querelis & gemitu parùm
Deliberato flevimus, arcium
Portas & emunita sævo
Mœnia procubuisse ferro.
Tot civitatum clade super parum
Peccavit ensis, quando labantium
Infirma murorum, reperto
Oppida suffodiuntur auro.
Eheu! secundum militis ad latus
Primus resedit sedulus artium
Fossor pudendarum, & decoros
Explicuit sine sole vultus
Vicina juxta pocula lætior!
Cessere servis tela ligonibus!
Plebejus (heu nefas!) equestri
Malleus associatur hastæ!
Pax ipsa bello deterior subit,
Cum vilis auri belligeras amor
Pacavit iras, & repensis
Prælia detonuere nummis.
Pugnare dignos sole palàm duces
Celant opacæ nobilis obsides
Auri cavernæ. jam caduci
Desuper intremuere colles:

Nosunt

Nolunt adeso jam dubiæ solo
Pendere turres. excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugêre turpes agricolas agri:
Insons avaris hittus ab urbibus
Migravit, & contaminatos
Æquora deseruêre portus.
Natura magnis dum sepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Oblevit ora, ut navigatos
Sicaniæ Venetæque merci
Puniret amnes. Vidimus Aufidum
Nusquam repertas, arva per Apula,
Quæsisse ripas, cùm sequacem
Distinuit malus error undam,
Hausitque nubes vallibus integras
Turbo soluto plana per alveo,
Regum piaturus penates
Flagitijs, populique noxâ.

AD ÆLIVM CIMICVM,

In Russiam citeriorem profecturus.

ODE VIII.

ÆLI, non sumus arbores:
Ut quo quisque loco natus, inutili

Duret perpetuum morâ.
Nolis cæruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ juga Ruſſiæ
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et ſiccæ nivium viæ!
Non fruſtrà properis impoſuit rotis
Currus Japeti genus;
Et terram pavidos linquere navitas,
Pictis non ſine carbaſis,
Remorum celeri propulit agmine:
Non fruſtrà patiens equi
Se ſternit medijs trames in Alpibus.
Magno dignum iter Hercule,
Naturæ ingenium ſtruxit, idoneis
Dimenſam juga paſſibus,
Quà ſe præcipiti Gloria vertice
Laſſo oſtenderet Herculi;
Dignatuſque ſequi pergeret Annibal,
Regnumque ac Libycos manu
Attollens populos Æoliam ſuper,
Et triſtes nebulis domos
Armatam Italiæ infunderet Africam.
Non ſoli loca quærimus.
Nuſquam fixa ſatis Pergama trãſeunt,
Teucrique & Dolopes migrant.
Mutant magna ſuas regna vices: nihil
Perſtat, quo genitum eſt, loco.
Cùm primum geniti matris inertia
Terræ

Terræ viscera rupimus,
Moti particulam traximus ætheris:
Cælique ingenio patris, (rimus.
Cum matre immemores stare, cucur-

PANEGYRIS
ANNÆ RADIVILIÆ
CASTELLANÆ TROCENSIS
DVCISSÆ NESVISII.

ODE IX.

QUo te Dearum nomine consecrem,
Vicina cani Nympha Borysthenis?
Themisne, an una Gratiarum
De tribus excipiere Divis,
Scribenda Drie? cedit aquis tibi,
Ucumque pictis fertur oloribus,
Cretâque, & innantem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc & severo migrat ab Algido
Parùm serenis Cynthia cornibus,
Quamvis anhelantùm lacessat
Ira canum, tereteque rumpant
Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs
Tranquilla rident Palladis otia,
Seu tela non mendax retexto
Bella virùm simulare in auro
Mensem

Mensem fefellit, seu tibi Cælitum
Vestire nudas spiritus incidit
Aras, & aulæis, & ostro
Pauperibus placuisse Divis.
At non inani fama canit tubâ,
Te vi potentis non sine consilî
Ventura tangentem sagaci
Mentis acu celerique curâ.
Tristis videri prodit, & unicè
Sibi serenis pervigil in genis
Lucet venustas: seu coruscum
Cæsariem tibi pingit aurum,
Non indecoræ nube modestiæ
Extinguis aurum vilius aspici,
Gemmasque nolentes latere,
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris Creta corallijs,
Illinc smaragdis fulguret India;
Cùm pura Virtus fulsit, omnes
In tenebris latuêre gazæ.

AD MUSAM.

LAVDES LADISLAI PRINCIPIS POLONIÆ ET SUECIÆ.

ODE X.

CArminum præses citharæque Clio
Dic,

Dic, ubi molli resupina somno
Feta rumorum cubet eruditis
Fama sub antris.
Rumpat ignavos, age, dic, sopores
(Nam locum nosti) nimijque festa
Somnij, tergat niveo morantem
Pollice somnum.
Thespio currum moderante loro,
Solis auratas age, dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluisse tabo.
Narret Arctoo rubuisse canum
Sanguine Pontum.
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Ostijs septem; tibi dives æris
Accinet Lydus; tua volvet ingens
Nomina Ganges.
Te canent solis Garamantes arvis,
Te Dacæ Princeps, pluviæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique discet
Potor Enipei.

LAUDES FRANCISCI CARDINAL: BARBERINI.

ODE XI.

QUis me citatus pectoris impetus
Denso sedentem propulit aëre,
Curruſque nimborum morari, &
Per medias equitare nubeis,
Et plana terrarum, & populi casas,
Regumque turreis, non sine gaudio
Calcare sublimem, & superbo
Regna super volitare curru?
Rerumne falsâ ludor imagine?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum sine labe solem
Prævertor? hîc & patria siderum
Claruſque cæli baltheus aurei,
Campique stellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Quâ parte cæli Principis aureas
Inscribo laudes? hinc adamantinis
Æternus Orion in armis,
Et gemino propè Castor igni
Fortem reposcunt. hinc gravis Hercules
Famæ propinquum postulat Herculem:

Hinc

Hinc noctis immunem & veterni,
Parrhasij vocat ora plaustri.
Acrem & timori cedere nescium
Addam Leoni; quem penes igneæ
Æstatis arvorumque cura, &
Flava canis Cererisque regna?
Justam & tenacem propositi manum
Mundi serenis partibus asseri
Expectat Autumni Virago:
Quæ geminam sine fraude Libram
Ævique frenos, & celeres vehi
Compescit horas; hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Pleïadas Hyadasque cerno:
Illic laborat Phosphorus hospitas
Laxare nubeis: hinc tibi lucidus
Collumque repentesque cælo
Scorpius abstinuisse chelas,
Auroque comptum Marmaricus Leo
Crinem totondisse, & radiantium
Opima villorum, & jubatas
Velle polo revocare flammas.
Insculpta cælo gloria sospitat
Heroas: anni cetera subruunt.
Aulæque sceptroque, & columnis
Excidium sua dixit ætas.

AD

AD AVRELIVM FVSCVM.

Omnia humana caduca incertaque esse.

ODE XII.

SI primum vacuis demere corticem
Rebus, FUSCE, velis cetera diffluent
Vernæ more nivis, quæ modò nubium
Leni tabuit halitu.
Formosis reseces fortia; displicent
Externis trahimur: si malè Dardanis
Respondens Helenæ pectus amoribus
Famosus videat Paris;
Nusquam per medij prælia Nerei
Ventorumque minas splendida deferat
Graji furta thori, sed benè mutuo
Rerum consuluit jugo
Naturæ Dominus, quòd niveis nigra,
Lætis occuluit tristia, qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Consulto sapiet Deo.

(o)

AD MOSCOVIAM.

Cùm Principem Poloniæ Moſci in imperium accerſerent.

ODE XIII.

MOſcua, cur iniquas
Aureis fruſtrà pharetris diminuis ſagittas?
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro? cohibe ſtridula contumaci
Barbara tela nervo. (riſu:
Jam tibi Mavors facili mollit arma
Jam tibi mulcet iras: (ſereno:
Jam tibi frontem lepido temperat in
Jam cecidêre tela: (certis,
Jam pharetratis clypeus demigrat è la-
Quid lacrymoſa torvam (pinis
Exaras rugis faciem? quid melius ſu-
Fletibus aſtra poſcas?
Quid bono Divi melius mittere Rege poſſint?

AD

AD HONOREM.

Cùm FRANCISCVS BARBERINVS *sacrâ purpurâ ab* VRBANO VIII. *Pont. Opt. Max. ornaretur.*

ODE XIV.

TE clara Divûm progenies, Honor,
Marſæ canemus carmine tibiæ:
Te meta votorum, & laboris
Dulce lucrum, volucriſque vitæ
Formoſa merces. te decorum patrem
Inter ſerenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque ſtellarumque cunas
Imbre ſuper radiorum, & aur
Virtus marito conſcia Numini
Effudit illuſtrem, & genialibus
Toris coronarum reclinem
Sidereâ religaſſe zonâ, &
Non indecoræ ſidere purpuræ,
Gratæque riſu lucis, & oſculis
Miros anhelantem nitores
Celſa ſuper poſuiſſe ſceptra.
Et molle fertur faſcibus & mitris
Aptaſſe fulcrum. quas ſtipulæ modo

Prer-

Prensasse per ludum, & procaci
Diceris arripuisse dextrâ.
Te prorogati filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
Non erubescendis adurit
Ignibus; ingenuoque parvus
Luces honesto, fervidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fidesque,
Et duplicis studiosa mundi,
Illiterato quæ procul otio
Fecunda veri tempora dividit,
Arcemque Causarum, & coruscî
Prævehitur vaga regna Phœbi;
Te, quæ propinquâ clade superbior
Gaudet cruentis Diva periculis,
Lassare Fortunam duello, &
Per medias docet ire morteis,
Illam impotentum exercitus imbrium
Insana aquarum rumpere prælia,
Undas refringentemque flammas,
Attoniti pavet ira mundi,
At non & æquo fœdere Comitas
Non temperato pectore conserit
Cultuque, tranquillamque morum
Temperiem, similemque vultum:
Sive æstuosus gurges inhorruit
Civilis undæ, cùm popularium

Æstu

Æstu procellarum, & dolosâ
Carbâsa diripiuntur unda;
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedére ventis, cùm placidum sibi
Consensit æquor. Te decoro
Nobilitas comitata gressu
Centùm vetustas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris avorum: nec severæ
Matris opes, Aquilæve desunt,
Censusque & almæ vulgus adoreæ
Anciliorum, & stemmatis, & togæ,
Fasceſque, laurique, & frementûm
Turba retro Titulorum inaneis
Exercet auras, non sine Plausibus,
Famæque & aureo Nominis essedo,
Quod turba mirantûm, & curule
Frenigerâ trahit aure vulgus.
Jamque & virentis vere puértiæ
Malas amictum, purpureus simul
Autumnus irrepsit decoras
Flore genas, per aperta lætè
Effulgurantûm culmina siderum
Effrena curru jungere fulmina,
Nubeisque prætervectum & imbreis
Quadrijugis dare lora ventis
Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curvo poplite civitas,

Vo-

Votisque,& obtutu sagaces
Puniceum jaculamur axem:
Unde & coruscis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & Insulis,
Regumque turres barbarorum, &
Attonitas specularis urbeis.
Tu regna ventorum, & pelagi gravem
Compescis iram, tu vaga siderum
Crystalla frænas. tu frementeis
Lucis equos, vigilesque mundi
Metaris igneis: te penes Æquitas,
Et septa Tuscis Jura securibus
Stipantur; annosæque Leges,
Et niveum sine cæde Justum.
Tecum suppellex aurea, & asperi
Gemmis tiaræ: te radiantium
Nexus coronarum sereni
Regum apices, lituique circum,
Et regiarum sidera frontium,
Mitræque fulgent, & diademata
Ad usque formosam diei
Invidiam, opprobriumque solis.
At retro flavum lambere pulverem
Livor rotarum, & degenere solum
Mento cecidisse, & procacem
Mœret humi posuisse vultum:
Plenoque nusquam Divitiæ sinu
Gazæque, & omnis turba Pecuniæ,

Et

Et grando gemmarum, & refusi
Per populos vagus imber auri,
Tu lene Tormentum ingenio admoves,
Menteisque dulcis nectare Gloriæ
Plerumque mulces: te feracem
Consilij: facilemque vendi
Emisse doctus circuit Ambitus,
Fucoque & albis vestibus unicè
Formosus, agnoscique duplex,
Et placidæ sine nube rugæ,
Risu serenæ frontis idoneus
Mirè sagacem fallere curiam,
Discrimen obscurum dolosis
Artibus, ingenioque morum.
Spes mille circùm nubibus insident,
Plenoque regni pectore turbidùm
Bacchantur: at turpes Repulsa,
Et volucris fuga ridet auræ.
Te quamquam anhelantùm ignea sider
Suspirat ædes Principis aureos
Invise posteis. hic ruinas
Imperij, seniumque mundi
Curare solers, desine tristium
Tandem querelarum, & potiùs sacr
Incude diffingas in aurum
Sæva Ducum Procerumque tel

AD APES BARBERINAS.

Melleum veniſſe Sæculum.

ODE XV.

CIves Hymetti, gratus Atticæ lepos,
Virgineæ volucres,
Flavæque veris filiæ,
Gratum fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonæque ruris hoſpitæ,
Laborioſis quid juvat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam.
Si BARBERINO delicata Principe
Sæcula melle fluunt,
Parata vobis ſæcula?

AD SEIPSVM.

ODE XVI.

QUid diu vanas feriente nubeis
Vota fallaci jaculamur arcu?
Quid loquor dudum mihi Conſul ipſe,
Ipſe Senatus?

Ite mordaces procul ite curæ,
Me vocat notis Helicon viretis,
Me sacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O ubi molles Heliconis umbræ,
O ubi Cydnus, violisque pictum
Thespiæ rupis caput! ô sonori
Flumina Pindi!
Mè quis ad vestros Aquilo recessus,
Aut quis alatâ Zephyrus quadrigâ
Deferat fessum, gelidosque Cirrhæ
Sistat ad amneis?
Vos mihi Romam, Phrygijsque centum
Pendulas saxis simulatis ædes;
Vos Aventinum Capitolijque immobile saxum.
Hîc ubi lævi cecidêre musco
Virgines undæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon:
Hippocreneis abiere rivis
Pegasi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hîc Liris fugit, alter Ufens
Alter illimi Thrasimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plæve
Volvitur auro.

Hîc

Hîc ad Empusæ nemus, & virentem
Æsaris ripam studiosa florum
Aura colludens cumulo jocantis
Obstrepit undæ.
Lenis hîc auræ tepor, hîc venustas,
Hîc nitor rerum, meliorque cæli
Vultus, hîc plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hîc sales compti, facilesque risus,
Hîc levis circum jocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt refecto
Flore quasillos.
Hîc mihi septem melius renident
Romuli colles, gracilesque venti
Lentius perflant gelidam supini
Tiburis arcem.
Collis ô sacri decus, ô magistrum
Numen, ô Grajæ fidicen Camœnæ
Phœbe, si gestis procul arduo de-
-scendere Cynetho.
Huc ades longi mihi testis otî:
Tuque (nam me quis prohibet?) reposta
Affer inprimis mihi FUSCE, grati
Carmina Flacci.

AD TIBERIM.

Eum Beneficentiæ & Liberalitatis
VRBANI VIII. *Pont: Opt: Max: Symbolum fore.*

ODE XVII.

TIbri siste precor, nec rapidæ regna licentiæ
Jactaris temerè: neu Latij littora Nerei
Undarum nimio deciduus plauseris agmine.
Quid per plana, per abrupta, per impervia lubricum
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?
URBANI patulæ credideris flumina dexteræ:
Tunc seu melle fluent, seu rutilis sæcula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydijs.

LAUDES FRANCISCI CARDINAL. BARBERINI.

ODE XVIII.

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis : lite loquacia
Per transtra facundisque Musæ
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine sibili,
Leniqúe sacræ nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alba super volitare terga
Doctus, procellas & bijuges celer
Frænare nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaseæ dominator undæ
Inscende puppim. Quod timidi priùs
Sulcemus æquor? quod pelagus situm
Fundoque virtutum, & refusæ
Per populos maria alta famæ
Vates profundæ navita gloriæ
Invisat? illinc alta frementium
Moles procellarum; & protervæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.
Hæc illa parci nescia littoris,
Avara cæli, prodiga munerum

Bacchatur, & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles
Sese ipsa rerum fluctibus erigit,
Curasque & alterius natantem
Consilijs animum remiscet.
Vindex avaræ fraudis, & abstinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners, animique parca.
Hinc extuantûm mota superbia
Subsedit undarum, & procul arduum
Ad littus acclinata blando
Æquora decubuere somno.
Hoc illud alti Principis otium
Clausum quieti vecte silentij;
Somniique curarum, & labore
Empta quies, animique vesper
Longi repensus merce negotij.
Cùm dulcis inter claustra modestiæ
Sceptrumque & immensis reclinat
Regnum humeris, oneriq; parcit,
Oblivioſus dissipat Hesperus
Regum labores, damna fugacium
Plerumque curarum reponunt
Pervigiles sine nocte somni:
Aulæ nitorem cùm benè nesciæ
Texêre noctes, nobilium simul

Pom-

Pompam catervarum retexit
Clara dies ; redière curæ.

AD MILITARES EVROPÆ ORDINES.

De Provincijs Græciæ recuperandis.

ODE XIX.

QUem cruentæ vultus adoreæ,
Si fusus auro miles, & inclyti
Urunt in argento triumphi
Artifici simulante dextrâ,
Sculptæque laudes, & titulis super
Afflata signis vitta Corinthijs,
Cultusque, moresque, & perenni
Penè loquax sua fama saxo:
Hic si locari post genitis sacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri: destinatam
Funeribus meditetur aram,
Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramq; dextræ commodet Hectoris,
Dignus Timantheâ notari
Arte, Syracusioque cælo:
Letique curtâ merce perennius
Lucretur ævum, quod sibi dempserit

Caris redonaturus annos
Conjugibus, puerisque caris.
Hic si timendus gestit aheneis
Horrere squammis, quem litui sonus
Sævique conjurata Martis
Signa vocant, clypeo subire,
Sparsumque crinem versicoloribus
Mutare cristis, & rapidum vehi
Dum per rejectaneis lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:
Illum paluſtri consita fraxino
Poscit Methone, poscit Acarniæ
Lacus, Tanegreique saltus
Aut graciles Marathonis orni,
Gnossosque telis, & resonum gravi
Stymphalon arcu: non chalybum rudis
Lemnos, nec inconsulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oca.
Si rursus idem bella fidelibus
Committat Euris; æquoris impiger,
Veloque & obluctante remo
Ortygijs equitabit undis.
Illi Cyrori pinus, & hirspidæ
Cupressus Idæ brachia frondium
In transtra, & hærentem carinam
Contrahet; ærisonamque puppim
Non imperito remige muniet
Euboea: remos Thespia suggeret,
Ausam

Auſamque deſpectare nubeis
Veliferam dabit Oſſa pinum:
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui limpidus aſſitas
Mæander intercurrit alnos,
Aut dubij vagus error Hebri.
Nec ſi ſuperbus poſcat eques vehi,
Pugnæ ſcientes Iſmara denegent
Pullos, relicturaſque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas,
Si bellicoſos proruat accolas
Servilis Æmi, ſparſa ſequi celer
Vexilla, palantemque Lunam
Æmonijs agitare campis.
Illum & coloſſis conſpicuum dabit
Venalis omni funere gloria, &
Doctis renaſcentem metallis
Orchomenos, vel amica vivum
Non pejeranti marmore Neritos
Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinæve moles
Stare ſinent ſine laude civem.

AD AVLVM LÆVINVM.

Visnovij Poloni Equitis virtus, cuius interempti pro patriâ Cor, per summam barbariem, inter se partiti Turcæ, & depasti sunt.

ODE XX.

EHeu! quò citharæ sciens
Et Bacchi calidis fervida jurgijs,
LÆVINI, ruit indoles,
Imbellem strepitum, & docta procacibus
Saltum fingere classicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et mensam clypeo super,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælij
Fudit VISNOVIUS globos,
Et Thracum volucres contudit impetus.
Ille & sanguineis super
Fumantum cumulis hæsit Jazygum &
Alti navita sanguinis
Portum non soliti nominis attigit,
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladijs, pectoris invia

Dimo-

Dimovêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens jecur
Devesci, & pia carpere
Ausi sacrilegis viscera morsibus.
At non egregiam quoque
Libarunt animam, nec Mareoticas
Pavit fama libidines,
Aut secura Getæ dentis adorea.
Eheu stringite posteri,
Ferrum belligerâ stringite dexterâ.
Heu primam gladij sitim
Pubes Odrysijs imbue cædibus.
Confossisq; reciprocum (nem,
Rursum pectoribus reddite sangui-
Dudum in corpore Bistonum, &
Venis immeritum fervere barbaris.

AD PRINCIPEM QVEMDAM.

AD THERMAS PROFICISCENTEM.

Iucundam & honestam vitam fructuosæ & anxiæ esse præponendã.

ODE XXI.

REgias veto manus
Tagi serenis imminere rivis,

Utili placet luto ;
Fucumque nobis fluctuantis auri
Flavus allinit liquor :
Ex quo superbi dives amnis Hermi
Sordidum lavit Midam,
Rudique limum duxit è Tyranno.
Ite mobili vitro,
Albive Cydni, lucidive Xanthi,
Ite Principum manus,
Auri coruscas submovete labes.
Rivus integer vitî,
Suæque purus conscius lucis,
Præterit fidelius
Regumq; somnos, Cæsarumq; palmas.
Dulce purpuræ decus,
Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum :
Midamq; Princeps, Tantalumq; rides,
Vitreus tibi latex,
Lymphâ sequaceis evocante lymphas,
Lubricâ placet fugâ,
Quâ fervet Arnus, garrulumq; pratis
Unda promovet pedem,
Ripasque pingit, candidique fontis
Uda volvitur dies.
Hic thymbra poscit, hîc amœniores
Humor educat rosas,
Et cana nardus, filijque Veris

Hinc

Hinc & hinc bibunt croci,
Vivumque potant fluminis pudorem
Hïc comata lilia
Passisque Majus ambulat capillis.

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM.

Ne nimiùm adolescentiæ fidat

ODE XXII.

NEte, PAUSILIPI, fallat inanibus
Ætas delicijs, quæ simul impigris
Incertum rapuit curriculum rotis,
Effræno citius labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis præcipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere-
-Hornæ more rosæ, quam modò roscidũ
Cùm fovit tepidis manè Favonijs,
Dissolvit pluvijs vesper Etesijs.
Numquam quod rapido pollice texuit,
Audet compositum Parca retexere:
Nec reddit refluo sæcula turbine.
Felix ille, cui non breve temporis
Momentum placuit, qui juga mobilis
Ævi deposuit, qui sibi lucidam

Jam

Jam nunc sollicito lumine patriam, &
Arcem nobilium destinat ignium

AD JVLIVM ARIMINVM.

Solis animi bonis nos belluis præstare.

ODE XXIII.

NOn Hydaspeis, ARIMINE, gemmis,
Non domus flavâ laqueata cedro,
Aurei torris neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte sectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro,
Sit satis Virtus, animosa sedeis
Visere Divûm.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæsas Sipylo columnas,
Fossor, inspectâ Styge, quas revulso
Subruat Orco.
Ditior silvis habitat Sabæis
Ales Eois renovata bustis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piscis Hydaspe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam:
Alter insigneis Tyrio lacertos
Vinciat ostro. Gra-

Gratiùs læves variavit alas
Sparsa nativis philomela guttis;
Pulchrius Thressæ maculosa pingunt
Pectora Lynces.
Tonsa nos vestit pecus, & luporum
Terga mentimur, neque flava vestem
Dedecet vulpes, & abacta cæso
Castore pellis.
Una mortaleis numero ferarum
Eximit virtus, volucerque notas
Siderum sedes animus solutis
Visere pennis.

AD JOANNEM RVDOMINAM

In funere Georgij Rudomina fratris.

ODE XXIV.

QUalis trisulci fulminis impetus,
Quem Ædaleis feta vaporibus,
Pinguemve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
Fastidioso cùm semel excidit
Immurmurantûm carcere nubium,
Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone silvas,

Pe-

Per arva latè, per juga concito
Grassatur igni: jam capitis minor
Aut Æmus aut percussa Calpe
Non humiles posuere fastus;
Interque diras Dux equitat faces
Communis omnes per populos Timor.
Et ponè strages, & supino
Deproperata ruunt tumultu
E nube Fata non sine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor:
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrum furiæ Notorum.
Talis superbis irruit hostibus,
Mortis decoro pulvere sordidus,
Et per Musurmannos honestam
Explicuit RUDOMINA pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytæ
Mercede famæ Gloria mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quam pone Virtus & Decus, & comes
Injuriosæ Relligio necis,
Per tela, per formidolosos
Quadrupedantûm onagrorû hiatus
Exercitati militis, obvio
Venale fato prostituit caput:
Sed visus haud venire parvo
Magnanimus RUDOMINA lero

Nam

Nam dum duelli lætior, hostica
Opprobriorum murmura vindice
Excusat ense; barbararum-
-Immortuus aggeribus cohortûm,
Præfecta tandem colla volubili
Lapsu reclinat, sed famulâ propè
Decusque præsignisque Virtus
Semianimem subiêre dextrâ:
Mox expeditis corpore manibus,
Deprælatrix Gloria siderum
Occurrit, & fulvo reclinem
Ire jubet super astra curru.
At fama latè tergemino Tubæ
Longæva cornu sæcula personat.
Jo triumphe, vivit Astris
Ille meus RUDOMINA, vivit.

AD JOANNEM RVDOMINAM.

In funus Ioannis Rudominæ patrîs.

ODE XXV.

QUemcumq; mendax fama Quiritium,
Et dedicatis densa clientibus
Corona, juratisque stipat
Imperij comitatus armis,

Quam-

Quamvis Lacænâ picta superbiat
Sub veste tellus, & famulantium
Juxtà lacertosæ cohortes
Et clypeis radient & hastis;
Nec pervicacis ludibrium Deæ,
Nec concolores consilio Dolos
Vitabit, aut circumsonantes
Nobilium fugiet tumultus:
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, soli
Ignavus heres, innatantes
Cæruleum per inane campos
Pervadet umquàm: quippe volubili
Negotiorum pulvere sordida,
Glisente curarum tumultu,
Mens humiles remoratur alas:
At quem supernis sedibus intulit
Mors, & profanis præcipitem procul
Furata terris, quò sortitus
Præpetibus RUDOMINA pennis
Exerrat: ohe! quò per inhospitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inaccessosque tractus
Et superas agit inter arces
Non usitatis ille volatibus
Prævectus udas terrigenûm domos
Cœtusque vulgares, beatæ
Non humilis venit hospes aulæ.

Illum ministrâ Relligio manu
Et delicato pectoris essedo
Evexit inconcussa Virtus,
Et superis dedit ire campis.
Exstructa quondam celsa faventibus
Delubra Divis Munificentia
Pensavit auratis Deorum
Hospitijs, famuloque cælo.
Hic vel corusco se propè siderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus sua fata cernet:
Regumve torvos subter acinaces,
Et regiarum sidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppositos radiare fasces.
Et hæc stupebit, quæ propiùs micant,
Obscura crasso serpere nubilo,
Lateque casuras per urbes
Ora sagax oculosque ducet.

IN FVNERE ERNESTI VEIHERI PALATINI CULMENSIS FILII, VITA IMMATVRE FVNCTI.

ODE XXVI.

Porrectus imo nec scopulus vado,
Can-

Cauteſve pronis amnibus imperat
Moras, neque undantem morantur
Fluminibus cava ſaxa lapſum:
Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat ſæcula cardine:
Nuſquam fatigatos Orion
Solvit equos properante curru.
Annos & horas præpetibus rapit
Latona bigis, irrevocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem juventus.
Apollinari nuper in agmine,
Florentis ævi limine vidimus
Stantem VEHERUM lacrymoſo
Præcipitem cecidiſſe fato.
Mox ut caducis artubus ingruit,
Mors æſtuoſis torrida febribus,
Ferocientes devoluta
Stamina diripuêre Parcæ.
Candente byſſo penſa fluentia
Rupêre nodos: occidis, occidis,
ERNESTE, ceu quondam procellis
Exanimes cecidêre nardi:
Ceu dum per hortos cæruleâ manu
Deſævit udus Juppiter, imbribus,
Sterni reluctantes acanthi
Laſſa ſolo poſuêre colla.

Quid

Quid Mors superbo pectora turbine
Insana victrix furrigis, inferens
Terris triumphales cupressos,
Et mutilam sine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles
Firmata fastis sub penetralibus,
Cultusque divinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris.
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum, vidit imaginem
Virtutis ERNESTVM paternæ,
Et similem proavis Nepotem.
Sævi trophæum funeris ardua
Virtus profundo præcipitat solo.
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam secundis Gratia brachijs,
Altusque curru Rumor eburneo
Ad astra sustulit videndam
Attonitæ volucrem juventæ

IN PRIMI LAPIDIS JACTV *cùm* IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS *contra Ottomanum Turcarum Imperatorem signa moturus, Templum* VIRGINI MATRI *Crosensis Societatis* JESV *Collegij extrueret.*

ODE XXVII.

DIvûm locatus consilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter
Quàm ritè de cælo migrantûm
Hospitio superûm coruscat!
Non tot fremebat littus Olympijs
Olim catervis, Graja Corinthio
Dum lustra certatim Tonanti
Instabilis celebraret Isthmos.
Te quippe Divûm turba domesticum
Marmor superni civibus ætheris,
Magnæque majestas Parentis
Perpetuis habitabit annis,
I, perge felix, & latebras cavæ
Telluris intra: quâ tibi tutior
Templi superventura moles
Fortibus insideat columnis.

Hic

Hic nempe quisquis sacrificas manus
Inaugurato tinxerit unguine,
Cælumque, solemnesque sacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Ostendit aris, & serena
Per solidum feret ora vulgus:
Plebisque denso celsus in agmine
Divina cælo tendet adorea,
Quæ terra, quæ supplex adorat
Compositis pelagus procellis.
Nec verò surdis sideribus preces
Conchyliato murice fulgidi
Mystæ feretis, dum faventi
Pro CAROLO, Carolique castris,
Optata Divis vota litabitis.
In ore vestro sollicitus suas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et patriæ sua sacrat arma.
Effræna vestrâ detumeant prece
Formidolosæ bella Propontidos,
Et lævus Ister, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in essedo
Toto vehatur CAROLUS impetu,
Et concatenatos superbis
Massagetas trahat in triumphis.

Juxtà

Juxtà faventûm cura Quiritium
Denſiſque Laudes agminibus Ducem,
Et Plauſus, & depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

AD ABRAHAMVM BZOVIVM.

De ſacrâ Annalium Hiſtoria

EVGENII IV.

ODE XXVIII.

QUalem è nivoſis Eridanum jugis
Primo cadentem leniter agmine
Feſtæ Napæarum catervæ
Trajiciunt, hilariſque circùm
Plaudunt natatu: mox ubi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul populoſque luſit
Errore lymphæ, degeneres ſimul
Ripâque & immenſi hoſpitio alvei
Dignatus amneis, atque aquoſum
Immodico bibit ore cælum,
Silviſque & arvis latiùs imperans
Ripam evagantis ſeditionibus

Meta-

Metatur undæ, jam natari
Difficilis, nimiùsque campi,
Venti paventem non benè sustinet
Dorso phaselum, lætior arduas
Subire bellantûm carinas,
Et galeis clypeisque longè
Clarus videri, donec Japygas
Amneis avari fluctibus Adriæ
Summisit, & majore ponto
Velivolum dedit ire Martem:
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat urbeis
EUGENII pia cura patris.
Qui bella Regum, & illacrymabileis
Rerum tumultus flectere providus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subeunte collo,
Sacrique Veri solliciti Patres
Quos infidelis littora Bosphori,
Rubrive submisêre ponti
Regna, Parætonijve Nili,
Lectum remotis consilium plagis
Rerum potentem visere Tusciam, &
Leges peregrinosque ritus
Dardanijs sociare sacris.
Hîc tu profanis cassa furoribus,
Doctisque narras prælia vocibus

Pugnata, clamatumque Martem,
Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosæ more licentiæ
Exaggerato defluis alveo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusque ripæ:
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ sonoro flumine devehis
Classemque & evagata longè
Ambracio pia bella ponto.
Quò nos avorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? ibimus
Pulchros redordiri labores,
Et veteres reparare palmas.
Solusne palmas, solus Achaica
Oblivioni nocte silentij
Abducit Abramus trophæa,
Et veteres revocat triumphos?

AD AMICOS BELGAS.

ODE XXIX.

ESt & remotos non humilis furor
Lustrare Belgas. Ducite Gratiæ
E valle Permessi vagantem
Pegason, alipedemque sacris

Fra

Frænate fertis. Ut micat auribus,
Vocemque longè vatis amabili
Agnoscit hinnitu! ut Dearum
Frena ferox, hilarique bullam
Collo pro poscit! Non ego degener
Ignava cursu rumpere nubila,
Terrasque despectare, & omni
Vincere Bellerephonta cælo.
Jam jamque retro Carpaton, & procul
Frontem nivalis respicio Craci,
Turreisque Carcinæ & vetusti
Transilio juga Carroduni
Canamque Peucen, jam Calaris supra
Zethique pennas & Borei patris
(Quamvis Erechtæam maritis
Tolleret Orithian sub alis)
Albimq;, Rhenumq;, & liquidum nihil
Tangente Mosam prævehor ungulâ;
Jam jam coruscas Andoverpæ
Cerno domos, dominũq; Scaldim
At tu meorum prime sodalium
BOLLANDE salve! non tibi frigido
Infusus amplexu, verenda
Colla tero, juvat usque sacro
Hærere vultu, sidereum juvat
Multoque fetum numine cernere
Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Musis

Dilecta cervix, & benè pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQUI ! ô Deorum
Digne dapes superumque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbivium sine
Duxisse paulatim beatos
Carminis eloquijque fonteis.
Quis ille vates cominùs obvijs
Occurrit ulnis ? pectora candidi
Nosco TOLENARI, flagranteis
Nosco genas, animamque semper
A Dîs recentem, da Pater aurea
Arcana magni Numinis hospitem
Audire, da grandeis bibisse
Aure sonos, animique totum
Libare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI nesciat ingeni ?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animam eminentem
Suique largam ? Quo satis HOSCHIUM,
Quo MORTIERI, quo pia VALLII, &
LIBENTIS amplexu coronem
Pectora, quo mihi dulcis HESI?
Heu digna prisco nomina sæculo,
Magnasque in ipsis conscia vultibus
Portare menteis ! quæ sereno
Dulcè micans sedet ore virtus ?

Quæ

Quæ fixa vivæ gratia purpuræ?
Qui candor alti proditor ingenI
Salvâque majestate blandum
Alloquium, placidique mores!
Fertur retuso Deucalion mari
Dum mersa totis sæcula promeret
Terris, renascentemque jactos
In lapides animaret orbem,
Mosæque Scaldisque ad vada nescius
Informis auri sorte datam retro
Jecisse glebam: quâ repentè
Aurea prosiliêre Sæcla, &
Tersêre gratis nubila vultibus,
Irasque, puræ frontis idoneo
Risu remulsêre, & fluenteis
Sponte suâ pretiosiore
Mores metallo, per Rhodanum per &
Fudêre Rhenum, protinus & solum
Vertêre Fraudes; & remotam
Invidiæ petiêre Thulen.
Hinc ille Belgis oris & eloqui
Cognatus auro fulgor in omnia
Se Sponte mittens; ah maligno
Ni nova progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties suos
In sæva Reges cœpta resorbeat
Civilis æstus, quò perennis
Quò miseros rapit unda belli?

Efferte vireis, arma domestico
Efferte nido magnanimum genus
Belgæ Leones; terra tantas,
Quæ genuit, malè pascit iras.
Per vestra fruſtrà viscera quæritis
Finem laborum, bella diu strepunt
Quæ tertio non rupit hoste
Barbarici tonitru Gradivi.
Avita restat busta recentibus
Cingi trophæis: restat Achaicum
Restat coronari tricenâ
Carpathium Joniumque classe
Heu quâ patenti naufragum in æquore
Nostri periret dedecus otij,
Quantumque de nostrâ videres
Phœbe cadens orienſque fama.
Jam tunc Athenis prisca reponeres
Panætianæ regna scientiæ,
BONÆque defecrata MENTI &
Templa tuis PUTEANE Musis.
Felix & alti Socrate non minor
Veri magister. Quæ tibi porticus
Ferventis undaret juventæ
Agmine, quæ populis theatra?
Qui te tonantem bella Demosthenem
Heroës alto pectore ducerent,
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita succuteres cothurno?

Tunc

Tunc me per omnes duceret Ædonas
Dacoſque Thracaſque & Lelegas pium
Vocis BOELMANNÆ tonitru, &
Magniloqui grave fulmen oris.
Quò ſpes inani me rapit aëre
Et vector ales? quidquid id eſt, tamen
Me vate mox iras peroſis
Sæcla fluent meliora Belgis.

AD QVINTVM ARISTIVM.

ODE XXX.

Sic eſt, ARISTI: novimus ardua
Sperare tantùm, quis juvenum prior
Magnum repentino laceſſat
Carpathium Joniumque bello?
Immenſa magnæ tempora gloriæ,
Anguſta vel ſpe vel facimus metu,
Votiſque prenſamus futura
Non manibus, ſed euntis ævi
Occulta poſtquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni conſilio ſenes
Nullius exempli, & perennem
Deſidiæ trahimus catenam
Per poſterorum ſæcula. Succute
Ignava bello, ſuccute ſæcula,

Quicumque plus à Dijs honesti,
Nominis ingenijque ducis.

AD BALTHASAREM MORETUM PANEGYRIS LYRICA.

ODE XXXI.

MUsas amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANÆ sidus adoreæ
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam veniente saxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neque turbidus
Auster, neque emotus refuso
Subruat Oceanus profundo:
Sed quam recentes cum violis rosæ,
Omnisque circùm copia narium,
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitiosiore
Irrepat herbâ: quam procul ardua
Pronis adorent saxa Ceraunijs,
Septemque qui fulsit Triones
Carpatus, & Rhodope nivalis
Columna cæli, jam mihi nubibus
Digressa moles æthera succutit.

Cur-

Curruſque ſtellarum & tonantes:
Siſtit equos, ſolitoque major
Intrat trecentis aſtra decempedis;
Unde & Latinis celſior Alpibus,
Canamque Pyrenen & Afræ
Deſpicias juga celſa Lunæ.
Quæ prima, vel quæ teſtibus ultima
Incido ſaxis? nominis inclyti
Caligat in portu, & tuarum
Oceanum pavet ala laudum.
Inuſitatis ſumma nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quæ ſimul
Illuſtrat inſignes & imos,
Et proprio magis igne pulchra eſt.
Ignota Thuſcis nomina Cæſarum
Squallent ſepulchris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis ſepultæ
Noctibus occubuêre laudes:
Et ſæpè famam Livor ab aureis
Detrivit aris, non Acherontius
Offundet ingratas, MORETE,
Invidiæ tibi veſper umbras:
Sed ipſe Livor nominis in tui
Occumbet ortu, tu dominus tui
Diveſque, non debes caducæ
Ludibrium opprobriumq; Divæ?
Ex quo monentis munere LIPSII
Multo ſonantem Socrate porticum

Tyro celebrasti ; perennem
Doctus emi benè posse laudem
Impendiosæ merce scientiæ :
Et ipse sacro plurimus otio
Palles, & externis amicus
Ingenijs breve per nepotes
Extendis ævum. Tu tacitam libris
Demis senectam : sæcula Gratiæ
Musæque, & impubes Apollo, &
Mercurius tibi debet annos,
Postquam diserti flumina sæculi
PLANTINIANÆ margine copiæ
Latè refudisti. Sacrorum
Cuncta sedet tibi turba vatum;
Omnisque chartæ virginis æquore
Arundo sudat. Uranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia, pervigilesque Lunæ.
Nam si quid udâ fluxit arundine,
Torrentis ævi corripit impetus.
Si non recudentis metalli
Duxit onus, celeresque plumbo
Tardavit alas ; dum gracilis liber
In certa ductis cornua paginis
Increvit, argutumque chartæ
Sub gravibus gemuêre prælis
Multo sonandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent

Tran-

Transire Gades, & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam canoro non sine carmine
Finire molem. Sunt alij tibi
Calles, neque unum concitatis
Gloria currit iter quadrigis:
Namque & beati nobilis ingeni
Claudis capaci sæcula pectore,
Hesperique Veri, seu quod olim
Socratici monuere cœtus,
Seu quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloquî,
Pennæque felix; nec latere
Aut humili placuisse vulgo,
Sed civis omni nobilium bonus
Nosci Senatu, te Latij Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæque Romæ,
Doctis clientum cœtibus inserit
URBANUS, jo! tu placidum (pedi
Jam stantis inscribo columnæ)
Principibus populisque sidus.

AD AMICOS.

Se ad sacra studia animum appellere.

ODE XXXII.

VIxi canoris nuper idoneus
Vates Camœnis: jam citharæ vetor
Sermone, defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
Jam feriatâ fistula cum lyrâ
Dependet unco: rumpite tinnula
Vocalis argenti, sodales,
Fila, supervacuosq; nervos.
O quæ coruscantùm atria siderum
Servas, & aurei læve perambulas
Mundi pavimentum, molestæ
Pelle Themi studium Minervæ.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS JESV
LYRICORVM
LIBER IV.
AD EQUITES POLONOS,

Cùm Montem Carpatum redux ex Italiâ inviseret.

ODE I.

ÆTERNA magnis carmina Carpati
Inscribo saxis. Discite posteri,
Castisque discendum puellis
Et pueris geminate cantum.
Frustrà, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arceis addimus arcibus;
Delubra si squalent, & altis
Cælituum viret herba tectis.
Frustrà caduci fulminis artifex
Moles ab altâ turre remugijt,
Si mœsta respondere cantu
Templa negant, Superumq; prid
Sacro stupescunt æra silentio.
Quòd si nec idem sit Superis honos

Tem-

Templis in ísdem, nec sub unâ
Lege superstitiosioris
Per ora vulgi relligio fremat;
Cives iisdem non benè claudimur
Portis, & infelix eundem
Instruimur acies in hostem.
A plebe Numen separibus malè
Placatur aris, scimus ut impias
Vastata Grajorum per urbeis
Sacra suis periêre rixis.
Fumant propinquæ templa Bohemiæ:
Concussa Regni víscera, Pannones
Flevêre, collatis in unam
Viribus incubuisse stragem.
Hinc inde lævos despice Carpato
Polone campos, quos pecorum ferax
Dravusque Savusque, & bicornis
Frugifero secat Ister amni:
Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus, si benè mutuas
Menteis & obligata Divis
Barbarus extimuisset arma!
Atqui timendæ Panno potentiæ
Vallârat altis oppida mœnibus;
Pontemque dedignatus, omni
Danubius famularis undâ
Cingebat Urbeis, sed quid inutili
Possent scelestæ præsidio manus,

Quas

Quas ira non læti Tonantis
Riserit, indigiteſque Divi?
Jam nunc Polonis fata Quiritibus
Edico vates: Dum tibi conſona
Votiſque cantuque & Sabæo
Thure calent precibuſque templa
Omnis recurvo Lechia poplite
Dum, Virgo, primâ, dum media die,
Dum te ſalutamus ſupremâ,
Et dubio tibi lucis ortu
Septena coràm flamma Decembribus
Collucet aris; dum tibi patrium
Pæana dicit ſuppliceſque
Accumulat pia turba ceras;
Noſter nivoſo Viſtula Carpato,
Noſterque ab ipſo fonte Boryſthenes,
Labentur in Pontem, nec Auſtrum
Aut Gothicam metuemus Arcton.
Errorne mentes, ambiguas rapit
An clamor aures? vox gravior cavâ
Reſpondit è nube, & ſerenum
Non dubij micuêre Divi.

AD

AD STANISLAVM LVBIENSKI EPISCOPUM PLOCENSEM REGNI POLONIÆ SENATOREM.

ODE II.

SUnt & novarum non vacuæ mihi
Laudum pharetræ, prome reconditum
O Musa telum : quem sonoro
Pieridum jaculemur arcu ?
Sit meta Præsul, cui modo Plocia
Centum Poloni margine Vistulæ
Eduxit armenta, & smaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inscribit ostro, se speciosius
Plerumque doctæ Palladis artibus
Indulget, & Musis amicam
Gaudet Honor redimire frontem.
Pulchro ligari fœdere gestiunt
Libris Tiaræ. Romuleas super
Aras Honori, & dedicatis
Thura ferunt eadem Camœnis;
Arsisse quondam: sed vigil ambitus,
Si possit, ipsas Cælituum solo

Per-

Permiscet aras, atque ab alto
Astra rapit Superosque cælo.
Vester, Camœnæ, vester ad inclytas
Sta Præsul aras, vos adamantinam
Sparsistis electro Tiaram,
Quà vitreo pretiosus amni
Pingit feracem Narvia Mœsiam:
Vos & bicorni Palladium caput
Pressistis auro, & gratulatâ
Carmina personuistis undâ.
Vos pectus altum consilijs simul
Absterst atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & fastidioso
Excipitis reducem Senatu:
Quondam & perenni vivere nobilem
Donastis ævo, cum tulit aureos
Ad astra mores, atque avaro
Egregij monitus PSTROKONI
Invidit orco, candidus eloquî,
Verique dives: vos, miserabili
Bellis inhorrescente Regno,
Consilijs facilique rerum
Firmastis usu; ne popularibus
Fatiscat undis, neu malè pendulis
Dextramque cervicemque rebus
Subtrahat, ille meis legetur
Pars magna chartis; seu tenui lyrâ
Dicam Geloni fœderis otia.

Majore

Majore seu plectro Lechæi
Arma Virumq; canam Gradivi.

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM.

Regnum sapientis.

ODE III.

LAtè minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas, latiùs imperat,
Qui solus, exemptusque vulgo
Certa sui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis; neu latus aspero
Lorica cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetræque collum.
An Cimber, an te lectus ab ultimis
Pictus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores; ipse miles,
Ipse tibi pugil, ipse Ductor.
Exile regnum, PAUSILIPI, sumus:
Sed se obsequentem qui sibi subdidit,
Hic grande fecit; si suasmet
Ipse roget, peragatque leges.

Arma-

Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura sanguine,
Aut nobili stellatus auro
Frontis apex, teretique gemma.
Rex est, profanos, qui domuit metus:
Qui cùm stat unus, castra sibi facit;
Casumque fortunamque pulchro
Provocat assiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi
Decreta vulgi, non popularia
Theatra, non illum trophæa,
Non volucri movet aura plausu.
Beatus, à quo non humilem gravis
Fortuna vocem, non tumidam levis
Expressit umquam, curiosis
Dum tacitus premit ora fatis.
Ad prima si quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella silentio:
Celare qui novit sinistros,
Ille potest benè ferre casus.
Ille, & caducis se licet undiq;
Suspendat auris pontus, & in caput
Unius & flammas, & undam, &
Vertat agens maria omnia Auster,
Rerum ruinas, mentis ab arduâ
Sublimis aulâ, non sine gaudio
Spectabit, & latè ruenti
Subjiciens sua colla cælo

Mun-

Mundum decoro vulnere fulciet;
Interque cæli fragmina, lugubre
Telluris insistet sepulchrum, ac
Incolumis morientis avi
Heres, ab alto prospiciet, magis (mit,
Hæc magna quàm sint quæ pedibus pre-
Quàm quæ relinquet; jam tũ Olympi
Non dubius morituru hospes.
Quò cùm volentem fata reduxerint,
Nil interest, an morbus, an hosticus
Impellat ensis, quò supremum
Urget iter, semel advehemur
Quam navigamus semper in Insulam:
Seu lata magnis stravimus æquora
Reges carinis; seu Quirites,
Exiguâ vehimur phaselo.
Illo beatum margine me meus
Exponat asser, cur ego sistere
Æterno reformidem quietus
Littore, si peritura linquam?

(o)

Cele-

Celebris POLONORVM *de Osmano Turcarum Imperatore victoria, prælio ad Chocimum Dacico, Anno* DOMINI M.DC. XXI. VI. *Non. Septemb. commisso parta.*

Galesi Agricolæ Dacici Cantus inducitur.

ODE IV.

DIves Galesus, fertilis accola
Galesus Istri, dum sua Dacicis
Fatigat in campis aratra,
Et galeas clypeosque passim, ac
Magnorum acervos eruit ossium;
Vergente serum sole sub Hesperum
Fessus resedisse, & solutos
Non solito tenuisse cantu
Fertur juvencos. Carpite, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita jam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri,
Victor Polonus dum posita super
Respirat hasta, sic etiam vigil

Sævus

Sævusque. Prô quantis, Polone,
Moldavici tegis arva campi
Thracum ruinis! quas ego Bistonum
Hic cerno strages? quanta per avios
Disjecta latè scuta colleis?
Quæ Geticis vacua arma truncis?
Hac acer ibat Sarmata (Thracibus
Captivis olim, nam memini puer.)
Hic ære squallenteis, & auro
Concanus explicuit catervas.
Heu quanta vidi prælia, cùm Dacis
Consertus hastis campus, & horridi
Collata tempestas Gradivi,
Ambiguis fluitaret armis!
Suspensa paulùm substitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes sulphurato
Plurima detonuisset igni.
Tum verò signis signa, viris viri,
Dextræque dextris, & pedibus pedes.
Et tela respondere telis,
Et clypeis clypei retundi.
Non tanta campos grandine verberat
Nivalis Arctos, non fragor Alpium
Tantus, renitenteis ab imo
Cum violens agit Auster ornos,
Hinc quantus atque hinc impetus æreo
Detusus imbri. Miscet opus frequens
Furor-

Furorque, virtusque, & perenni
mmoritur brevis ira famæ.
Diu supremam nutat in aleam
Fortuna belli, stat numerosior
Hinc Bessus, hinc contrà Polonus
Exiguis metuendus alis.
Sed quid Cydones, aut pavidi Dahæ,
Mollesque campo cedere Concani,
Quid Seres, aversoque pugnax
Parthus equo Cilicumque turmæ,
Contra sequacis pectora Sarmatæ
Possent fugaces? hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithuanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen:
Aut qualis alto se geminus jugo
Devolvit amnis, raptaque cum suis
Armenta silvis, atque aperto
Præcipitat nemora alta campo.
Heu quale sævus fulminat æneo
Borussus igni! non ego Livonum
Pugnas, & inconsulta vitæ
Transierim tua Russe signa.
Vobis fugaces vidi ego Biltonum
Errare lunas, signaque barbaris
Derepta vexillis, & actam
Retrò equitum peditumq; nubem.
Virtute pugnant non numero viri;
Et una silvam sæpiùs eruit

Ripen-

Bipennis, & paucæ sequuntur
Innumeras aquilæ columbas.
Heu quæ jacentûm strata cadaverum,
Qualemque vobis Ædonij fugâ
Campum retexere? Hîc Polonam
Mordet adhuc Othomannus hastâ:
Hîc fusus Æmon: hîc Arabum manus
Confixa telis: hîc Caracas jacet
Conopeis subter Lechorum
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumque fœdos ducit ad exitus,
Ridetque gaudentem superbum
Immodicis dare vela votis.
Quò me canentem digna trahunt equis
Non arma tauris? sistite barbaræ,
Non hæc inurbanâ, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo.
Majore quondam quæ recinent tubâ
Seri nepotes, & mea jam suis
Aratra cum bobus reverti
Præcipiti monet axe vesper.

PARODIA

Ex JOANNIS KOCHANOWII *Poëtarum Polonorum Principis Libri* II. *Ode* XXIV.

Cùm Scythæ citeriorem Podoliam inopinatè invasissent, populariter decantata.

ODE V.

ÆTerna labes, nec reparabile
Polone damnum: Podoliam Getas
Impunè vastare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas.
Eheu pudendum! Threicij canes
Egêre præ se non populariùm
Armenta damarum, paternis
Non iterùm reditura lustris.
Pars impudicis vendita Thracibus,
Pars Tauricanos jussa sequi Scythas
Eheu Gelonorum Polonis
Strata canum caluêre nuptis!
Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, nostras irruit (heu pudor!)

Urbes, quibus pellita raptas
Plaustra vehût revehuntq; gaza;
Neglecta quondam sic pecorum lupi
Armenta vastant; quæ neque pervigil
Servat Magister, nec fideli
Cura canum comitata gressu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si versa turpi terga damus Scythæ,
Jam pœnè laturo probrosas
Civibus Imperioque leges?
Heu rumpe somnos, & vigiles age
Polone curas, nec revocabili
Diffide fortunæ, aut fugaci
Ante veni tua fata tergo.
Tibi refuro nunc age sanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
Labem, & colonorum cruentis
Damna riget lacrymosa rivis.
Surgemus? an nos distinet aurea
Mensæ supellex? quos manet (heu dolor!)
Hæc mensa convivas? is auro
Nempe bibat, cui dulce ferrũ est.
Nervum recusis in pretium scyphis
Bello paremus, quæ malè per vias
Sparsit platearum, tuendis
Hæc eadem neget arca muris?
Hæc munerati, nos potioribus
Servemus ausis, pectora non priùs

Quàm

Quàm vulnerantur scuta : frustrà
Exanimem regit umbo dextram.
Me prisca lactat fabula : crescere
Per ipsa Lechum damna, sed heu! recens
Ne me refellat fama, Lechum
Damna suis cumulare damnis.

PALINODIA

Ad Parodiam IOANNIS KOCHANOWII,

Cùm Victoria de Turcis parta renuntiaretur, ac paullò post STANISLAVS KONIECPOLIVS *Exercituum Regni Poloniarum Ductor Campestris Scuhas prosperis prœliis fudisset.*

ODE VI.

AEterna laudum nec violabilis
Polone merces; sanguine Concanos
Pacem redemisse, & revictam
Uno Asiam Lybiamq; bello.
Extrema latè quà rigido subest
Europa cælo cornua tregimus

Lunæ, cui lustrat subactas
Sol oriens morienſq; terras.
Jo triumphe: Lechiadæ Duces
Egere præ ſe ſigna fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterum reditura campis.
Pars juſſa pacis vivere legibus,
Pars fœderatâ cedere Daciâ:
Jo: Corallorum Polonis
Signa ducum micuère templis.
Gens quæ nivali devia Caucaſo,
Undaſque terraſq; & dubium manu
Concuſſit orbem, non decoro
Anteiit ſua fata tergo.
Nocturna quondam ſic humili meant
Sub antra greſſu degeneres lupi,
Si quando venantum tumultu,
Avia perſonuère luſtra,
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dememus hoſti, qui modò Livonum
Terras repentinâque cinctam
Terruit obſidione Rigam!
Sed ne ſecundis heu nimium pij
Credamus armis: ſæpè ſuum levis
Fortuna victorem reliquit;
Et medios ſecuit triumphos
Contemptus hoſtis, ſic Lacedæmonum,
Sic bellicoſi mœnia Romuli

Cre-

Crevêre contemptu, & perennes
Gentibus imposuere frenos
Dat ira vires quæ tumido dolet
Ab hoste temni: sunt & inermibus
Iræ columbis, sunt echinis,
Sunt apibus sua tela parvis.
Hic ipse qui nunc improbus æreas
Tutùm fluenti Danubio Getes
Nectit catenas, cùm secundis
Podoliam populatus armis
Spernet Lecheæ robora dexteræ;
Me vate, tingit sacrilegâ Lechos
Cervice mucrones, potenti
Sic Nemesi, placitumq; fatis.

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM.

Divi Davidis Regis & Vatis Lyricæ Poèsi Latinum non esse parem.

ODE VII.

Essea quisquis reddere carmina
Audet Latini pectine barbiti,
Audet redordiri superbæ
Turrigeras Babylonis arces.

Quantus Poloni è vertice Carpati
Ruptis inundat Vistula fontibus;
Se fert, inexhaustúsque tanto
Ifacius ruit ore Vates.
Utcumque Pastor duxit in avias
Armenta valleis, aut gelido super
Jordane, muscosæque Bethles
Aut liquidis Acaronis undis
Dulci renarrat carmine melleis
Manasse retrò sæclá liquoribus,
Vinique rivos, & vetustas
Lacte novo trepidásse ripas:
Seu fortè miles belligeras lyrâ
Transsumit hastas, & Superûm pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit ensem, qui malè pallida
Urat minaci sidera fulgure,
Urbesque Regesque, & tremendo
Regna metat, populosque ferro:
Seu Christianis grande nepotibus
Evolvit ævum, sive adamantinis
Decreta cæli fixa valvis;
Sive hominum Superûmq; Patrem
Stellante mundi sistit in atrio,
Cùm torvus alti nube supercilî
Dijudicandorum supremus
Consilio stetit in Deorum.

Illi

Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Æqui strenua Veritas,
Et Candor, assedére scamno,
Et liquidæ sine nube Leges.
Quis ducat æquo pectine sutilem
E luce pallam? quis sub janthini
Tentorio cæli sedentem,
Quis rutilis diadema dicat
Crinale stellis? quis memoret Deum
Latè trahentem syrma per aureum
Mundi pavimentum, sequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit undas, cùm reducem Pharo
Mosen, Erythræisque ducit
Isacidûm pia castra lymphis?
Hinc ruptus atq; hinc artifici lyrâ
Pontus rigenti dissilijt freto, &
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Vidére stratis te Deus æquora
Vidére tonsis, & liquido pede
Fugére: protectas in altum
Ipse timor glaciavit undas,
Et stare jussit, non humili sono
Terrasque & ictos increpuit polos
Armatus æther: hinc rubenti
Fulgura dissiluêre rimâ;

Interque crebræ verbera grandinis,
Undasque, flammasque, & trepidantium
Duella ventorum superbi
Frenigeras Pharaonis alas,
Curruſque, & haſtas, ſanguineum mare
Jam non inani nomine proruit
Latè ſuperfuſum: cruentos
Servit adhuc memor unda ſulcos.
Tum verò victor quadrijugas ſuper
Sublimis auras ſe Deus extulit,
Longæq; frenatis tetendit
Sacra Noris Zephyriſq; lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plausére palmis, & velut arietes
Succuſſa certatim ſupinis
Culmina ſubſiliere ſilvis,
Hæc nos nec olim Sarmaticâ rudes
Auſi Camœnâ: nec modò Dardanas
Culti per arteis, fortiore,
PAUSILIPI, recinemus œſtro.
Satis daturi ſi Salomonia
Ut cumque lenes tendere barbita,
Caſtam Sunamitim, & pudicos
Carmine ſollicitamus ignes.

LAVS DANTISCI.

Memoratur insignis Dantiscanorum de Classe Teutonicâ victoria, & fides erga Poloniæ regnum collaudatur.

ODE VIII.

QUæ puppis aut quis Pegasus ultimas
Tibi dicatum carmen in Insulas
Portabit, ô sidus Borussæ
Gentis, Hyperboreique latè
Regina cæli; quæ vitrei super
Sedisse felix margine Vistulæ.
Terrasque liquentesque circùm
Oceani speculata campos,
Injecta septem frena Trionibus
Doctâ relaxas & cohibes manu,
Utrinque pollens, sive tellus,
Sive tuas tremat unda leges?
Gazas tuorum non ego civium
Canam profanus: non ego turribus
Balthim coronari, & trecentas
Portubus advigilare proras:
Non, quòd Britannos naviget, aut tuus
Eoa remus verberet æquora:

Non quòd tuis Ormusianæ
Mercibus infremuêre ripæ.
Non, aut propinquas digna Palatia
Æquare nubes, aut Superûm canam
Delubra, non imaginosis
Atria conspicienda ceris.
Olim revictos consilio dolos
Dicam Plavenî, cetera distuli
Nondum ausus Amphion perennes
Cantibus ædificare muros.
Humana quidquid composuit manus,
Humana rursus disjiciet: jaces
Ingens Alexandria, & altæ
Mœnia procubuêre Romæ.
Natura cassos subruit æmulæ
Artis labores, heu malè providi
Casura mortales in altum
Extruimus, colimusque, ijsdem
Mox obruendi! Troja premit Phrygas,
Grajos Mycænæ: sola Fides super
Turrita terrarum sepulchra
Evenit; & jacuisse gaudet,
Quidquid caduco condidit omine
Non sola virtus, oppida Civium
Virtus tuetur, non ahena
Claustra, Semiramiæve turres;
Non sulphuratis feta tonitribus
Tormenta, non arx clausa decemplicis

Errore

Errore muri; sola diros
Urbe Fides prohibebit hostes.
Hac arte lato Teutonas æquore
Urbs magna fundis; quam neq; callidum
Perrupit aurum, nec dolosi
Munera blanditiæq; belli.
Nam Fas, & Æqui prisca Severitas,
Simul potentûm limina Civium
Munivit, & dona & repulsos
Arma retro retulere gressus.
Mœstum locuto jam redeuntibus
Signis Magistro; nunc ego (prô pudor!)
Ferar per Europen celebris
Fabula, dedecorasse sacri
Leges Gradivi, & degenerem dolo
Armâsse dextram, non ego (prô dolor!)
Ferro Borussorum nec auro
Dedecores animos probavi;
Utrimq; fœdus, classis in ultimam
Disjecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe vulgabunt Plavenl
Opprobrium: vice plus quaternâ
Tentata nostris mœnia classibus
Stetisse; & auri muneribus meas
Ferrum regessisse in carinas.
Non iterum reditura dona.
Quem fœderatis nunc ego nuntium
Mittam Sicambris; quos ego Teutonum

Fastis recensebo triumphos?
Quæ patrijs spolia ampla fanis?
Frustra pudendis Fama superstitem
Narrat ruinis, ô ego naufragus
Perisse dicar? donec alter
Me melior pavido triumphus
Excuset orbi: si tamen hoc quoq;
Fortuna versâ jam negat orbitâ,
Me vera non falso probro um
Naufragio Libitina condat.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem esse.

ODE IX.

SEcunda cælo Roma, perennia
Quam jura dantem quadrijugo vehit
Hinc Africa Europeque supplex,
Inde Asia Americeque curru,
Olim cruentis non sine prælijs
Frenare terras aspera, nunc potens
Pacis Sacramento quietæ
Belligeras cohibere gentes,
Nec omne terram prospicit undiq;
Cælum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Discolor ingenius venustas.

Te mite cælum, te genius loci,
Et quæ bonorum copia plurimo
Se fundit è cornu, colendis
Moribus ingenioque blandam
Fecére matrem, non tibi nubilæ
Mentes, sed alium quæ generosiùs
Bibere solem, sunt aperto
Pectora candidiora cælo:
Veri que pugnax, & nivei vigil
Pubes Honesti: fulgurat indoles
Vultu que, cultu que, & fideli
Non dubius sedet ore Candor.
Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camœnæ, non veteres ego
Vates, & ignotos amico
Carmine sollicitabo manes:
Testis mearum vivida BENCII
Thalia laudum: testis amœnior
Argenteis GALLUTIORUM
Barbitos insonuisse nervis.
Testis feroci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATUS: heu testis Tragœdi
Posthuma Calliope STEPHONI,
Diversque STRADÆ cultus, & integer
GUINISIANUS candor, & aurei
Lepos PETRUCI; aut qui Latino
Dulcè fluit GODEFRIDUS ore

Quam-

Quamquam nec armis desit idonea
Campoque pubes: & tibi Thracium
Depræliaturos Tyrannum
Magnanimum Latium nepotes
Cultuque & almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon asserant
Armis, Palæstinosque colleis,
Et Solymi juga parricidæ.
Vidi Latinas, vidi ego, lubrico
Latè phalangas fervere prælio,
Primi rudimentum Gradivi,
Dum Ligurum Allobrogumque quondam
URBANUS acres non sine numine
Componit iras, cùm fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet esse ripis.
Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altiùs
TORQUATE fraternâ sonari
Digne lyrâ, Comitum propago.
TORQUATE Regum, te Latijs gravem
Bohemus armis, te validum leves
Sensêre Daci, tu perempti
Non humilis socius BUQUOI,
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Æmona Protesilaus Æmo Di-

Dicent COLUMNAS qui gravioribus
Dicent Camœnis edomitum mare, &
Opima Naupacti trophæa, &
Ausonio pia bella ponto.
Non & sonandus non geminus pari
URSINUS œstro? sed benè credidit
Imbelle plectrum non pharetram,
Aut habilem mihi Phœbus arcum.

AD Q. DELLIVM.

Non tam populari exemplo, quàm potiùs rationis ductu vitam esse instituendam.

ODE X.

DELLI, si populo duce
Vitæ degenerem carpimus orbitâ,
Erramus; procul arduis
Virtus se nimiùm sepositit jugis.
Illuc quò via tritior,
Hoc est certa minùs. Longus inutili
Error nectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
Casu vivitur; & viam
Non metâ premimus, quâ præeuntium

Per

Per vestigia civium
Insanæ strepitus plebis, & improbæ
Voces invidiæ vocant.
Exemplis trahimur, & trahimus retro;
Soli nemo sibi est malus.
Nulli vita sua est: dum vaga postero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio sæpè sequentibus
Me Parnassius & integer
Plebeis Helicon cœtibus eripit
Sublimem: unde vagantium
Errores animorum, & malè desidis
Vulgi damna patent, juvat
Ex alto intrepidum colle jacentia
Despectare pericula, &
Cautum non proprijs vivere casibus.

AD SIGISMVNDVM LÆTVM.

Gloriæ inanis despicientiam & silentium commendat.

ODE XI.

LÆTE, quid cassis sequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More, vel Parthi, regeritque ab ipso
Vulnera tergo.

Hospes

Hoſpes unius negat eſſe tecti
Garrulus vulgi favor : hîc inani
Aure rumores legit inde veris
Falſa remiſcet.
Hîc velut nidum poſiturus hæſit,
Mox ubi vano vacuum tumultu
Pectus illuſit, tacitis in altum
Subſilit alis.
Vera laus ſciri fugit, ipſe pulcher
Se ſuâ Titan prohiber videri
Luce : qui totus potuit latere,
Major habetur.
Qui premit ſacram taciturnitate
Pectoris Gazam ; benè non ſilenti
Tutus in vulgo, benè ſuſpicaci
Regnat in aulâ.
Præterit mutas benè cymba ripas,
Quæ ſimul raucis ſtrepuere ſaxis,
In latus cautam ſapiens memento
Avertere proram.

AD JANVM LIBINIVM.

Solitudinem ſuam excuſat.

ODE XII.

QUid me latentem ſub tenui lare
Dudum moretur, cùm mihi civium
Amici

Amica certatim patescant
Atria, sæpè rogas LIBINI.
Me plenus, extra quid cupiam? meo
In memetipsum clausus ab ostio,
In se recedentis reviso
Scenam animi, vacuumque lustro
Vitæ theatrum, sollicitus mei
Spectator, an quæ fabula prodij
Matura procedam, & supremo
Numinis excipienda plausu.
Omnes recenset Numen, & approbat,
Vel culpat actus: quo mea judice
Si scena non lævè peracta est,
Sim populo sine teste felix,
Odi loquacis compita gloriæ
Plebeja: quam cùm Fama faventibus
Evexit auris, sæpè misso
Invidiæ stimulata telo
Aut invidentum territa vocibus,
Parùm obstinatis, & malè fortibus
Dimittit alis, illa nudam
Plangit humum, lacerosque saxis
Affligit artus. Me melius tegat
Privata virtus, & popularia
Numquam volaturum per ora
Celet iners sine laude tectum.
Semota laudem si meruit, vetat
Audire virtus, tutius invidi

Lon-

Longinqua miramur: propinquis
Lævus amat comes ire Livor.

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM

Adversa constanti animo ferenda esse.

ODE XIII.

SI quæ flent mala lugubres
Auferrent oculi, Sidonijs ego
Mercarer benè lacrymas
Gemmis, aut teretū merce monilium,
At, ceu forte seges viret,
Sic crescunt riguis tristia fletibus.
Urget lacryma lacrymam;
Fecunduſque sui se numerat Dolor.
Quem fortuna semel virum
Udo degenerem lumine viderit,
Illum sæpè ferit, mala
Terrentur tacito fata silentio.
Ne te, ne tua fleveris
Quæ tu, care, vocas, PAUSILIPI, mala,
Quam pellunt lacrymæ, fovent
Sortem: dura negant cedere mollibus
Siccas

Siccàs si videat genas,
Duræ cedet hebes sors patientiæ.

AD CRISPVM LÆVINIVM.

Rogatus cur sæpè per viam caneret, respondet.

ODE XIV.

CUm meam nullis humeros onustus
Sarcinis tecum patriam reviso
Lætus, & parvo mihi cumque dives
Canto viator,
Tu siles mœstum. tibi cura Musas
Demit, & multi grave pondus auri,
Quæque te quondam malefida rerum
Turba relinquet.
Dives est qui nil habet; illa tantùm
Quæ potest certâ retinere dextrâ,
Secque fert tecum, vaga quò migrare
Jussit egestas.
Quid mihi, qui nil cupiam, deesse
Possit? umbrosi placet una Pindi
Vallis: ô sacrum nemus, ô jocosæ
Rura Camœnæ!

Quæ

Quæ meos poscet via cumque gressus,
Delphici mecum, mea regna, colles
Itis, & fessum comitante circum-
-sistitis umbrâ.
Me Gothus ævis religet catenis,
Me Scythes captum rapiat, solutâ
Mente vobiscum potero tremendos
Visere Reges.

AD MVNATIVM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum esse.

ODE XV.

NIl est MUNATI, nil, iterùm canam
Mortale nil est, immedicabilis
Immunè tædi. Clarus olim
Sol proavis avitusque nobis.
Parùm salubris, nec maculâ reus
Damnatur unâ. quidquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, invidiæ caduca
Fuscamus umbrâ, non placet incolis
Qui Sol avitis exoritur jugis;
Aut prisca quæ dudum paternam
Luna ferit radijs fenestram.

Cælo

Cælo quotannis, & patrijs leves
Migramus arvis; hunc tepidæ vocant
Brumæ Batavorum; hinc aprici
Ausoniæ placuere soles.
Frustrà, fideles si dominum retro
Morbi sequuntur nec tacitus Dolor
Absistit, aut Veiente curru,
Aut Venetâ comes ire cymbâ.
Tandemque nobis exsulibus placent
Relicta, certam cui posuit domum
Virtus, huic numquam paternæ
Fumus erit lacrymosus aulæ,
Virtus agresti dives in otio
Sese ipsa claudit finibus in suis
Plerumque, & insonti quietum
In paleâ solium reclinat.

AD EQVITES POLONOS.

Illos quàm maximè campestribus prælijs idoneos esse.

ODE XVI.

NEc Lechus neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit suis
Urbes Sarmatiæ fidere machinis.

Cam-

Campestres benè Sarmatæ
Campo bella gerunt: sub Jove libero
Natam militis indolem
Frustra belligero claudit is otio;
Arctis oppida mœnibus
Virtutem cohibent, dū malè fortibus
Addunt consilijs moram, &
Crescentes hebetant Martis adoreas,
Sic non vincimus, ut diu
Vincamur; miseri, ni vetet exteri
Campestris manus auxilî
Hostem quassa diu cingere mœnia,
Aut vis vivida civium
Rumpentis nebulam more tonitrui
Clauso proruat oppido,
Et murum solido pectore suppleat.
Agrestes meliùs feræ,
Quarum non vacuis jurgia sub jugis,
Sed plano generosior
Campo pugna calet: prodit inertibus
Antris impavidus leo,
Hostem conspicuis sternere collibus
Aër ingenuis patet
In pugnas aquilis, mollibus evolat
Nidis, cùm violentior
Visis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
Frustrà parma tegit? cur Jovis alitem

Aut

Aut cur accipitrem cavo
Gestemus clypeo, si malè Martia
Respondet nota dexteræ,
Nec pulso resonat gloria pectori?
Quòd si non vacuum genus
Jactamus timidi, cur fugimus sacrum
Immiscere periculis
Cælo teste caput, non sine stemmate;
Magno magna ruant loco,
Aut vincant, videat sol meliùs mori
Quos nasci benè viderat,
Et laudis spatium mors habeat suæ.
Hac virtute Chaber vagum
Sub consanguineæ jura Poloniæ
Jussit ire Borysthenem,
Captivique super marginibus Salæ,
Et Silesidos Oderæ,
Metas imperio fixit ahenças,
Quà certo pede gloriam
Stantem nō stabilis præfluëret liquor.
Nos fœdam Lare patrio
Ætatem tegimus, solliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
Vel quàm frugiferæ rura Poloniæ
Creber diripiat Scythes:
At non & madidi sub jubar Hesperi
Inter pocula nescij
Noctem sanguineo ducere jurgio.

Quòd

Quòd si prima senes hiems
Admovit tepido cum pueris foco.
Patrum dicere prælia
Hausto non humiles historici mero,
Fecundam scelerum pij (rum
Ætatem querimur, quâ nova poste-
Deturpavit inertia.
Frustrà: si positis mox eadem patres
Inter pocula liberis
Flemus, quæ miseri sæcula fecimus.

AD VIOLAM.

Kalendis Maij quotannis Pueri JESV *caput coronaturus.*

ODE XVII.

AUrora veris, punicei recens
Regina campi, cinge mei precor
Frontem puelli: cur sub auro
Parvulus heu gravibus gemis,
Aut sub prementis fidere purpuræ
Laboret? ô cui pauperies mei
Regnum dicavit; necte sertum,
Necte meo diadema Regi.
Parvo coronat munere se Deus
Plerumque; si quæ paupere dat manu

Dives voluntas : dona magnis
Parva animo placuêre magno.

AD ROSAM.

Quotannis Kalendis Iunij D. Virginis caput coronaturus.

ODE XVIII.

SIderum sacros imitata vultus
Quid lates dudum rosa? delicatum
Effer è terris caput, ô repentis
Filia cæli.
Jam tibi nubes fugiunt aquosæ,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis,
Jam tibi mulcet Boream jocantis
Aura Favoni.
Surge, qui natam deceant capilli
Mitte scitari: nihil heu profanæ
Debeas fronti, nimium severi
Stemma pudoris.
Parce plebejos redimire crineis,
Te decent aræ: tibi colligenda
Virginis latè coma per sequaceis
Fluctuat auras.

AD

AD JESUM OPT: MAX:
EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie?

ODE XIX.

DIcebas abiens: Sponsa vale; simul
Vicisti liquidis nubila passibus.
Longam ducis, JESU,
In desiderijs moram.
Ardet jam medio summa dies polo,
Jam parcit segeti messor, & algidas
Pastor cum grege valleis,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis distinet otijs
O JESU regio? qui mihi te locus
Cæcis invidet umbris,
Aut spissâ nemorum comâ?
Scirem, quo jaceas cespite languidus,
Quis ventus gracili perflet anhelitu,
Quis rivus tibi grato
Somnum prætereat sono;

Ah ! ne te nimio murmure suscitent,
Nostræ diluerent flumina lacrymæ,
Et suspiria crudis
Miscerentur Etesijs.

AD DIVAM VIRGINEM CARMEN VOTIVVM.

ODE XX.

REgina terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronavêre, & albo
Sidera circumîre gyro;
Utcumque viles respicis aureâ
E nube terras, lenior excipe
Non antè testudo locutis
Quæ mea cum ſ; sonat Camœnis.
Me torva circùm mugiat horrido
Malea ponto, me fera sorbeat
Charybdis, enantem per ipsas
Eripiet tua dextera morteis.
Importuosi seu jubar æquoris
Audire gaudes, seu Pelagi Pharos,
Seu certa tu mavis vocari
Ambiguis Cynosura nautis:
Seu navis olim credita naufragum
Servasse æclum, cum scelerum Pater
Ultor

Ultor superfuso Gigantum
Obrueret genus omne cælo:
Me pestilenti Sirius halitu
Afflet; caducum tu benè proteges
Umbrâ clientem, seu comanti
Dulcè viret Terebinthus auro
Seu celsa gaudet Cedrus in arduo
Nutare Sina, seu Libano super
Cupressus aut latè Cadanis
Populus aspicienda campis,
Dicam & minoris carmine barbiti
Inter severas nobile Lilium
Florere spinas, & comantem
Flore Deo tremuisse Virgam.
Cingat frementûm me globus hostium,
Dicêre denso Exercitus agmine
Alas, & æqualem reductis
Cornibus explicuisse campum:
Dicêre virgo Turris, eburnea
Licêre Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flamma gravi meditata plumbo.
Quòd si canoro carminis alite
Indis morantem Musa cubilibus
Hortetur exire, & nigrantes
Luce novâ reparare terras;
Non & benignis respuis auribus
Aurora dici. surgis & integro

Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inveheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine, me tuum
Tuere Mater; si mihi per tuas,
O Virgo, non immunis aras
Mica salit, Ciliceseque nimbi.
Hîc Vaticanis non sine laureis
Appendo functum carmine barbitum, &
Olim Polonorum trophæa
Sollicitam ceciniss. b ixum.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Jam enim hiems transiit, imber abiit, & recessit: flores apparuerunt in terrâ nostrâ, tempus putationis advenit: vox turturis audita est in terrâ nostrâ: ficus protulit grossos suos: vineæ florentes dederunt odorem suum. Surge, amica mea, speciosa mea, & veni.

ODE

ODE XXI.

FAllor? an Elysij lævâ de parte Sereni
Me mea vita vocat? (lumbis;
Surge soror, pulchris innectito lora co-
Pulchrior ipsa super (currum,
Scande rotas Libaniq; levem de vertice
Has age, flecte domos
Ad tua decidui fugiunt vestigia nimbi,
Turbidus imber abit: (tis;
Ipsa sub innocuis miteſcũt fulmina plan-
Ipsa virescit hiems.
Intereà sacris aperit se scena virentis,
Sub pedibusq; tibi (latè
Altera floret humus, alterq; vagantia
Sidera pascit ager.
Hic eriã trepidi pendẽt è rupibus hœdi,
Præcipitesq; capræ; (tranant,
Hinnuleiq; suis, passim dum flumina
Luxuriantur aquis
It leo cum pardo viridis de colle Saniri
Mitis uterq; regi. (agno
Cumq; suo passim ludunt in montibus
Exsuperantq; juga. (amnis,
Plurimus hos circũ tacito pede labitur
Pumicibusq; cavis (thos,
Per violas lapsæ, per declives hyacin-
Exspatiantur aquæ.

Lenè fluunt rivi, muscosis lenè susurrus
Murmurat è scopulis.
In vitreo pisces saliunt hilares crystallo,
Dulce queruntur aves.
Nec verò, si mœsta placent solatia, cælo
Flebile murmur abest:
Nam sibi dum vestro regemunt ex orbe
palumbes,
Huc sonus ille venit.
Sic dum se viduo solatur carmine turtur,
Gaudia nostra placent.
Cetera non desunt, pronis vindemia pen
Officiosa botris.
Hîc etiam vulgò violas, albentia vulgò
Ungue ligustra leges:
Ipsa tibi leti succos oblita priores,
Mitia poma cadent:
Ipsæ maturâ labentur ab arbore ficus,
Percutient que sinum.
Intereà falcem vindemia nescit, aratrum
Saucia nescit humus.
Ipsæ sponte virent segetes, innoxius ipse
Messibus albet ager.
Præbent hospitium platani: præbet for
Graminis herba toros.
Cædua Panchæos sudant opobalsama
nimbos,
Et genialis odor.

Adspirat quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis. (soles?
Surge; quid indignos ducis per tædia
Surge, age, cara soror.
Ecce tuis ipsæ jam circũ frena columbæ
Ingemuere loris. (lumbas
Huc age, formosas formosior ipsa co-
Hospita flecte soror.

AD VIRGINEM MATREM.

Quasi aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

ODE XXII.

QUando te dulci sine prole solam
Miror, Eoo reducem cubili,
Miror Auroram croceo rigantem
Æthera nimbo.
Mater at nato simul adstitisti;
Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radiosque & almo
Lumina Soli.

Cinge maternis puerum lacertis :
Sol eris; vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
Circuit aulam.

AD CICADAM.

ODE XXIII.

O Quæ populeâ ſumma ſedens comâ
Cæli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
Poſt longas hiemes, dum nimiùm brevi
Æſtas ſe levibus præcipitat rotis,
Feſtinos, age, lento
Soles excipe jurgio.
Ut ſe quæque dies attulit optima,
Sic ſe quæque rapit : nulla fuit ſatis
Umquam longa voluptas,
Longus ſæpius eſt dolor.

AD D. VIRGIN. MATREM.

Pæan militaris POLONORVM, *quem Divus* ADALBERTVS *Archiepiscopus Gnesnensis* POLONORVM *Apostolus & Martyr conscripsit, Regnoq; POLONIARVM testamento legavit.*

Poloni acie explicatâ manum cum hoste collaturi populariter decantant. Petrus Skarga olim SIGISMVNDI III. *Polonorum Regis Theologus in vita* D. ADALBERTI *recensuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.*

ODE XXIV.

DIva per latas celebrata terras
Cælibi Numen genuisse partu
Mater & Virgo, genialis olim
Libera noxæ:

Dulcè ridentem populis puellum
Prome formosis bona Mater ulnis
Expiaturum populos manu de-
- mitte Puellum.
Apta dum nostris venit hora votis,
Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto; sociá Puellum
Voce precamur.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem,
CHRISTE, stellatasq; MARIA Divum
Annue sedes.
Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis: ille multis
Pressus ærumnis populos ab imo
Eruit orco.
Ille non umquam pereuntis ævi
Scripsit hæredes; & inobsequentis
Præsidem leti, cohibet severæ
Lege catenæ:
Ausus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor, ille necdum
Prævius ductor penetrarat alti
Limina cæli,
Donec informi Deus è sepulchro
Prodijt victor: benè jam supremo
Assides Adam solio perennis
Hospes Olympi.

Nos tuam plebem sobolemque sanctis
Adleges campis, ubi regna Divûm
Gaudij torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus & cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Sustinet: nobis medicos latus de-
stillat in imbres.
Hoc fide concors animique major
Turba credamus; scelus eluisse;
Et salutarem patuisse nobis
Vulnere CHRISTUM.
Ite, jam fœdam (monet hora) labem,
Ite, mortales prohibete: magno
Carmen & totam sine fraude mentem-
Impendite Regi.
Tu tuâ, VIRGO, sobolemq; Regemque
Ætheris, leni prece; ne malorum
Turbo per præceps cumulosque sese
Explicet omnes.
Siderum cives, facilem precati
Siderum Regem, referate cælum,
Civibus terræ socialis olim
Turba futuri
Ille nos, JESU, locus, illa tecum
Regna conjungant, ubi nos canentûm
Cælitum pridem vocat in beatam-
Exercitus aulam.

Sic

Sic erit; votis iteramus omnes,
Sic erit, septem, bona verba læto
Profer eventu Pater, & beatos
Pande Penates.

DIALOGVS
PUERI JESU ET VIRG: MATRIS CARMEN VOTIVUM.

Ex Cantici Canticor. I. IV. V. VI. & VII. *Cap.*

ODE XXV.

Puer. VIRGO sidereis pulchrior ignib.
Auro fulgidior, lucidior vitro;
Rubro gratior ostro,
Albâ candidior rosâ.

Virgo. JESU purpureo clarior Hespero,
Lunâ splendidior, Sole serenior,
Vernis gratior arvis,
Hibernâ nive purior:

Puer. Sic fulges oculis, ut geminus propè
Qui cùm lusit agris fons Esebonijs,
Clausum stare quieto
Se miratur in otio.

Virgo. Sic luces oculis, ut geminæ propè
Lucen

Lucent, seu fluvio, sive liquentibus
Lotæ lacte columbæ
Assedere canalibus.
Puer. Ornant ingenuæ colla tibi comæ,
Lydis lota velut purpura fontibus,
Summis aut Galaadi
Declines Capreæ jugis.
Virgo Ambit pulchra tuas cæsaries genas, (mis.
Qualis frondifluis p lma viret co-
Qualis corvus in ipsis
Plumarum tenebris nitet.
Puer. VIRGO lenè tuis verba fluunt labris,
Hyblæo veluti mella fluant favo,
Aut demissa solutis
Errent flammea tænijs.
Virgo JESU, dulcè tuis ora notant sonis,
Infuso veluti pocula cæcubo,
Aut humecta caducis
Gemment lilia roribus.
Puer Mammæ sunt similes hinnuleis tuæ
Qui tondent teneris lilia morsibus,
Dum se fessus anhelo
Inclinet senio dies.
Virgo. Certant NATE tuis uberibus botri,
Botri, quos viridis parturijt Cypros
Aut quos educat almis
Engaddus viridarijs. *Puer.*

Puer. Quisquis VIRGO tuas aspiciet genas,
Pœnis aspiciet mala rubentia
Ramis : cætera claudunt
Imo se bona pectore.
Virgo. Quisquis, NATE, tuis hæserit in genis,
Pictam dispositis artifici manu
Lilijsque, rosisque
Emirabitur aream.
Puer. Qui te non amat, est barbarior feris,
Pardis asperior, tigride sævior
Impacatior ursis,
Iracundior anguibus.
Virgo. Qui te non amat, est marmore durior,
Saxis horridior, surdior æquore,
Inconstantior auris,
Immansuetior ignibus.

AD AVRAM.

ODE XXVI.

AUra, quam veris tepor & serenâ
Thraciæ vectant animæ quadrigâ,
Huc ades, quà te vocat hospitali
Populus umbrâ.

Hîc

Hîc tibi liber Zephyrus comas per-
- sultet & ramos, vagus hîc supinas
Increpet frondes teneroque vexet
Gramina lusu.
Dum per apricos revoluta flores,
Vitreæ somnum fuga suadet undæ,
Meque suspensamque comante perflat
Barbiton alno.
Sic tibi cælum lepidoque soles
Rideant vultu: pede sic liquenti
Ros tibi manet, tacitâque se sus-
- pendat in herbâ.
Sic tibi Seres Cilicesque campi
Sospiti centum geminent odores:
Sic adulantes violis rosarum
Pecte capillos:
Sic meo chordas quatiente plectro
Inter admissò digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
- etria vati.

NOE VATICINIVM.

Luxuriam præteriti, & Idololatriam futuri sæculi dequeritur.

ODE XXVII.

DEmersa latè sæcula cùm Noë
Enavigaret, naufraga dicitur
E puppe prospexisse regna,
Et malè jam pelago latenteis
Flevisse terras: Sæcula, sæcula
Libido fœdis mergit amoribus;
Totoque restinguendus orbis
Oceano, simul omnis uno
Peccavit igni, Scilicet impijs
Polluta Regum limina nuptijs
Spectante fruſtrà Sole possent
Star diu? Pudor, heu! nefasque
Nascentis ævi turpis amor, nihil
Intaminatum liquit: & innocens
Natura deformis nocenti
Supplicium grave pendit usu.
Incesta fœdi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis ubi
Urbes coronatæ Colossis?
Aut ubi turrigeræ potentûm
Arces

Arces Gigantum queis, modò liberi
Festo choreas agmine plausimus;
Delphines insultant plateis,
Et vacuas spatiosa Cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigræ
Presserê phocæ: defluit illitò
Aurum lacunari, & refixæ
Ad pelagus redière gemmæ.
Jam nec vetustis sculpta scientijs
Famosa moles perstat, & aureis
Inscripta majorum sepulchris
Funditus occubuêre saxa.
Ingens egestas, & simul omnium
Jactura rerum, flagitium, Dei
Cultusque delubrisque & aris,
Heu miserum malè nudat orbem!
Jam jamque coget sæcula proprium
Nescire Numen: nec scelerum grave
Pensare permittet nepotes
Supplicium, simul omne ripas
Habebit æquor, rursus & inclyta
Tellus in herbam surget, & aureus
Titan inaurabit recenti
Arva die, populisque magnus
Crebrescet orbis, non eadem fluet
Ætas, & auro deterius diem
Procudet argentum, ac sonoro
Belligerum gemet ære tempus:

Tan-

Tandemque ferro sæcula corruent
Et, qui malorum summus apex, Dei
Oblita me rerum parentem
Sacrilego colet igne tellus:
Falsumque numen (prô pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe discreviſſe, & omnem
Naufragio recreaſſe mundum:
Mox ſtare terras, currere flumina,
Frondere ſilvas, arva vireſcere
Juſſiſſe paulatim, & nitenteis
Frugibus explicuiſſe campos.
Me Bactra cælum, me Babylon Jovem
Dicent Oſyrim, Me bifrontem
Auſoniæ colet ora Janum.
At, ô potenti qui regis æthera
Terreſque ſceptro; verte, Pater, Pater,
Undaſque terraſq; & triſulcum
In caput hoc jaculare telum,
Fœduſque jam nunc ſtragibus obruat
Labantis ævi: barbaricis ego
Solus ſupervivam pudenda
Materies tituluſque ſacris?

AD DIVINSAPIENTIAM.

Cùm novi è Germaniâ, Galliâ, Italiâque motus bellici nuntiarentur.

ODE XXVIII.

O Mens quæ ſtabili fata regis vice,
Ut nos pulchra tui ſeria conſilî,
An te noſtra viciſſim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cùm variâ ſpargis opes manu,
Effuſas lepido non ſine jurgio
Raptamus, puerorum
Sparſas turba velut nuces.
Hic cùm ſceptra capit, frangit; hic antequam (ſer,
Geſtet, fracta videt. Fluctuat, heu! mi-
Alternâque potentum
Mundus diripitur manu. (bus
Punctum eſt, ſors avidis quod ſecat enſi-
Inter tot populos, hoc precor unicum
Pauper Secum avidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

AD EQVITES POLONOS

Anno M. DC. XXX.

ODE XXIX.

QUos ſera gignent ſæcula poſteros
Narrabo vates, ſtemmata patrijs
Delete ne ceris, Quirites,
Egregijs geminanda factis
Olim minorum, ſi quid avi rudes
Inominatâ geſſimus aliter,
Reducet in laudem, nepotum
Auſpicio meliore virtus.
Non ſcuta fruſtrà, non galeas decent
Gryphesque pardique, atque leonibus
Vexilla nequidquam, & chimæris
Sarmaticæ micuêre parmæ.
Quis ille ductor Balthida Lechicis
Incendit armis? quod juvenum recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum ſub armis?
Jamque & minaces bella fremunt Gothi,
Hinc Martis, atque hinc rupta tonitruis
Immugit undâ, jam propinquæ
Prælia conſeruere proræ.
Prô! quantus armis in mediâ quoque
Formoſus ira, quantus in arduum

Aſſur-

Assurgit ensem, quantus hastâ
Per Gothicas juvenis phalangas
Exultat? O lux, ô veterum recens
Sidus Jagellonum, ô patriæ Pater,
Primasque bellantis per undas
Sarmatiæ Cynosura salve.
Turrita saxis se tibi Suecia
Murisque pandit: jam tibi patrij
Cultus, & heroos revinxit
Laurigerum diadema crines.
Jam Vilna latè, jam veteris Craci
Festo plateæ carmine personant:
Tu Typhis alter, tu severus
Belligero dare frena ponto
Princeps agrestes, & nimium diu
Terræ tenaces Martis adoreas
Latum refudisti per æquor,
Ausus humo pelagoque magnum
Miscere nomen, te niveis super
Attollet altum Fama curulibus,
Quà vesper atque Aurora sacrum
Purpureo lavit amne crinem.
Hæc tum madenti vespere, Sarmatæ,
Canenda seris bella nepotibus
Bis terque sub noctem lyrâque, &
Nisovijs iterate nervis.
Cras aut biremem, aut rursus equum citi
Scandetis. Eheu! quæ nova barbaris

Effusa

Effusa tempestas ab oris
Fulminat? agricolasque latè
Campos, fruges; & pecorum proc
Armenta vasto proruit impetu?
Impune pro pudor! Polonas
Thracia depopuletur urbes?
At ô virorum quisquis amicior
Marti, citato scande ratem pede;
Qua pontus & neglecta Thracum
Claustra vocant, vacuæ que turre
Perrumpe muros, dirue mœnia,
Invade portas, sterne solo domos:
Heu! sterne Byzanti pudendis
Templa diu famulata sacris.
Jo triumphe! Sarmata Bosphoro
Et belluosæ frena Propontidi
Injecit, Eoumque feris
Imperium reparavit armis.
At vos secundâ tempora Milites
Umbrate lauru, dum gemino super
Procedit Arctous triumpho
Victor, Agenoreumque retro
Frontis minorem', & compedibus grav
Ducit tyrannum; dicite consono
Utrimque plausu: Tu tuorum,
Tu patriæ Pater, atque Cæsar.
Post hæc avito Pax bono parieti
Suspendet enses; & patrias novæ

Narra

Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus sua bella conjux.
Mox & quod atrâ Mars rapuit manu,
Castæ reponent prole puerperæ;
Novique reptabunt per arcus,
Scuta per & galeas nepotes,
Jam nunc protervi, nunc etiam truces
Ad sæva ferri fulgura: sed diu
Neglecta pacabunt juventam
Otia, Palladijque ludi.
Suâ quietus quisque sub arbore
Cœnam pudici cum sociâ tori,
Gnatisque, prosternet propinquo
Pocula prætereunte rivo.
Non aut malarum jurgia litium
Emptusve judex, sed bona veritas
Componet iras, aut jocosi
Vina super epulasque amici.
Non spes bonorum, non studium lucri,
Cogent potentem visere curiam,
Tractusque longinquos viarum,
Et viduos numerare menses.
Quem manè siccum prima dies domo
Dimittet, illum sera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient sine lite cœnæ.
Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores: sive suas leo

Æstivus ad messes vocabit,
Sive redux ad aratra taurus.
Sed ipsa messis sponte fidelibus
Insurget agris; non segetem graves
Urent arenæ, non feraces
Suget iners paliurus agros;
Sed alba rubris lilia cum rosis
Canæque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis; atque in omni
Alta Ceres fluitabit arvo.
Tunc ipsa labens æthere Fausitas
Passim per urbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choreas,
Quam niveus Pudor, & solutis
Per colla passim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus
Priscoque gavisæ sequentur
Naïades Dryadesque cantu.
Hæc vera dicar tunc ego præscius
Dixisse vates: tunc mea carmina
Discenda grandævi parentes
Virginibus puerisque dicent.
Frustra: nam in urnâ surdus & immemor
Jacebo pulvis, me tamen integræ
Lauri coronabunt jacentem, &
Circum hederæ violæq; serpent.

AD JANVSSIVM SKVMINVM TYSZKIEWICIUM PALATINVM TROCENSEM.

Cùm BARBARÆ NARVSZEVICIÆ *coniugi cariſſimæ veſta perſolveret,*

ODE XXX.

SI tibi pollicitum numen, ſi fata fuiſſent,
Æternos fore conjugis annos
Jure per aſſiduos, Procerum fortiſſime, fletus
Ereptam quererêre, JANUSSI.
Quem pietas, quem non moveat non triſtibus umquam
Arx animi concuſſa procellis,
Et Pudor, & proni niveo de pectore ſenſus,
Et regina Modeſtia morum,

Aut bona sedulitas, aut non incauta futuri
Præsagæ solertia mentis?
Provida sed longum magnis virtutibus ævum
Non audent promittere Fata:
Nec possunt, si quæ maturavêre, profatis
Astra diu committere terris.
Nunc adeò parces longis onerare querelis
Depositum repetentia magnum,
Ingentes animi gazas, & robur, & aureo
Incoctum benè pectus honesto.
Sic Tanaquil, sic quæ cunctantem Claudia rexit
Virgineâ cervice Cybellem,
Quæq; maritali successit Thessala fato,
Et Latijs vaga Cœlia ripis;
Ante diem raptæ vivunt post funera, vatum
Perpetuos in carmine fastos.
Illa quidem non si surdos ad carmina Manes
Orpheâ testudine vincam.
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat

Elysij

Elysij pomœria muri,
Reddaturq; tibi. Stat nulli janua voto,
Nullis exorata Poëtis.
Sunt tamen exiles insigni in limine rimæ
Quà possint arcana videri,
Hàc ego, si nullos fallunt in somnia maneis,
Aut vidi aut vidisse putavi
Errantem campo in magno, quem gemmea circum
Perspicuis stant mœnia portis:
Auro prata virent; arbor crinitur in aurum;
Crispantur violaria gemmis,
Quæ nec Apellæus liquor, nec pulchra trigoni
Assimulent mendacia vitri.
Centũ ibi formosis in vallibus Heroïnæ
Æternum Pæana frequentant.
Stant virides campo stellæ, madidisque Coruſca
Connivent sibi sidera flammis
Illa inter medias parvo comitata nepote
Et roseo vivacior ore,
Ibat ovans, grandemque sibi, grandemq; nepoti
Nectebat de flore coronam.

Cetera me vetuit magni caligo sereni
Mortali percurrere visu.
Nec tu plura velis, satis est, cui fata dederunt
Æternis mutasse caduca.

AD PHILIDIVM MARABOTIN.

ODE XXXI.

VIdes ut altum fluminis otium
Rerum quietâ ludit imagine,
Solemque lunamque & sereno
Picta refert simulacra cælo.
Talem severæ lege modestiæ
Compone mentem: seu caput horridis
Fortuna circumsultat undis,
Seu placidâ tibi mulcet aurâ
Innube semper rideat aureo
Pectus Sereno: quò melius sacros
Deique Naturæque vultus
Non dubijs imitetur umbris.
Pulchrum est quietâ mente volatili
Instare Vero, nec trepido gradu
Urgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare causas:

Sed

Sed mente fixâ ducere liquidos
Rerum colores, & capitis sacrâ
Ab arce prospectare Verum, &
Fixa suis sua rebus ora.
Frustrà protervis frena damus feris,
Si nulla nostræ frena proterviæ
Aptamus, excussêre cælo
Non vacui Phaëtontea freno,
Sed lege, currus. qui refugit sui
Rex esse, regni nescîet exteri:
Quicumque dat sibi, regendo
Ille potest dare jura mundo.
Ut mentis almo cuncta premas sinu
Ipsum severis te preme legibus:
Sic tu probis solers minister
Consilijs, ego fidus auctor.

AD ALBERTVM TVRSCIVM.

De suis somniis & lyricis.

ODE XXXII.

TURSCI, seu brevior mihi
Seu pernox oculos composuit
Pennas Somnia lævibus (sopor,)
Affingunt humeris; jamque virentia

Lætus prata supervolo, (tib
Quâ se cumq; novum mollè tume
Campis explicuit nemus,
Herbosæque patet scena superbiæ:
Mox & nubibus altior,
Mistus flumineis ales oloribus,
Vivos despicio lacus,
Et dulci volucrem carmine mentio
Jam tunc nubila, jam mihi
Blandis dissiliunt fulmina cantibus;
Et quæ plurima circuit
Collum, puniceâ vincior Iride.
Idem jam vigil, & meus.
Non ingrata simul somnia dispuli.
Cùm ter mobilibus lyram
Percussit digitis, immemor & ducii
Nil sectator Horatij,
Sublimis liquidum nitor in aëra;
Et nunc littora, nunc vagas
Siccis trajiciens passibus Insulas,
Nil mortale mei gero, &
Jam nil sollicito debeo ponderi.
TURSCI, sæpè tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula casibus
Mutem Parrhasij nomina Balthici.
Frustrà: nam memor Icari,
Addo stultitiæ consilium brevi:

Nam

Nam, seu dormio, me torus;
Seu scribo, stabili sella tenet situ.

AD VIRGIN: MATREM.

Cùm in inclytâ Vilnensi Societatis JESV *Academia Curriculo Philosophiæ finem imponeret, scholasticam prælecturus Theologiam.*

ODE XXXIII.

ET jam quietis anchora puppibus
Littus momordit, solvite carbasa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauru.
O cui frequenti plurima supplicat
Stagira portu; si tibi consona
Respondet ex omni juventus
Turre, Palæmonijque flammis
Risêre montes; si tibi pervigil
Depræliantûm exercitus ignium
Hinc pugnat atque hinc, atque ahena
Pulvereo tonat ore moles:
Emancipatis adde clientibus
Gratam laborum, nec vacuam tui,
O VIRGO, pubem; sive castris
Sive tibi famuletur aris.

AD QVINTVM TIBERINVM

ODE XXXIV.

DIvitem numquam TIBERINE, dices,
Cujus Eois horrida glebis
Rura Fortunæ sine fæce pulcher
Rivus inaurat;
Quem per insigneis geniale ceras
Stemma claravit; vaga quem per urbes
Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru
Pauper est, qui se caret; & superbè
Ipse se librans, sua rura latam
Addit in lancem, socioque fallens
Pondus in auro,
Ceteris parvus, sibi magnus uni,
Ipse se nescit, pretioq; falsæ
Plebis attollit, propriâque se mi-
-ratur in umbrâ.
Splendidam verâ sine luce gazam,
Turgidum plenâ sine laude nomen
Mitte; te solo, TIBERINE, disces
Esse beatus.

AD

AD PAVLVM COSLOVIVM.

ODE XXXV.

JAm pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces arva Favonij,
Jàm se florida vernis
Pingunt prata coloribus:
Stratus frugiferis Vilia puppibus
Grato præterabit rura silentio,
Quamvis proximus omni
Collis personet alite;
Quamvis & viridi pastor ab aggere
Dicat gramineâ carmina fistulâ,
Et qui navita debet
Plenis otia carbasis.
Æquas Palladijs, PAULE, laboribus
Interpone vices. Cras simul aureo
Sol arriserit ore
Summorum juga montium
Scandemus viridis terga Lucifcij,
Quà celsâ tegitur plurimus ilice,
Et se prætereuntum
Audit murmura fortium.
Illinc è medio tota videbitur
Nobis Vilna jugo; tota videbitur

Quæ Vilnam sinuosis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus
Fulgent fana tholis, & geminam super
Despectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
Ut longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi! nam tria tertio
Surrexêre sub anno
Priscis templa Quiritibus;
Et quà conspicuis se Gediminia
Jactant saxa jugis, & Capitolium,
Et quæ tecta superbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna, Quies: exiguus labor
In majus modico provenit otio.
Hinc & terga virentûm
Latè prospice collium.
Quæ nunc mobilibus nutat Etesijs,
Segni cana stetit sub nive populus:
Qui nunc defluit, altâ
Hæsit sub glacie latex:
Qui nunc purpureis floret ager rosis
Immoto sterilis delituit gelu:
Verno quæ strepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, & solidum gravi
Curæ deme diem, quem tibi candidus
Spon-

Spondet vesper, & albis
Cras Horæ revehent equis.

AD EQVITES POLONOS, ET LITHVANOS.

Amphion, seu Civitas benè ordinata.

ODE XXXVI.

EXteros mores prohibete pulchrâ
Lege, Thebani; patriasque leges,
Et pios ritus, & avita gnatos
Sacra docete.
Templa Fas sanctum, Fora lustret Æquûs;
Veritas, & Pax, & Amor per omnes
Ambulet vicos: scelus omne castâ
Exulet urbe.
Nullus est murus sceleri, per altas
Urbium turres, triplicesque portas
Pœna perrupit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.
Concolor Vero Dolus, & superba
Exulet regni sitis, & cupido
Desidis lucri, tacitoque segnis
Copia luxu.
Publicos discat geminare census
Sæva paupertas; & in arma ferrum
Sit satis, rapto malè pugnat olim
Miles in auro. Sive

Sive res bellis agitanda, sive
Pace; collatas sociate vires.
Alta centenis melius recumbunt
Templa columnis:
Inter errantem scopulos carinam
Certius plures docuêre stellæ:
Fortius proram gemino revincit
Anchora morsu.
Gliscit æterno sociale nexu
Robur, arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit urbeis.
Hæc ubi dulci modulante nervo
Dixit Amphion; ter eunte fluctu,
Substitit Dirce, ter opaca movit
Terga Cytheron.
Saxa repserunt, scopulique, circum
Devio campos petiêre saltu,
Et nemus, pronusque silex ab alto
Monte cucurrit.
At simul Vates tacuit; per omnem
Barbaræ rupes coiêre murum, &
Septies clausæ steterunt aheno
Cardine Thebæ.

AD JOAN: PALMIVM.

Ex Ioannis Kochanovi Poëtarum Polonorũ Principis Lib. II. *Ode* XX.

Cùm Regni Poloniarum Ordines positis ad Vistulam castris STEPHANVM I. *Regem Poloniæ dicerent.*

ODE XXXVII.

PALMI, futuri Regis inutileis
Omitte curas. Dudum adamantino
Cui fata subscripsêre libro
Sarmatici diadema regni.
Non Auster illum, non Boreæ Domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex est POLONI; quem potentî
Rex Superûm jubet esse voto.
Hic ipse (quamquam se propior daret
In regna Princeps) miserat extero
A sole Regem, qui relictâ
Vela retro citò ferret aulâ.
Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quò pictus auro miles, & inclyti

Cessê-

Ceſsêre Gaſcones? Inani
Spes tumidæ crepuêre vento.
Fortuna naveis, & dubias agit
Fortuna pugnas, hæc popularibus
Utcumque ſe miſcet catervis,
Ambigui regit ora vulgi.
Abſiſte verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus arduâ
In rupe. Rex eſto, priore
Quiſquis emet ſibi Regna curſu.

AD LIBERTATEM.

Cùm VLADISLAVS IV. *maximis ad Viſtulam Comitiis Rex Poloniæ renuntiaretur.*

ODE XXXVIII.

NAm quæ reviſas limina dulciùs
Mavortiarum maxima gentium
Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis, Litaviſque campis?
O providentis filia Conſilî,
O Fauſtitatis mater, & otij
Beata nutrix, ô Polonæ
Primus honos columenq; gentis,

Quæ-

Quæsita multo sanguine gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipsâque Majestate major,
Et Patriæ melior Magistra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & imâ nube super levem
Suspende currum; quà refusus
Vistuleas tibi propter undas
Hinc Lechus, atque hinc Litavus aureis
Collucet armis, quâ tibi civium
Tranquilla tempestas ovanteis
Implet agros, prohibetque tota
Latè videri. Non tibi sedimus
Servile vulgus: sed genus inclyti
Mavortis, æternus Deorum
Sanguis, Hyperboreoque clari
Ab usque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere nescij
Quemquam, nec invidere nati,
Extera nec metuisse sceptra,
Suoque magni. Publica clariùs
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna libertatis umbra
Sceptra simul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omne obsoleto vitat in otio
Latere robur; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,

Ad

Ad usque palmam tunc faciles neque
Duri Quirites conspicuo palam
Parere Regi per cruentum
Laudis iter sequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Ausi nivalis scandere Carpati:
Æmique victores nigrum cal-
- cavimus Æmoniæque collum,
Sic Thracis olim littora Bosphori,
Sparsumque latè terruimus Geten,
Baltimque inaudacemque Cimbrum;
Et spolijs Asiæ superbos
Numquam otiosi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperî, &
Ternam Boleslai columnam
Triplice protulimus trophæo.
Præter-triumphis-victa Borysthenem
Volgamque pubes, belligeri super
Aras Alexandri, & Laponî
Cæruleas Aquilonis arceis.
Scit lævus Ister, scit vitreis ubi
Jungit Bootes æquora pontibus,
Fractoque jam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
Quo Rege terris pulchra Parentium
Exempla Gnati reddimus? Annue
O pulchra Libertas, & orbis
Consilio trepidisque Regum

Ob-

Obsessa votis, dulce supercili
Remitte pondus, quem tibi Maximus
URBANUS, Augustusque gratâ
Congeminat vice FERDINANDO
Pro quo perorat mundus, & ipsa quem
Gaudes rogari; regnet ab ulti no
Primus SIGISMUNDO, & vetusto
Proximus à JAGELONE sanguis
Ut nulla possunt fallere præscios
Futura vates! O hominum salus,
O cura LADISLAE Divûm,
Lechiacæ dominator oræ
Salve: secundis te Lechici Patres
Et Martiorum castra Quiritium
Regem salutavêre votis:
Jam galeis tibi nutat omnis
Hastisque pubes. jam resonabiles
Campi jocosâ vocis imagine
Collesque certatim, & profundæ
Plausibus intonuêre silvæ.
Ter visus omni se Pater Istula
Movisse ripâ: ter tibi frondeam
Flexisse cervicem, & reclini
Carpathus attremuisse pinu.
Qualem peracto sæcula te retro
Debent Novembri! jam tibi Gloria
Belliique maturus Cupido
Non humileis stimulavit iras,

Quam-

Quamquam recentis mulcet amœnior
Caligo regni, quantus in impium
Assurgis, absentemque vincis
Consilijs animisque Moscum!
Qualis minaci præfuris impetu,
Et quantus iræ! sive acie levi
Campos inundare, & repenti
Mœnia terrificare bello;
Deliberato seu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Jagelonidæ
Ab hoste laudari cruentâ
Et metui peperêre dextrâ:
Sic dum priores æquat avos Pater
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctavit, exhausitque factis
Invidiam, sobolique tantùm
Majora liquit, tu gemino potes
Avi Patrisque nomine duplicem
Miscere laudem: sive pacis,
Sive gravis per acuta belli,
Cùm læta poscent consilij celer;
Cùm mœsta rerum, strenuus ingeni, &
Immotus innixusque semper
Ipse tibi, patiensque curæ.
Rerum sub alto pondere rectior
Majorque stabis. Sic tibi Sarmatæ,
Sic fata juravêre, toto
Sic Superi statuêre cælo.

MATH.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS JESV

LIBER EPODON.

AD
PAVLVM JORDANVM VRSINVM.
BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quam per ferias Septembres secesserat Roma.

ODE I.

HUC ô quietis apta Musis otia,
Leveisque Ludorum chori;
Huc feriantum Phœbe Musarum pater,
Huc hospitales Gratiæ;
Huc delicatis ite permisti Jocis
Non inverecundi Sales:
Hic otiosi mite Bracciani solum
Vago coronemus pede.
Clemens supino clivus assurgit jugo
Cælumq; paulatim subit,

Et

Et solida subter terga scopulorũ arduo
Securus infessu premit :
Arcisque jactat inter alta turrium
Insigne propugnacula, (cui
Timenda quondam Cæsarum turmis di
Timenda magno Borgiæ, (b
Cùm per minantum militum æratos gl
Metuenda jaceret fulmina, (met
Ageretq; profugum Cæsarem, & quassu
Adusque promissum NIHIL.
Hîc ille magnus trenat Etruscas opes
URSINUS Heroum decus,
Heres avitæ laudis, & Princeps capu
Magnæque laus Oenotriæ.
Circùm coruscis scena quercetis viret,
Cælumque verrit frondibus,
Suosque colles vestit & patentibus
Sese theatris explicat.
Admota muris pone Nympharũ domus
Aprica præbet littora :
Ripamque Baccho jungit, & vallũ propi
Lentis flagellat fluctibus.
Majore nusquam stagna Neptuno sonant
Aut æstuantis Larij,
Aut qui severo tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga : (mit
Aut quæ procellis gaudet, & magno fre
Superba ponto Julia :

Nec
Into
Nive
Illin
Cruc
Terr
Ami
Etip
Qua
Pinn
Setâ
Hinc
Treb
Hinc

Nec major usquâ spumat, & rupes truci
Benacus assultat salo.
Intonsa curvo monte circumstant juga,
Mitesque despectant aquas.
Nivosus illinc terga Romanus movet,
Cæloque diducit minas:
Illinc caducis ilicem quassat comis
Sublime Cymini caput:
Crudumq; Boream frangit impotentibus
Depræliaturum Notis,
Terrifque latè regnat, & cæli minis
Opponit hibernum latus.
Amica sternit interim lacum quies,
Fluctusque fluctu nititur,
Et ipsa secum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaselus linteo:
Pinnâque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur,
Setâque piscem ducit, & raris procul
Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet divitis Pollæ domus,
Hinc pinguis Anguillaria:
Trebonianas hinc amica vineas
Vadosa plangunt æquora:
Hinc delicati fundus Aurelî nitet,
Lymphæ salutaris pater:

Unda-

Undaque morbos arcet, & vivacibus
Lucem fluentis eluit,
At quam superbũ fontibus nomen dedi
Suumque Flora marginem,
Vivis perennes decidunt saxis aquæ,
Camposque decursu lavant,
Patremq; longè Tybrin, & regẽ sonan
Romæque servitum fluunt.
Sincera circùm regna naturæ nitent,
Et artis immunes loci:
Adhucq; virgo sulcus, & montes adh
Molleis inexperti manus, (Theu
Meramq; Bacchus Tethyn, & Bacch
Et pinguis invitat Ceres.
Hinc ille lætus surgit, & tenacibus
Inserpit ulmis Evius,
Udoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Massici,
Aut quæ Falernis educatâ solibus
Sublucet uvæ purpura.
Sed nec Falisci glaream malit soli,
Nec pinguis uber Rhætiæ;
Nec flava tantùm culta felicis Cypri,
Grajamque dilexit Rhodon:
Quantùm suis superbit, & sese suis
Miratur in canalibus.

Circũ

Circùm beatis imperat campis Ceres,
Lateque rura possidet:
Et arva flavo messium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat cælum vapor,
Aut tensa nimbis vellera:
Aut è Boreis bella ventorum plagis,
Raucusque silvarum fragor. (nant
Auditur usquam: non protervis inso-
Exercitati Syrtibus,
Euris & Austris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantum serenus Vesper, & tenerrima
Etesiarum flamina,
Albique soles, & serena lucidis
Aspirat aura montibus:
Puramq; cælo provehunt Horæ facem,
Et Phœbus Horarum pater
Peculiari luce colles irrigat,
Pronâque perfundit die.
Ramis tepentes ingruunt Favonij
Jocantis auræ sibilo,
Et temperatis provocant suspirijs,
Lenique somnum murmure
At non loquaces interim nidi tacent,
Matresque nidorum vagæ.
Sed aut maritis turtur in ramis gemit,
Et saxa rumpit quæstibus,

Aut læta latè cantibus mulcet loca
Famosa pellex Thraciæ,
Silvisque coram plorat, & crudelibus
Accusat agris Terea:
Quæcumq; mœstæ vocibus dicunt aves,
Respondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
Affatur ilex ilicem,
Et se vicissim collocuta redditis
Arbusta solantur sonis.
Huc ô Quiritûm ductor, huc Oenotriæ
O magne regnator plagæ
JORDANE tandem plenus Urbis & fori,
Rerumque magnarum satur;
Sepone curis temet, & domesticis
Furare pectus otijs.
Hic vel tuarum lene tranabis vadum
Opacus umbris arborum,
Tuosque colleis inter, & tuas procul
Perambulabis ilices:
Vel cùm Decembri cãpus, & primâ nive
Vicina canescent juga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras
Silvamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
Teloque deprendes aprum;
Jactoque cervos collocabis spiculo,
Furesque terrebis lupos.

Quòd

Quòd si latinæ laus ALEXANDER plagæ
Sacræque sidus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur solo;
Sesèque curis eximet;
Tuique cives, hospitesque civium
Toto fruemur gaudio.

AD FONTEM SONAM,

In patrio fundo, dum Româ rediisset.

ODE II.

FONS innocenti lucidus magis vitro
Purâque purior nive,
Pagi voluptas, una Nympharum sitis,
Ocelle natalis soli,
Longis viarum languidus laboribus,
Et mole curarum gravis
Thuscis ab usque gentibus redux, tibi
Accline prosterno latus:
Permitte siccus, quà potes, premi; cavâ
Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
Ramusve lapsus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu secas,
Et lætus audiri salis;

Assibilantes populetorum comæ
Ingrata ponant murmura
Tibi, lyræque Vatis : haud frustrà sacer
Nam si quid URBANUS probat,
Olim fluenti lenè Blandusiæ nihil
Aut Sirmioni debeas.

PALINODIA

Ad secundam libri Epodon Odam.

Q. HORATII FLACCI,

Beatus ille, qui procul negotijs.

LAVS OTII RELIGIOSI.

Cùm amœnam Collegij Societatis JESV *Vilnensis Nemecinæ villam per Sextiles Ferias inviseret.*

ODE III.

AT ille, FLACCE, nunc erit beatior,
Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
Solutus omni jurgio;

Ne

Nec foliis æstum frugibus timet suis,
Nec sidus hiberni Jovis,
Rixasque vitat & scelesta curiæ
Rapacioris limina.
Ergo aut profanis hactenus negotijs
Amissa plorat sidera;
Aut in reductâ sede dispersum gregem
Errantis animi colligit,
Postquam beatæ lucra conscientiæ
Quadrante libravit suo.
Idem, propinquâ nocte, stellatas vigil
Cùm vesper accendit faces,
Ut gaudet immortale mirari jubar,
Terrâque majores globos,
Et per cadenteis intueri lacrymas
Rimosa lucis atria, (cum colat
Quæ CHRISTE tecum, VIRGO quæ te-
Perennis heres sæculi!
Volvuntur aureis interim stellæ rotis,
Pigrumque linquunt exulem,
Per ora cujus uberes eunt aquæ,
Somnos quod avertat graveis.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
Jam Phœbus attollit caput,
Mentis profundus & sui totus minor
Irata flectit Numina:
Vel cùm sereno fulserit dies Jove.
Aprilibusque ferijs,

Assueta cælo lumina, in terras vocat;
Lateque prospectum jacit;
Camposque lustrat, & relucentem su
Miratur in scenâ DEUM.
En omnis, inquit, herba non morantibu
In astra luctatur comis:
Semota cælo lacrymantur, & pijs
Liquuntur arva fletibus:
Ligustra canis, & rosæ rubentibus
Repunt in auras brachijs;
Astrisq; panda nescio quid pallido
Loquuntur ore lilia,
Et serò blandis ingemunt suspirijs,
Et manè rorant lacrymis
Egone solus, solus in terris piger
Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Rivisq; fatus, quærit auctorem DEUM
Formosa per vestigia.
Quod si levandas mentis in curas vigil
Ruris suburbani domus,
Quales Lucisci, vel Nemecini Lares,
Udumve Besdani nemus
Rudeis adornet rusticâ mensas dape
Siccos sub Augusti dies; (stic
Jam tunc sub ipsum limen, aut dome
Lenis sub umbrâ populi.

Ex

Exspectat omnis hospitem suum penus,
Et concha sinceri salis,
Pressique meta lactis, & purus calix,
Et hospitalis amphora,
Et fraga, raris verna quæ dumis legit,
Jucunda panis præmia.
Non me sacri tunc, non Lucrinorũ gravis
Sagina mulorum juvet:
Sed cereus palumbus, aut turtur niger
Aut anser amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec simplex olus,
Et quæ suprema colligetur, ac gravi
Patella nil debet foro.
Posthæc vel inter læta quercetis juga,
Vel inter amneis juverit
Vitare tristeis post meridiem Notos
Sub æsculo vel ilice;
Nigrumve littus, aut opaca lubricis
Tranare stagna lintribus,
Jactâque fruge ludibundum ducere
Tremente piscem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemus
Umbrosa balant flumina;
Et aut in antris garriũt acanthides
Aut in rubis lusciniæ.
Hinc per rubeta pastor errantes capras
Vocante cogit fistulâ:

Illinc herili messor è campo redux
Alterna plaudit carmina,
Et pressa sectos plaustra per sulcos gemit
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè considentium
Dulcis manus sodalium;
Nec inficetâ sermo differtur morâ,
Sed innocentibus jocis,
Multoque tinctus, sed verecundo sale,
Innoxium trahit diem.
Hæc si videret fœnerator Alphius,
Olim futurus rusticus,
Quam collocarat Idibus pecuniam,
Nollet Kalendis ponere.

DE PVERO JESV
in VIRGINIS MATRIS *sinu.*

ODE IV.

AMemus, an Massilus, aut nostris rigens
Alpinus in venis silex?
Amemus, en ut pronus è Matris sinu
In nostra pendet oscula;
Qualis severa vel Gelonorum puer
Mollire posset pectora!

Ut lumen oris, ut renidentes genas,
Ut bina frontis sidera,
Niveſque colli quaſque purus & tener
Titan inauravit comas,
Eburneaſque tendit in collum manus!
Ut annuit totus rapi!
Ut hoſpitali vagit admitti ſinu.
Stringique brachijs rogat?
Amemus, aut ſi non amare poſſumus,
Repentè poſſimus mori.

Ad pedes CHRISTI *in cruce morientis Auctor provolutus.*

ODE V.

HInc ut recedam, non trucis ferri minæ
Non nudus enſium timor,
Umquam revellent à tuâ JESU cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cælum ruat,
Verſique tempeſtas maris,
Mixtuſque flammis nimbus, & ter igneis
Caducus aër imbribus:
Jacebo fixum pondus, & certum mori,
Suique non uſquam ferens;

Tuosque clavos & tuas amantibus
Ligabo plantas brachijs.
At tu sereno, nam potes, vultu tuum
Tuere, JESU, supplicem:
Et hoc, Patri quem reddis, haud evanido
Me stringe paullum spiritu.

CARMEN SÆCULARE DIVINÆ SAPIENTIÆ,

in anno seculari M. DC. XXV.

Cùm VRBANVS VIII. *Pont. Opt. Max. portam auream aperiret.*

In gratiam PAULI FRIGERII *Romani, publicè de Philosophiâ disputaturi.*

ODE VI.

DIva terrarum pelagique præses,
Dicta sub lustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frenis.

Patris

Patris æternas imitata flammas,
Pura sinceri soboles Sereni,
Mentis arcanum jubar, & coruscæ
Filia lucis;
Par Patri natum sine matre Numen,
Candor aspecti sine nube Veri,
Ingeni proles, genialis almi
Pectoris ardor;
O sacer mundi tepor, ô decoræ
Fabra naturæ facies, paternæ
Mentis exemplum, liquidi serenus
Luminis imber;
Patris interpres similisque voci
Nata secundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generosa pulchri
Mater honesti;
Ante formosi vaga regna cæli
Prima natales habuisse cunas,
Ante vagitus & anhela parvi
Murmura ponti;
Ante quàm Phœbi celerisq; Lunæ
Vesper alternos revocaret ortus,
Ante quàm montes, & opaca staret
Montibus arbor;
Antè quàm tellus, & aquosa Tethys
Regna dissepta sociaret undâ;
Et cavas circùm sonuêre fluctu
Littora cautes;

Cælibi Patris generata partu,
Cælibi Patris generanda partu,
Lumen, & verum semel elocuti
Copia Veri;
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ
Bella naturæ premis, & quaternæ
Jurgia causæ.
Tu tuos causis imitata vultus
Dividis toto simulacra mundo,
Numinis formam studiosa vili-
-Effingere limo.
Cùm Pater sacro redimiret igni
Siderum crines, tenerumque Solem,
Et rudes Lunæ radios honesto
Comeret auro;
Pondus, & Leges; faciemque rebus
Ipsa fingebas: variæque rerum
Te penes Normæ, Numerique & Ars, &
Lucidus Ordo.
Tu vagas zonâ cohibente stellas
Ausa nascentem religare Phœbum;
Ausa nascentem nebularum amictu-
-Involvere terram.
Crescе, dicebas, spatiosa crescе,
Fertilis frugum pecorisque tellus:
Hinc jugis, illinc medij dehiscant
Vallibus agri.

Crescе

Crescè, dicebas: simul ipsa mersum
Erigit ponto caput, & refusis
Hinc aquis, illinc steterunt oborti
Collibus agri,
Quæ simul multâ tibi risit herbâ
Lætior celsas reparare sedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ.
Diceris vastos equitasse supra
Nerei campos celer, & curules
Africi pennas super, & jugalis
Terga Favoni:
Rursus obliquo redeunte gyro
Isse per fluctus, tibi navis ipsa;
Isse per campos, tibi currus, aptis
Ipsa quadrigis:
Docta sublimes peragrare tractus,
Docta terrestres referare vectes,
Orbis obscœnum chaos, & latentis
Ultima mundi.
Clara te Lunæ stupuêre templa
Sospitem flammis iterare plantam,
Inter & nimbos & acuta sicci
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frenos:
Hinc & hinc Ignes, patiensque lori
Pontus, & tractas sine fraude Tellus
Audit habenas.

Te

Te Dies, & Nox, & Hiems, & Æstas,
Ver, & Autumnus, properiqúe Menses,
Et leves Horæ, rapidoque cingunt
Sæcula passu.
Te vehit claro Cynosura plaustro,
Te nec iratâ mare sistit undâ, aut
Pertinax Euri furor, aut inelu-
ctabilis Austri:
Nec minax Cauri Zephyriq; frater,
Cùm truces iram struit inter imbres,
Aut freto pulsum Boream vadosâ
Oppugnat arenâ.
Te renascentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excusso glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero;
Quæque devexo tegit astra nimbo,
Quæque sublimis speculatur Ursæ
Hispidas arces, & inhospitalis
Frigora brumæ.
Jamque mortales simulata cultus
Inter humanas manifesta turmas,
Barbaram gaudes lepido catervam
Ducere ludo:
Inter & cœtus, solidamque plebem
Libero gestis volitare gressu, &
Ire per vicos, populique densas
Ire per urbes:

Utilis

Utilis morum, placideque fortis
Certa permissi dare jura Recti, &
Siderum solers, patrioque mentem
Didita cælo.
Qualis umbrosâ Libanitis aurâ
Cedrus, aut læto Cyparissus amni,
Qualis attollit caput è Cadanis
Silva viretis;
Qualis Eois rosa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat undæ:
Vere tu vincis veniente flores,
Vincis Autumno remeante vites:
Vincis & succos, & odora Medi
Vulnera trunci:
Myrrheas vincis lacrymas, & udos
Balsami rores, & inevolutos
Cinnami libros, volucremque sicci
Corticis auram.
Pampinus multâ tibi cedit uvâ,
Cedit effusis terrebinthus umbris,
Ver & Autumnus simul os decoris
Extulit arvis.
Sceptra te circum, Trabeæque, & altæ
Turba fortunæ, famulique retro
Nimbus argenti fluit & frementum
Vulgus honorum.

Prona

Prona te longè coluére regna,
Et per insignes gradientem & imos,
Et minas Regum super, ac Tyrannorum
- Ardua colla &
Pauperum cœtus, humerosque vulgi
Ire sublimem. Tibi lætus Afer,
Et pedum Maurus minor, & supinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ,
Et ferox Japon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi sistra Nilus,
Te sonet pulsis Arimaspus armis,
Te Lyci potor, vitreique dicat
Civis Enipei.
Prodigus laudes tibi fundat Ister
Ostijs septem; tibi manet ingens
Tibris, immensâque vehat sonorum
Mole tributum.
Tuque neglectas miserata gentes,
Nuper, heu! fœdis male pulsa rixis,
Cassa bellorum refer; heu! pudendis
Otia terris:
Si tuam votis veneramur urbem
Omnis Europe, Latiumque supplex
Prona certatim tulimus quaternis
Oscula portis.

Pell

Pelle vesanas, Dea, pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella duravêre sonora crudo
Sæcula ferro.
Neu nimis nostris inimica culpis
Oderis cerni: dominamque Romam
Nubium curru super, & nivosis
Vise quadrigis.

AQVILÆ RADIVILIÆ.

Nuptialis Pompa.

AD PRÆSVLEM VILNENSEM.

Dithyrambus.

ODE VII.

SUrge Musa nuptiales
Æmulata voce plausus,
Per feracis arva Vilnæ
Quære flores, carpe frondes:
Carminumque mille fœta
Vere pulchro cinge, pulchro rore sparge tempora.
Parce nunc Horatiano

Alli-

Alligare verba nodo:
Parce: molliora blandi
Quære plectra Claudiani;
Mitte bella, differ arma,
Hospitisque Dithyrambi voce Vilnam
personа.
RADIVILÆ stemma ceræ
Alitem Jovis ministrum,
Qui per auras, qui per ignes,
Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas,
Barbitique Carminumque voce, cælo
devoca.
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum satelles,
Mitis ignium Tyranne.
Nubiumque turbinumque
Linque ferus officinas,
Carpe frondes, & paterno sterne nidum
stemmati.
Carpe flores, quos maritis
Parturivit ALBA campis:
Carpe frondes, quas paterni
Educavit unda Chroni:
Quæ vel adhibêre Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audiêre
Viliæ.
It volantis aura prati,

Nexilis florum procella
Pingit Euros, & remisti
Lilijs pluunt acanthi:
Ludibundi veris imber
Spargit arva, spargit urbes, tecta spargit urbium,
Ille nubium viator
Pulcher ales, ut virentem
Nube dividit pruinam!
Proque grandinum molesto
Dejicit liguſtra nimbo,
Et roseta, pro rubenti rubra jactat fulmine.
Jactat herbas, quas jocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc severiore
Ore bruma non momordit,
Sed Favonius tepenti
Fovit ore, fovit udis Æolus suspirijs.
Ite bella, quæ cruentis
Ira colligat catenis,
Perque via regna Floræ
Nuptialis insolenti
Vere frondeat November;
Quà maritus alba calcat, quà marita lilia.
Æstuantis arva ponti
Vexet innocenter Eurus,
Ad fugacis agmen undæ

Ter

Ter quater reverberatis
Aura rideat cachinnis ;
Ludicri fluenta perflent sibilis Eteſiæ.
Magne Præſul, quæ profano
Ominamur ore vates
Auſpicata verba Sacro
Omineris ore Præſul,
Littavæ ſidus coronæ,
Littavi lumen Senatus, ſol WOLLOWICIADUM.
Sit perennis, ille torrens
Illa vena jugis auri,
Eloquentis ille linguæ
Amnis irriget Senatum :
Architecta gratiarum
Illa longùm verba pronis imperent Quiritibus.

Publicæ Europæ Calamitates.

ODE VIII.

NEc ſatis eſt nos poſſe mori, cùm fata reposcunt,
Aguntque morbi lucis & vitæ reos?
Ipſi etiam exiguum bellis commiſimus ævum,
Omneiſque ferro rupimus leti moras

Ipsi ultro in strictos adversi incurrimus
enses,
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Jamq; adeò pulchræ populos rapit ambitus iræ,
Urbeisque longâ pace defungi pudet.
Regna placet genteisque suæ miscere ruinæ,
Fractique subter orbis occasu mori.
Jam Rodanusq; Paduscque atque ingens Albis, & ingens
Rhenus cruentâ decolor ripâ fluit.
Jam tria lustra metunt rubras de sanguine fruges,
Nec dira avaram terruit falcem Ceres.
Nec minùs incertos metimus sine finibus agros,
Et muta stricto Jura sub ferro silent.
Interea miserũ gladijs divisimus orbem;
Et cùm triũphis causa vel prædæ deest
Barbara longinquum post æquora quærimus hostem,
Mundusq; Reges inter incertos labat.
Scimus & occulto pacẽ prætexere bello,
Dum victa fessis arma respirant minis:
Ingeniumq; jocis, risu corrũpimus iram,
Felixque tractat arma virtutis dolus.

Hoc

Hoc etiã placuit stricto satis esse negari,
Perire ferro, ni parùm crudelibus
Addimus ingeniũ fatis, habiliq; venen
In nos cruentã mortis armamus manu
Ergo iterùm (prô triste nefas! prô de
decus, & jam
Inse cadentis ultimum mundi scelus
Fraude malâ parvi spatium contraximu
ævi,
Per heu tacenda pulverum contagia
At meliùs (si tanta brevis fastidia viæ
Et una leti cura mortaleis habet)
Omnia terrarũ superi cõvellite claustr
Omneisque dissipate littorum mora
In nos rupta ruant fundo maria omn
ab imo:
Trisulcus in nos igneâ missus manu
Quà scelerũ duxêre viæ, ruat ignis; & un
Hinc se Sicano Balthis impingat mar
Inde Caledonium sese committat Ibero
Euxinus illinc Adriæ jungat latus.
Æmus & ignotæ lateant sub fluctibus
Alpes;
Mœotis altum mergat Atlantis capu
Omnia sint unus magnarum campus a
quarum,
Nullique latam limites signent humum

Et maria & magni perdant sua nomina montes,
Dum mergat omne Thetys humanum genus.
At superi (nam vos & tunc mortalia nus)
tangent,
Perire nostrum sæpè non passos ge-
Tunc aliquâ de gente pium servate ne-
potem,
(Sed ille gentis nesciat mores suæ)
Deucalioneis iterum qui credulus undis
Ingens in unâ sæculum servet tribe.
Nam simul agglomerans sese super Am-
phitrite
Humana terris eluet vestigia,
Jam parcente Deo, jam subsidentibus
Euris,
Jam se retuso temperante Nereo,
Incipient summi paulatim emergere
montes, (pati:
Rarosque primùm margines æquor
Licet ex omni rupes assurgere ponto,
Terrasque circum curva lunari freta:
Tunc, vagus oblitos ubi sol respexerit
agros,
Novis aprica floribus pingi juga;
Tunc raræ circùm cāpis nutare cupressi,
Tunc omne lætâ fronde vestiri nemus;

Jam-

Jamque suas inter decurrere flumina valleis,
Et arva puris murmurare fontibus.
Protinus ex una redeuntia sæcula puppi
Latè patentes orbis implebũt plagas;
Et virideis ripas ac molle sedentia late
Ramalibus vireta distinguent casis.
Sed tellus cõmunis erit, sed nullus avaris
Stabit colonis arbiter fundi lapis:
In commune fluent sancti sine nomine fontes,
Nascentur omni liberæ fruges agro
Tunc bona prospicient purgatas sidera terras,
Tunc ægra, nullo sole pallebit Ceres.
Non Aquilo gracileis, non eruet Eurus aristas:
Sed innocentes & calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia soles.
Omnique lenis annuet vento seges:
Vina fluent vulgò rivis, felicia vulgò
Per rura current lacteo fontes pede:
Sponte suâ dulces salient in pocula lymphæ,
Sincerus & sævire nescius liquor.
Ergo suâ quivis luxũ non noscere mensâ
Suoque dives esse nec magno sciet,

Nam

Nam neque marmoreas ingentia tecta
columnas,
Nec æreas delubra lassabunt trabes.
Frondibus implicitæ texēt pallatia silvæ.
Aramq; Divis cespes aut saxum dabit.
Sed pietas tunc major erit, cùm testibus
astris
Insons sub alto, turba degemus Jove.
Aurea tunc vestis sanctum texisse pudo-
rem, (lapis.
Tunc mollis ostro mensa muscosus
Nectar erunt haustæ puris ex amnibus
undæ,
Lectæq; ramis aut humo dapes erunt.
Potus erit vicisse sitim; spectacula, coràm
Miscere sanctos simplici risu sales;
Mox choreæ, mox jucundi per gramina
ludi,
Et lætus ac securus in turbâ pudor.
Apta dabunt fessis viridis umbracula
rami,
Herbosa molleis ripa præbebit toros.
Non impendebunt placidis laquearia
somnis,
Sed alta mundi signa labentur super,
Et vaga præbebunt pictæ spectacula no-
ctes,
Velox euntis scena dum transit poli.

Intereà tacitam non rumpent arma quie-
tem, (tubæ
Rauciq́ue pulsus aëris, aut murmur
Non dubias navale nemus descendet in
undas, (vehen-
Non ulla puppes bella trans pontum
Omnia pacis erunt: totũ venatio ferrum
Et innocens telluris insumet labor.
Et ne belligeris iterùm grave cædibus
aurum,
Laborioſus eruat lucri furor;
Ipſa ſibi incumbens concuſſi pondere
mundi,
Condet profanas altior tellus opes.
Quò me dulcis agit longo demẽtia cantu
An & Poëtas ſæculi rapit furor;
Et níhil, aut tantùm everſo promittere
ſæclo
Acerba fati vis & iratum ſinit?
An lacrymas lõgo flendi corrupimus uſu
Et ſtultus ipſis ridet in malis dolor?
Quidquid id eſt? tamen arma pij depo-
nite Reges,
Nudate primi publicum ferro latus:
Primi animos, primi ſocias conjungite
dextras,
Et veſter omneis alliget gentes amor.

Pugna

Pugna sit hæc tantùm, junctos concordibus aris
Quis sanctiore Cælites voto colat;
Quis meliùs priscas componat legibus urbeis,
Quis æquiore temperet sceptrũ manu:
Cujus pulsa priùs populos Astræa revisat,
Tutoque pulset Veritas aulam pede.
Non placeat virtus pretio, non Curia censu,
Non infideli septa Majestas metu.
Jura voluptati sanctum præscribat Honestum,
Piasque leges utili justum ferat.
Sic olim quod Musa gravis promisit Horatî,
Præstabit ævum certior Regum fides.

AD ILLUSTRISSIMUM

D. JANUSSIUM SKUMIN TYSKIEWICZ

PALATINUM TROCENSEM,

Capitaneum Turborgensem Novom lensem, Braslaviensem, &c.

QUATUOR LEUCÆ VIRGINIS MATRIS

Seu publica ac solemnis ad Ædem divæ Virginis Matris Trocensem Processio.

Prima leuca seu Ponari.

ODE IX.

IMus? an frustrà fugiente brumâ
Omnis Aprili via risit herbâ,
Et cavæ valles, viridique lucent
Arva sereno?
Imus inscriptæ sinuosa Divæ
Signa jam lenes rapuêre venti;

Ni vetent rumpi, revocentque tensi
Serica funes.
Interim pictis taciturna nusquam
Pompa sub signis fluat. Illa magni
Te MATRIS STELLAM, dubijsq; Virgo
Sidus in undis,
Illa nil sancti dubiam pudoris
Te canat Matrem, facilemque clausi
Ætheris portam. Tibi præpes alti
Civis Olympi
Hinc & hinc pressis reverenter alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat tellus, melior reversi
Nominis Eva.
Tu graves demes populo catenas,
Tu diem pulsis revocabis umbris;
Tu bonis pelles mala, læta mœstis
Fata reduces.
Esse te magni populus sciemus
Numinis matrem, modò missa per te
Vota non umquam Deus obstinatâ
Respuat aure.
Mitis, & blandâ prece singularis
Virgo placari, scelerum solutos,
Et bonos flecti vacuosque noxæ
Suggere sensus.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem

Et sacros nati genitrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roscidas valleis, & amœna præter-
Arva vehemur.

Secunda leuca seu Vaca.

ODE X.

PRotinus, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, ubi se recurvo
Collium flexu viridis reducit
Scena theatri.
Audient magnæ titulos parentis
Pinei montes; Viliamque circum
Ter repercussæ recinet MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla submittent, trepidæq; circùm
Attrement pinus, humilique supplex
Populus umbrâ.
Sed priùs magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Christi
Pectus, & nostris vacuam querelis
Flectimus aurem.

Indi

Inde ter ſancto redeunte cantu
Sancta clamaris : nemorumque rurſus
Murmur, & fractæ referet MARIAM
Vocis imago
Te ſuâ geſtit genitrice Numen,
Virginum Virgo, genitrice geſtit,
Quiſquis optatâ tibi cumque carus
Veſcitur aurâ.
Caſta tu pulchri genitrix amoris,
Tu ſpei mater : tibi pictus almi
Campus Edeni, faciliſque vitæ
Germinat arbor.
Tu domus Veri ; tibi certus uni
Aureas æther reſerare valvas
Gaudet : æterni geminant tibi ſu-
ſpiria colles.
O potens olim profugos tueri
Civitas fontes, decus ô Sionis,
O Dei præſens domus, ô repoſti
Fœderis arca.
Sive tu purum ſine fraude vitrum
Conſulis formæ, reficiſque vultus,
Blanda ſeu triſteis imitaris inter
Lilia ſpinas ;
Sive præſago Gedeonis arvo
Vellus haud ullo temeraris imbri,
Uda cùm circùm madido laboret
Area cælo ;

Seu negas circùm crepitante flammâ
Pulcher exuri rubus, & paventes
Increpas ramos, folijſque læto
Ludis in igni.
Inde Jeſſæi ſolium nepotis,
Virgo ſe toto tibi ſternit auro:
Hinc tibi ſurgit ſuperas eburna
Turris ad auras.
Te ſuas virgo ſimulant refuſa
Mella per cellas; & amœna ſerum
Rura, quæ muris gelidique claudunt
Fontibus horti.
Hîc tibi ſurdas fuga lenis Euri
Excitat frondeis, ubi purus undæ
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat umbrâ.
Hîc cadens lævi tibi lympha lapſu
Præfluit valleis, & aperta prata
Inter, impellit violas perenni
Aura cachinno.
Tot tibi Virgo bona liberali
Defluunt cælo; tibi tanta terris
Labitur ſemper renuente ſiſti
Gratia rivo.
Tu polo miſſas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis inſtitori.
Tu diem ducis, placidoque mane
Lumine rides;

Qua

Qualis Eoos ubi tollit undis
Lucifer currus, roseisque loris
Undat, errantes per aquosa ludunt
Cærula flammæ;
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento: mare qualis intrat,
Aut mari surgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Quale, dum puro taciturna cælo
Siderum se fert acies, per omnes
Ignium rimas, nitidi renident
Atria cæli.
Quod tibi nomen pia Virgo, summâ
Voce dicemus? solium superni
Audies Regis radiare magno
Majus Olympo.
Quidquid es, quidquid bona mater esse
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu gestas, puerumque nobis
Flecte Tonantem.
Nos tuâ tutos prece servet infans,
Si tibi primæ geniale noxæ
Crimen exemit, placidoque jussit
Sidere nasci:
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum cæli fore: si pudici
Nil minor floris genitrix severâ
Lege piaris:

Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti ; choreasque Divûm
Inter & plausus repetis sequaci
Astra triumpho.
Ille, qui leni pede pulsat altos
Siderum campos, viridesque stellas,
Lucis intensum jubar inter, inter
Lilia ludit
Agnus ; heu nostris onerata culpis
Collo reflectat, leviterque moto
Ad preces cornu, misero quietem
Annuat orbi.
Hæc ter effati, pia signa campis
State, dicemus : pia signa campis
Protinus stabunt, gelidi secundùm
Flumina Vacæ.
Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis ille mensam
Textili lino super, hic virenti
Cespite ponit.
Promitur simplex penus, & supino
Concha sinceri salis è canistro ;
Faginus juxta scyphus, innocentis
Arma Lyæi.
Sunt & antiquo quibus herba circum-
Fulget argento ; positoque Vaca
Pone crateras fugiente præter
Frigerat undâ.

Hinc

Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbæ; mihi Solis æstum
Eximet parcè cichorea sparso
Mitis olivo.

Tertia leuca seu Vicus Galli.

ODE XI.

JAm vetat lentas properata mensas
Hora, surgamus: rapido ruit de-
clivis è cælo, geminatque pronus,
Surgite, Vesper.
Surgimus, rursum tibi Virgo campis
Signa veluntur: tremebunda limbis,
Aura colludit, graciliſque tensas
Diripit Auster.
Tum quibus parcâ dape non dolendæ
Vocis acceſſit bona pars; O alma
Numinis salve genitrix fidelis
Turba canemus.
Dum suas debet lapidosa Vace
Viliæ lymphas; tibi magna laudes
Mater & plausus & utráque debes
Carmina ripâ.
Illa quæ circùm geminis Getarum
Rura federunt opulenta clivis,
Sunt tibi bello monumenta parti,
Diva triumphi.

Quâ lyrâ, vel quo satis ore dicam
Isse captivos Litavis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & trophæum
Nobilis iræ?
Cùm ferox belli duce te Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram, tumidique fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei sub umbrâ
Texit Europen, Asiæque qua se-
-cumq; tempestas daret atq; ab omni ef-
funderet Istro.
Rectus Eoam stetit in procellam,
Qualis armatas hiemes, & omnem
Sustinet Calpe Thetin, atque inexpu-
-gnabilis obstat.
Quantus hinc lato metuendus atq; hinc
Limitem ferro secat, & decorâ
Cæde formosus, mediâque laudum
Pulcher in irâ
Ardet; hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, ubi traxit omni
Astra vaginâ, rutilusque stricto
Fulminat igni.
Ille seu pictis equitata Bessis
Arva per mersus, gelidumque Volgam,
Sive Pelleas bibit insolentem
Phasin ad aras;

Bar-

Barbaros templis tibi victor arcus
Virgo suspendit: Scythicosque cinctus,
Et tibi sacro clypeorum acervos
Ussit in igni.
Alta scit Taphri domus, & potentis
Sarbaci versæ meminêre turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Castra tumultu.
Ille dum denso jaculorum in imbri
Hinc Dahas, illinc ageret Gelonos,
Ipsa nimborum cuneis & omni-
-Accincta tonitru.
Turbido latè manifesta cælo, &
Ter, quater, tortas jaculata flammas,
Ignium curru super & rubenti
Nube tonabas.
Sensit Euxini tremuitque lævum
Littus, & motæ crepuêre rupes,
Ter quater nigram retegente sævâ
Luce Mæotim.
Sensit, atque ipsos Tanais pavens re-
fugit in fontes; dubitante ripâ
Substitit paullùm, trepidoque Phasis
Palluit auro.
Sic ames nostris bona Virgo sæpè
Hostibus nosci: tibi sic per omneis
Viliæ ripas Litavi reponant
Signa nepotes.

Sic

Sic ab extremo tibi victor Occâ
Arma de victis referat Suanis,
Et novas solvat nova vota LADISLAUS ad aras.
Hæc & alternis geminata votis
Plura dum sicco canimus sub æstu,
Obvium fessos nemus hospitali
Excipit umbrâ.
Ludor? an [mollem foliorum ad auram
Lenè vocales modulantur alni,
Et leves lymphæ, trepidique grato
Murmure rivi?
Ipsa te Virgo sonat alnus, ipsa
In tuas vivax salit unda laudes,
Audit, & longè tua discit ipse
Nomina lucus.

Quarta leuca seu Troci.

ODE XII.

VLtimus restat labor altiores
Ire per lucos, & aprica circum
Stagna lunari, tumulosque lento
Vincere cantu
Hic tibi casto Salomonis ore,
Dictus ad sanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & silenteis
Perstrepet alnos.

Quod

Quod tuis, Virgo, benè dormit ulnis
Sola ſopitum potes oſculari
Numen, & flammas animæque ſanctum
Sugere florem.
Sola fragranti melius Falerno
Uber adſtringis, quoties ab imo
Corde ſpiravit genialis intimæ-
-Halitus auræ.
Mille Phæacum Cilicumque mille,
Nympha, te circum volitant odores:
Blandus hic coſti liquor, inde pinguis
Sudat amomi:
Sola te mulcet tamen aura, ſi quæ
Dulcè ſpirantis venit ore nati,
Cujus illimi tibi lene nomen
Manat olivo.
Sive Bacchei tibi fortè ſucci
Regis arcanæ patuêre cellæ,
Regis arcano meliora ducis
Ubera vino:
Sive diffuſis oluêre nardis
Regis inſtructæ tibi, Nympha, menſæ
Regis optatos tibi nardus una
Spirat odores.
Si Palæſtino metis in vireto
Myrrheos flores; tua ſolus ille
Nexilis myrrhæ religatur inter
Ubera nodus.

Si

Si tibi dulcis amor est racemos
Pinguè gemmanti resecare Cypro ;
Unus è multis tibi ridet ille,
Virgo, racemus.
Solis æstivos licet inter igneis
Hinc & hinc latis spatiosa ramis
Pinus, & pronâ tibi se reclinet
Frondibus ilex ;
Sola te mulcet tamen æstuantem,
Si quâ frondosâ cadit umbra malo,
Cujus, ah durâ tibi natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul è Trocanis
Arcibus turres placitusque dudum
Virgini collis, mediaque templum-
-Apparet in urbe.
Protinus votis genibusque supplex
Sternimur vulgus quater, Alma Salve
Virgo dicturi : quater illa motis
Annuet aris.
Virgines jam tum puerique Divæ
Supplici frontem redimite cerâ, &
Virginem gratâ puerumque laudis
Dicite rixâ.
Virg. Ceteris ornant moritura frontem
Serta : te Virgo moriente numquam
Flore Carmelus tegit, & perenni
Fronde coronat.

Pueri.

Pueri. Ceteri frontem metuente demi
Implicant auro, tibi concolori
Luce nativum capitis JESU
Fulgurat aurum.

Virgin. Qui tibi Virgo per eburna vidit
Colla diffusa sine lege crineis,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

Pueri. Qui tibi vidit niveis, JESU, clos
Hinc & hinc sparsos humeris capil-
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

Virgin. Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Hesebonis undæ,
Talè connives oculis jocanti
Diva puello.

Pueri. Lacte perfusæ veluti columbæ
Vitreas semper speculâtur undas,
Sic in intacta retines, JESU,
Lumina matre.

Virgin. Cui genas vel cui similes canemus
Virginis vultus? similes canemus
Punico, cùm per sua lucet ultrò
Fragmina, malo.

Pueri. Cui genas vel cui similes canemus
Parvuli vultus? similes canemus
Areis, quas Sol variæque scribunt
Floribus horæ.

Virgin.

Virgin. Atticos longè redolere succos
Dicimus Virgo, quoties diserta
Lenè ridenti tibi mella manant,
Lenè loquenti.

Pueri. Lilium JESU niveis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti tibi myrrha spirat,
Dulcè loquenti.

Virgin. Mille quod telis clypeisque tecta
Turris adverso micat icta Soli,
Matris adverso micuêre longè
Colla puello, (metti,

Pueri. Quod Therapnæi breve ver Hy-
Quod Palæstini sapiunt liquores,
Matris è collo sapiunt reclinis
Colla puelli.

Virgin. Quo tibi Virgo maduêre succo
Virgines palmæ? maduêre succo
Qualis in siccas lacrymâte myrrhâ
Liquitur herbas.

Pueri. Quis tuis fulgēs hyacinthus ardet
O puer palmis? hyacinthus ardet
Qualis aut sceptri sedet aut co-
ruscæ
Arcē coronæ.

Virgin. Quæ jugis Cretæ viridisve Cypri
Tanta Lesbois fluit è racemis,
Quanta maternis tibi Virgo manat
Copia mammis? *Pueri*

Pueri. Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aſpirat, Cilicumve rura
Quantus aſpirat tua dulcis inter
Ubera JESU.

Virgin. Zona quæ ſtuxâ vetat ire pallam,
Flavet intextâ tibi, Virgo, fruge
Quâ pudor circum niveoq; ſtipat
Lilia vallo.

Pueri. Quæ tibi cunctus revocat rejectæ
Veſtis, arcanis vigil eſt eburna
Zona ſapphyris, tacitoque pectus
Circuit igni.

Virgin. Cùm levi plantas cohibente ſocco
Virgo ſtellantē graditur per aulā,
Æream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri. Crura cum picto religavit oſtro
Et ſtetit celſo puer ore: credas
Ponè ſuffixo geminas in auro
Stare columnas.

MATH.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS JESV
EPIGRAMMATVM
LIBER VNVS.

I.

AD TARQUINIUM GALLUTIUM Societate JESU Oratorem & Poëtam clarissimum.

Cùm ei sua de Divino Amore Epigrammata traderet.

DUM tibi divinos jussi ferremus amores,
Urget Amor gressus ferre, referre timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus, hic pugnat, & ille:
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic jaculum jacit, ille jacit: pugnatur: Amori
Tela Timor, vitat tela Timoris Amor.
Ut tibi divinos tandem ferremus Amores:
Victus uterq; fuit, victor uterque fuit.

II. RI-

II.

RELIGIOSUM PAUPERTATIS VOTUM.

Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi NIHIL despiciet eam. *Cant: 8.*

VEnalem nuper cælo mercabar Amorem.
Quis credat? qui se venderet, ipse fuit.
Aurum donabam: sed emi se noluit auro.
Cum largirer opes, rejiciebat opes.
Omnia donabam: sed noluit omnia, totum
Quod supereſt (inquã) si placet aufer, Amor.
Riſit: & æchereo quid inutile quæris Amori
Sollicitus pretium? da NIHIL (inquit) Emes.

III.

HASTILUDIUM FORTUNÆ ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortunæ annulus, orbis. *Seneca.*

Deus est Sphæra: cujus centrum est ubique, circumferentia nusquam. *Proclus.*

METa volaturæ ſteterat teres annulus haſtæ
Annulus ad dociles pervia meta manus.

Annu-

Annulus orbis erat: fortuna ciebat ad Orbem,
Et simul æthereus tela ciebat Amor.
Et temerè jactum jaculatus in æthera telum,
Nusquã meta mea est, inquit, ubiq; mea est.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum suum.
Cant: 5.

PUlcher Amor sumpsit rudis instrumenta coloni,
Et sua deposuit tela suasq; faces:
Et manibus stivam rapuit; castiq; laboris
Ad sua ruricolas junxit aratra boves.
Ilicet, ut facili subvertit vomere corda,
Castaq; virginibus Gratia crevit agris;
Flos, ait, unus abest: sunt cetera millia florum,
Ut nullus possit, CHRISTE, deesse, Veni.

V.

De S. MAMMETE Martyre à leonibus, quibus erat objectus, intacto.

PArvus in extremam MAMMES descendit arenam;
Squallebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædã venantum turba ferarum
Et potuit sese vincere longa fames.

Unde

Unde proterborum jejunia victa leonum?
Sic docuit Martyr: sic didicêre feræ.

VI.

De eodem.

PRætor inhumanis MAMMES, te dentibus offert;
Immaturus adhuc, parvule, Martyr eras.
Præside mansueti sed plus sapuêre leones,
Pro puero mores dedidicêre suos.
Norant septenni faciles ignoscere prædæ;
Cui Prætor rabidas jusserat esse feras.
Parcere si placidi puero scivêre leones,
Illi prætores, tu leo Prætor eras.

VII.

Quis mihi det fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris? *Cant: 8.*

QUò tandem meus abolevit ille,
Formosissimus ille natus, ille,
Quò tandem meus abolevit Infans?
An jam Bethlemium reliquit antrum,
Natalesque casas, & hospitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obstent culmina, fabulosus obstet

Em-

Æmis, Pelion, Ossa, Pindus, Othrys;
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Nimbis ocyor, ocyor procellis;
Pergam per saliceta, per rubeta,
Per deserta, per asperos hiatus,
Per spineta, per iliceta pergam.
An rursus Pharias perosus oras
Damnato redit exulè Canopo,
Tranquillamq; petit redux Idumen?
Ut pulsum celer assequar Puellum;
Stent inter scopuliq;, frondesq;
Silvæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis,
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per invios recessus,
Per querceta, per æsculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis juga calcat Hermonæi,
Carmeliq; super nivale tergum
Formosis spatiatur in viretis,
Quà circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus evolutus antris
Jordanes sonat, & remurmurantes
Sese fluctibus alloquuntur undæ?
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Pardis ocyor, ocyor leænis,
Curram per siliceta, per fruteta,
Per pineta, per obvias paludes,

Per saxeta, per arboreta curram.
An nostris vitijs iniquus orbis
Centum Lænarios triumphat hostes,
Stellarumq; procul favente pompâ
Phœbi scandit equos, & ordinatæ
Molli sidera temperat capistro?
Ut lætum celer assequar Puellum,
Fulgetrisq; curulibusve flammis
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Favonijsq;
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderij vehente pennâ
Spirantum vehar essedo Notorum,
Vernarumq; rotis Etesiarum.
Sed quo me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus:
Obtestatur agros, nihilq; de me
Respondentia scisscitatur arva:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo, quemq; vagum nequit, videbo
An possit DEUS invenire stantem.

VIII.

De D. MARIA MAGDALENA.

Per Vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. *Cant: 3.*

ET gemit, & miseris singultibus astra lacessit,
Et salso teneras irrigat amne genas. (tur:
Et cæca per, per acuta celer, per inhospita fer-
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma cursus?
MAGDALIS in lacrymis nabigat ipsa suis.

IX.

De Puero JESU nato.

QUid esse possit hoc Puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illime plenis balsamum ribis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ serenis illigantur crinibus,
Puraq; cirri luce cervicem rigant,
Et è bisulcâ siderum natus face
Pectit coruscas aureus pecten comas?
Sed exsoletâ nascitur Puer casâ,
Et exquilino natus in fimo jacet,
Dextraq; culmum prensat, & fœnum premit,

Cælo

Cæloq; coram nudus, & coram gelu
Injuriosâ stringitur Puer nive.
Quid esse possit hoc Puello vilius?

X.

CASTA SED FECUNDA.

Memores uberum tuorum. *Cant:1.*
Ibi dabo tibi ubera mea. *Cant:7.*

VElle meas, mi Spõse, canis te sugere mammas
Sic quæ Sponsa fui, jam tibi mater ero.
Ipsa tuas etiam memini me sugere mammas:
Sic qui Sponsus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterũ bibimus de mammâ sæpiùs una:
Sic soror ipsa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor! unus Amor, quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, si tibi nullus eris.

XI.

Surge Aquilo, & veni Auster, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. *Cant: 4.*

ASTra rogant lenes morientia lilia nimbos'
Et rosa sub nimio sole precatur aquas.
Quid faciat? Ventos Amor advocat, advocat imbres:
Irriguo quorum rore revixit ager.

Quàm pulchri flores! quorum lassissima cultu
Spirat humus, ventis sudat Olympus aquis.

XII.

DE PUERO JESU CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. *Cant: 2.*

Testarum Gratiæ, vagorumq;
Fœtoniorum. Sarmataeq; tibicen
Septentrionis, & Britannæ cum Cauro
Apeliota, Regis Æoli turmæ,
Circumvolate præpetes meum florem,
Blandoq; lætùm sibilo salutate:
Dulcesq; malas, floridamq; cervicem,
Corallinumq; floris aurei labrum
Non flante naso, nec tumentibus buccis
Sed complicatis osculemini labris:
Sed ante frontem, mystacasq; nimborum
Abradat Auster, & novaculâ veris
Morosus udam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obstet osculis seta.
Tum verò sudi gratiâ decens cultus
Tum delicatum basiabitur florem,
Et lenis auræ murmur insusurrabit.
Adsint & omnes graminumq; florumq;
Omnesq; castæ Chloridis venustates;

Sua

Suasq; vadant ordinata per turmas
Argenteorum castra lilietorum,
Et aureorum copiæ rosetorum:
Omnes supinâ supplices comâ, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Novamq; veris gratulentur ætatem.
Neu sit pudori, liliisq;, nardisq;,
Pronisq; calthis, cernuisq; verbenis,
Rogare velle floridæ juventutis
A liberali Rege prærogativam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra convocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comæ cristâ
Duces acanthi, militesq; verbenæ,
Amazonumq; prima turma caltharum.
Eant & Indi protinus granadili,
Et expeditis spiculisq; clavorum,
Hirtisq; spinis, lanceisq;, flagrisq;,
Contra furores audeant Dionæos
Veneficorum senticeta philtrorum,
Herbosa contra tela, Cyprios flores,
Amasiosq; dimicare, Narcissos.
Morare miles? & vocante Bellonâ,
Sparsi per hortos otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis Ductor,
Pro castitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocabit in campo.

XIII.

Lampades eius, lampades ignis.

Cant: 8.

O Ego si fierem medio sita cardine tellus!
Sponse tuâ starem pendula Sponsa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amne!
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obsequijs promptius ipsa tuis.
O tandem, nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse nihil.

XIV.

Trahe me: post te curremus.

Cant: 1.

MI JESU, sine te per opaca, per invia tendã;
Et potero longas te sine ferre moras?
Felix, ah felix olim tua MAGDALA, quæ se
Nexuerat vinctis ad tua crura comis!
Sic comes illa tuum numquam linquebat Amorem:
Tu captivus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego sum tua MAGDALA, CHRISTE.
Ergo trahas vel me, Sponse, vel ipse mane.

XV.

XV.

Ad omnia versatilis.

CAstus amor ramo pharetram commendat & arcum;
Arma valete: novum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales se straverat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus est, sed trochus, inquit, abest.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dum putat esse trochum, cor mihi versat Amor.

XVI.

D. MAGDALENA sub Cruce flens.

AH sitio! clamas: absunt his rupibus undæ;
Sola fluunt oculis flumina, sola bibe.

XVII.

Revertere Sunamitis. Revertere dilecte. *Cant: 2. & 6.*

INsequeris, fugio: clamasq; Revertere, JESU:
Et reduces ad te flecto repente vias.
Insequor, ipse fugis: clamoq; Revertere JESU:
Et faciles ad me flectis amice vias.

Assequeris, fugio: fugis, assequor: ô bonus error!
Obsequij felix ô in amore fuga! (cet:
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, redu-
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STUDIOSUS OBSEQUII CADAVER EST.

Fortis est ut mors dilectio. *Cant: 8.*

UT scires, quo, CHRISTE, tui flammaret amore,
Non unus pro me nuntius ivit amor.
Cor ad te misi, cor non est, CHRISTE, re-
versum: (redit.
Mitto voluntatem, CHRISTE; nec illa
Ut tandem totam posset tibi dedere mentem,
Intellectus erat missus; & ille manet.
Nunc animam mitto: quòd si non illa redibit,
O ego quàm vivum, CHRISTE, cadaver ero!

XIX.

Epitaphium vivum.

ET vivo, & morior, quid inanes demoror auras?
Quid juvat ambiguis nectere fata moris?

Con-

Conſtrue perpetuis halantem floribus urnam,
Et tumulũ nobis pone ſuperſtes Amor.
Hic ſepeli miſerum, & lacrymis adſperge jacentem,
Et duo marmoreis carmina cæde notis.
Et vivo, & morior, poſſis in amore Viator
Et quo vivo, mori; & vivere, quo morior!

XX.

BERNARDINO HOSTI miſſa Imago CHRISTI Cruci affixi.

ME ſegnis non figis Amor? ſunt omnia præſtò: (ſtis Ego,
Crux arcus, jaculum CHRISTUS, & Ho-

XXI.

Super rivulos aquarum.

TRrabam nuper vitreas prope Tibridis undas, (queri.
Quà ſolet ad ſcopulum naufraga lympha
Dicebã: Mea lympha, meos lacrymeris amores;
Nam me jam lacrymæ deſtituêre meæ.
O ego ſi poſſem fieri tam prodigus amnis!
Æternâ fluerem pulchra per arva fugâ.
Hæc ego: ſed tacitas ſuſpendit lympha querelas:
In me mutari forſan & ipſa cupit.

XXII.

Imago B. STANISLAI KOSTKÆ Romana.

Quis te tam lepidâ mentitur imagine pictor?
Quæ tã viva tuas temperat umbra genas!
Tu palles, pallet, quòd si rubet illa, rubescis.
Tu vitâ, vitâ non caret illa suâ.
Tu sine corde manes; manet hæc sine corde loquente
Te, loquitur; vivus te jaciente, jacit.
Par est laus vobis, disparq; fidelis imago
Illa tui; sed tu STANESILAE Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant: 5.

Porrigo dum terris aures, dum surrigo cælo!
Clamat Ama, tellus; clamat Olympus, Ama
Sint irata licet, gelidum mare suadet amare,
Fulgur amore micat, fulmẽ amore tonat.
Aura tuos Igniſq; mihi commendat Amores,
Saxa repercuſſis vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscum, CHRISTE loquamur:
Orator nostri mundus Amoris erit.

XXIV.

XXIV.

Amor Divinus.

Cor mihi clamat, Amor clamat: Cor dormit, & ille. (Amor.
Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, & ille.
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Téne verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Téne mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Nescio, quid sit Amor Cordi, quid Cor sit Amori?
Hoc scio quòd totus Cor ego, CHRISTUS Amor.

XXV.

Osculetur me osculo oris sui. *Cant: 1.*

Quærebam nostris si quis daret oscula labris,
Dum meus, heu! longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam cælum: dabat oscula cælum:
Sed satiare meas non potuère genas.
Oscula poscebam terram: dabat oscula terra:
Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, cælumq; vale, dabit oscula Sponsus.
O essent, quot sunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora sunt ubera tua. *Cant: 1.*

Hinc mihi se Tellus mensâ ponebat in unâ,
Invitans tacito murmure: Sponsa sede
Illinc se paterâ mare propinabat in unâ,
Increpitans rauco vortice: Sponsa bibe.
Tunc ego: Terra tuos nolo; Mare, nolo liquores:
Tu mihi, Spôse, fames; tu mihi, Sponse, sitis.
Audijt, & geminũ Sponsus mihi protulit Uber:
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO astante.

Quàm benè siderei vultus imitatur Ephebi,
Et simili ridet lacteus ore puer!
Hic niveis par est, niveis par ille ligustris:
Ille rosâ multâ purpurat iste rosâ.
Pura verecundo sublucent lumina Sole:
Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite, sint similes, dissimilesne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, si pictas exuis alas:
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio amoris.

VEnatum cæli croceos Amor ibat in agros.
Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in jaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupuêre sagittæ,
Protinus æthereæ procubuêre feræ.
Quid clausum tã sæva jubat custodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & JESU.

SUrge, volaturas Amor ejaculare sagittas:
Es mihi meta Deus, sum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis,
Ut fiam jaculis saucia præda tuis. (dulce:
Quàm tibi CHRISTE, capi, venari tam mihi
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulnerasti cor meum. *Cant: 4.*

Illa ego sideréis deprompta Sagitta pharetris,
Quam pius ad Superos ejaculatur Amor,
Quæro meã, sed quæro meo sine vulnere metã;
Nam mea non didicit vulnera ferre manus.
Quis credat, potuisse dari sine vulnere metam?
Hic requiesce meo vulnere, CHRISTUS ait.
Accelero metamq; premo sine vulnere: sed jam
Ne possem vulnus figere, vulnus erat.

XXXII.

B. ALOYSIUS pingitur inducto super togam linteo.

Pulchra Dies, & Nox pulchræ germana Diei,
Artificem puerò fronte locabat acum:
Altera prætextam, longam dabat altera pallam
Illa nigram, niveam neverat illa togam,
Quos puer ut riguos in se conspexit amictus,
Et Nox, & moto fulsit ab ore Dies.
O formose puer! quo si formosior esset,
Ipsa puer te Nox induit, ipsa Dies.

XXXIII.

Donec aspiret dies, & inclinentur umbræ.

Quid nocti lumẽ, luci quid quærimus umbrã?
Nocte dies nobis est Amor: umbra die.

XXXIV.

Fortis est ut mors dilectio. *Cant: 8.*

Mors & Amor gemini pugnant de laude triumphi, (*Amor.*
Mors pharetrâ, pharetrâ conspiciendus
Mors ait, expugno certis ego corpora telis:
Expugno flammis pectora dixit Amor.
Major, ait, mihi Mors, victoria cedit, Amore:
At mihi major, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent & tela, pares nisi diceret esse
Victor utroq; Deus, victus utroq; Deus.

XXXV.

Inversa & humi jacens retrò B. ALOYSII Corona.

Qualis ubi liquidæ riguis singultibus undæ
Protulit aprici culta Galesus agri:
Talis in assiduos lacrymis ALOYSIUS imbres
Liquitur, & puris pectus inundat aquis.

Scili

Scilicet ex istis nascuntur lilia rivis,
Deq; pio vivus flumine potat ager.
Quid mirum? si versa retrò, si spreta Corona,
Quam dominus fletu conserit, occat humum.

XXXVI.

Ejusdem posita retrò Corona.

Aurea cùm felix diademata poneret heres,
Visa sibi raptis flere Corona comis.
Cumq; suos iterùm vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuisse pedes.
Ipse sed acciduam pedibus calcasse coronam
Fertur, & ingratas posthabuisse preces.
Illa retrò revoluta, jacens; Lux Principis olim,
Umbra mei posthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis est dilectus tuus? *Cant: 5.*

Qualis erat, tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
Dicebat nuper barbara turba mihi
Arripio dextrâ pennam, lævâq; tabellam,
Et noto, CHRISTE, tuo quidquid in orbe noto.
Pingo rosas, aurum, gemmas, viridaria, silvas,
Arva, lacus, celeri sidera pingo manu;

Et

Et tabulam monstrans, Noster pulcherrimus, inquam,
Qualis erat, stultis discere? talis erat.

XXXVIII.

Caput eius aurum optimum. Manus illius tornatiles aureæ.

Cant: 5.

POnite gemmifero frondentia serta metallo,
Pulchra triũphales ponite sceptra manus.
Rex meus est JESUS. Rex formosissime Regum,
Tu mihi Dictator, tu mi Cæsar eris.
Qui sceptri fulgore caret, qui luce coronæ,
Rex, ais, ille tuus? Rex erit ille meus.
Cui caput est aurũ, manus est tornatilis auro,
Illius est Sceptrum, dextra; Corona, caput.

XXXIX.

In idem sacrum Canticum.

VItis eram; nostros carpebat nemo racemos:
Flumen eram; nostras nemo bibebat aquas.
Arbor eram; nostrâ nemo consedit in umbrâ:
Ductor eram; nostrum nemo tenebat iter:
Phœbus eram; nostro lucebat lumine nemo:
Pastor eram; nostras nemo secutus oves.

Quid

Quid faceret JESUS? Aurum placet omnibus; Aurum,
Ut placeam posthac omnibus, inquit, ero.

XL.

Veni de Libano Sponsa.

ET fugis, & fugiens clamas, quid Sponsa moraris?
Non fugis, ut fugias: ut capiare, fugis.

XLI.

De Pullato & Linteato ALOYSIO.

Quem pullæ cernis squallentem in funere pallæ,
Hunc nimius sacro terruit igne Deus.
Quid niveum, Pictor, pullo superaddis amictu,
Et tegis hibernâ torrida membra nive?
Hæc, ubi sidereos juvenis conceperit æstus,
A minimo Domini vestis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelidâ nive spargere flammas;
Ut liquidum à flammis discat amare gelu.

XLII.

Pallatus post prætextam ALOYSIUS. Alluditur ad Mincium, hospitalem cygnis fluvium, paternum ALOYSII solum.

Vectus oloriferi juvenis prope flumina Mineî
Ibat in herbosos Castilionis agros.
Hic nivei dominum cùm mirarentur olores,
Squallida mutatâ pallia ferre togâ;
Nullatum flevêre ducem, visuque repentè
Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atque aliquis, Quin nos etiam nigrescimus, inquit,
Quando tam niveus sponte nigrescit olor.

XLIII.

Oculi S. ALOYSII. lacrymabundi.

Qualis modus, ô oculi, nimiis manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluvios liquidis abeunt duo lumina rivis,
Et lacrymæ gemini fluminis instar eunt.
Interea medio fluitant suspiria luctu,
Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, socij, naves & vela paremus:
Sunt, quibus in cælum velificemur, aquæ.

XLIV.

XLIV.

B. ALOYSIO, consuetam meditationi horam impendenti, Roseum imminet Sertum.

Pulchra coloratis ubi pingitur Hybla roseti,
Sicanias triplex colligit Hora rosas.
At modò quòd croceos religāt tibi serta capillos
Unde repentinis emicuêre comis?
Te matutinæ pietas modò detinet Horæ,
Illa tibi vivo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formosos Sæcula flores,
Unica millenas si legit Hora rosas.

XLV.

De eodem serto.

Ipsa Corona, rosa est puero? puer anne Corona
Ipse rosa est? puer est ipse Corona, Rosa.

XLVI.

B. ALOYSIUS sacro lumine circumfusus.

Nox erat, & posito juvenis requierat amictu
Venit Amor; positâ se tegit ipse togâ.

Sic ibat! sic ipse nigrâ sibi veste placebat!
Sic erat in refluo plurima ruga sinu!
Intereà tacito vestes uruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces.
Manè vigil positos juvenis repetebat amictus,
Et circumfusæ luxit in igne togæ.
Non miror juvenem tacitis arsisse favillis;
In tacitas, miror, non abiisse faces.

XLVII.

Oculi B. ALOYSII.

BIs geminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frenare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu:
Et chalybum nodis, & aheno vecte solebat,
Et vigili clausos sollicitare serâ.
Parva tamen caris custodia visa lapillis,
Quæve moram furto tollere posset, erat.
Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis,
Ascendit geminas casta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis
Firmior esse potest, tutior est nequit.

XLVIII.

Lilia manu præfert ALOYSIUS.

Hæc, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Unde verecundas explicuêre comas?
Non generant similes Pæstana rosaria flores,
Nec simili Pharius messe superbit ager:
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit æquoreis pulsa Carystos aquis.
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget è castâ lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINÆ Rectori Florentino Societatis JESU.

Scitata est flores nuper Florentia: cingat
An bona spina suas, an mala spina rosas?
Optavêre malam, tangi quæ fortè volebant:
Nam mala tacturos pungere spina nequit.
Optavêre bonam, tangi quæ fortè negabant:
Nam bona tacturos pungere spina solet.
Sic demum variam clausit Florentia litem,
Esset ut alterutris assita spina Rosis;
Nullus ut has tangat, tangantur ab omnibus illæ;
Sit bona Spina Malis, sit Mala Spina Bonis.

L.

De capto OROMUSIO.

Quæ urbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

ANnulus est Orbis, pulcherrimus annulus Orbis,
Indutus digitis Lysia pulchra tuis.
Non tamen ille fuit pulcher sine divite gemmâ;
Dives OROMUSII nam sibi gemma fuit.
Gemma fuit, non est: subiti nam turbine belli
Nuper Erythræo perdita gemma luto est.
Ergo tuâ quæres pulcherrima Lysia gemmam
Inter barbaricos Persica busta sinus,
Ecce meos (inquis) poscūt mea regna lacertos,
Ecce meas poscunt Chinica claustra manus.
Non opus est humeris: OROMUSIA gemma videtur:
Ipse satis pollex, ut capiatur, erit.

LI.

IOANNI DE LUGO, dum post morbum ad intermissam de Pœnitentiâ doctrinam rediret.

FErtur inornatis nuper Metancea capillis
Flesse, repentinâ cùm raperêre febri:
Fertur

Fertur & indomito frenos laxasse dolori,
Et lacrymis madidos exhibuisse sinus,
Cùm rursus domito repetis tua pulpita mœr
Fertur inornatas disposuisse comas:
Et domitos hilari rursu fr nasse dolores,
Et lacrymis sacuos explicuisse sinus.
Quis Pater, incolumi de te non gaudeat, q
Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipse Di

LII.

Ad PONTILIANUM.

Ex Templis quoties redeo, Paulive sacr
Occurris reduci, PONTILIANE, m
Ac subitus queris: Placuêre Palatia Pa
Et Pelusiacâ secta sacella Pharo?
Cùm dixi nitidis placuisse palatia tectis
Et placuisse suis ardua templa thol
Tu rursum, fontes tibi circosos placer
Vasta placere crepas amphitheatra tib
Aplacitis cessa, ne Roma Placentia fiat:
Ipse Placentinus, ne videare, tace.

(O)

LIII.

AUGUSTINO VIVALDO primùm in Lithuaniâ, ac deinde Romæ Provinciali Præposito Societatis JESU.

Cum te Parthenope Patrem, cùm parma vocaret,
Optaretque suum Trinacris ora Patrem;
Roma suas dominis mundi de montibus arces
Prospicit, & studiis invidet una trium.
Quid faciam? Parmæ cedã? Trinacria flebit:
Parthenopæ cedam? Parma queretur, ait,
Trinacriæ cedam? Siren & Parma querentur.
Quin potiùs tantum sortior ipsa Patrem?
Cedite jam Natæ, Matri concedite Patrem:
An non vester erit, si meus, inquit, erit?

LIV.

De timido ANSA FULVIO.

Dum bellicosus nuper ANSA prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Jam cœna vobis præparatur in Cælo.
Dixit: sed ipse jam moventibus signis,
Et buccinarum tympaniq; rumore

Perterrefactus, ordiente Bellonâ,
In civitatem primus ANSA profugit;
Interrogatus inde, cur fugam mallet
Et cur ad astra nollet ire cœnatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA jejuno.

LV.

AUGUSTINO VITALDO Præposito Provinciali Romano Societatis JESU.

Cum te nuper Honor liquidis circumvagus auris
Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Helicenq; volas, ubi prensus Honori
Dignaris meritâ Littavа frena manu:
Cùm tamen ingratos aspernareris honores,
Itala festinâ corripis arva fugâ.
Hîc Latias iterùm caperes cùm jussus habenas,
Et victus meritis erubuisset Honor;
Non pudet à merito, dixit, me Præside vinci
Sed vinci toties à fugiente pudet.

(o)

LVI

LVI.

Ad PLAUTUM.

Sive peregrinas mittam tibi, PLAUTE Camœnas,
Sive Meduſæis fuſile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hæc mihi falſa videtur,
Quæve vel inviti ſtipitis eſſe poteſt.
Laudari puto me meliùs potuiſſe, ſed à te
Laudari meliùs, non potuiſſe puto.

LVII.

Mater NERONIS ad NERONEM.

Quò gladiũ vibras? utero mãmiſne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor!
Lactabam mammis, utero te, nate, ferebam:
Dignus erit venià forſan uterq; locus.
Erramus, qui te miſeras malè fudit in auras,
Dignus uterq; mori: Cæſar utrumq; feri.

LVIII.

Eloquentia FRANCISCI Cardinalis BARBERINI.

Qualis odoriferi per aprica rosaria Pindi
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ Procerum doctissime linguæ,
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ posuêre silentia Cirrhæ,
Victaq; Pegaseus comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto possit cum Principe Roma;
Discet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.

Eiusdem sacra Poësis.

Cum tibi Pierios velaret Purpura crines,
Visa sibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit nostris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura cede comis.
Risit, & è summo respondit Purpura vertice:
Cingo meas, inquit, Laurea cingo comas.
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit, Purpura Regis erit.

LX.

Ad Adm. R. P. MUTIUM VITELLESCUM Præpositum Generalem Societatis JESU.

EXcubat in medio tibi pulchra Modestia vultu,
Et niveus roseo regnat in ore Pudor:
Simplicitas oculis, sacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viva genis:
Majestas humeros, placidam Clementia frontem,
Pura verecundus pectora Candor habet:
Pra foribus famuli, video, famulæque morantur:
Virtutem Dominam quis neget esse domi?

LXI.

Cerea NERONIS effigies in abdito reposita.

DUrus & in molli figit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Cerea quid frustra Solem debitat imago?
Ipse suo iratus diffluet igne NERO.

LXII.

In Ceream Pueri JESU effigiem.

EXprimit & verum mentitur cera Puellum;
Et docet & verâ fallit Imago notâ.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat;
Et quas ille genas, has gerit illa genas:
Tu tamen his oculis, hoc vultu luderis hospes,
Id fieri possit quâ ratione rogas?
Materiâ peccat, non peccat imago figurâ:
Cerea materies, melleus ipse fuit.

LXIII.

In maritimam Pali munitionem Ducum URSINORUM.

PUlvereis simulant dum rauca tonitrua flammis,
Martiaq; artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab undis
Sulphureo afflatum sustulit igne caput.
Ecquis, ait, nostri tranquilla silentia regni
Et residès bello sollicitabit aquas?
Jamq; sibi duci volucres ad frena quadrigas,
Tritonemq; cavâ prælia flare tubâ,

Amariq

Amarid notos Tempestates jubebat,
Et Thetin armatis bellere signa feris;
Cum procul URSINI fluitantia signa Gradivi
Prospicit impulsis velificare Notis.
Ursus erat signum, picto quà sutilis Urso
Pensilis è summâ carbasus arce fluit.
Heus, ait, inceptis Hiemes absistite pugnis,
Et vos cæruleæ ponite bella feræ:
Novimus excussum jaculantia monstra profundum:
Quæ fera concepto mugijt igne, nova est.

LXIV.

Ad COSMICUM DE QUINCTO.

Mulum QUINCTUS emit: sed cæcum, COSMICE, mulum.
Unum oculum mulus non habet: ille duos.

LXV.

De LVDOVICO XIII. Galliarum Christianissimo Rege:

Cum primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuisse percrebesceret.

Ludo vices, LUDOVICUS ait. Mars risit; & , Ohe
Lude meas, inquit, Rex LUDOVICE, vices.
De puero, ni Rex esses LUDOVICE, vererer;
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Facta Rupellani cecidit simul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, ut sunt tibi prælia ludus;
Sic, LUDOVICE, tibi vincere, ludus erit.

LXVI.

Libellus de Pietate Christianâ laudatus.

PIETATIS iste est liber; & auctoris tamen
Nomen tacetur: ipsa conscripsit, reor.

LXVII.

LXVII.

Ad TIMANTEM Pictorem.

Pinxisti pulchrum pulchrâ cum Matre Puellum:
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorẽ MARIÆ melius vis pingere LUCAM?
Quis scit an errores corrigat ille tuos?

LXVIII.

De PERSII Satyris.

VIs PERSI tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector audi.

LXIX.

Tumulus conjugis PAULI SAPIEHÆ duos inter equites hastatos.

QUis jacet hîc? magnâ magnus de stirpe SAPIEHA.
Quis propè? SAPIEHADES sunt propè signa nurus.
Quo clarus conjux? clarissimus omnibus: armis
Pace; fide patriâ, religione, toro.

Quid certant equites? certant quis vivere possit
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXX.

In cothurnatum Gallicum.

VEctari rauco pudor est tibi, Gallice, currus?
Cur ergo rauco non pudor ire pede.

LXXI.

Ad JOANNEM CAROLUM CHODKIEVIC Ducem Exercituum Poloniæ adversus OSMANUM Imperatorem Turcicum.

SPernere si nolis vatis præsagia Musæ,
Nil in te juris, CAROLE, casus habet.
Vilneæ nuper dum mandat Apollo Thaliæ,
Grammaticâ nomen flectere lege tuum,
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæsitat, algetque;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert:
CHODKEVIC, ait, est indeclinabile nomen:
Robore bella gerit, Casibus ergo caret.

LXXII.

In stemma ejusdem M literam duodecimam inversam.

MAgnus Alexander, Magnus Pompejus habetur, (Otho.
Magnus habebaris, CAROLE, Magnus
Scilicet hos Magnos magni fecêre triumphi:
Te major Magnum CAROLE, palma facit.
Perlege stemma tuum: Vincis te, Vincis & hostem;
Hîc quæ terra legi non putat, astra legunt.

LXXIII.

Ad ROBERTVM Cardinalem BELLARMINVM.

De piis de Æternâ felicitate, & Gradibus, &c. libelli.

Quos SOPHIA MELECIA Palatina magno studio paulò ante mortem evolverat.

INgens gloria temporum tuorum
BELLARMINE, Pater beatiorum

Facundissime cygne gratiarum:
Conatusq; tuos, tuasq; noctes,
Sanctæ pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros senectam
Palatina pio terebat usu,
Nec torpere sinebat, angulogq;
Aut segnes humili jacere mensâ,
Cæli delicias, Graduq; cæli:
Queis, sacrâ pariter tuâq; pennâ,
Æternam reseras beatitatem:
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemitugq;, Lacrymisq;,
Istos illa diu legens libellos
Festinabat, & omnibus lacertis,
Rerris omnibus, omnibusq; velis
Ad cæli properabat usq; portum.
Nunc densis lacrymis laboribusq;,
Et densis lacrymis doloribusq;,
Cæli nobile nundinata culmen,
Formosis spatiatur in viretis.
Quid dici melius beatiusve,
BELLARMIRE tuis potest libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

LXXIV.

Ad CÆCILIANUM.

CUm modò MAGDALIOS cecinisses carmine fletus,
Et rapidos AFRÆ, CÆCILIANE, focos;
Continuò madidæ properata volumina chartæ
Ad nos perferri, CÆCILIANE, jubes:
Legi. Judicium quæris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis MAGDALIS, AFRA focis.

LXXV.

De novo Gymnasij Florentini ædificio, cujus instauratio sub adventu CAROLI Austriæ Archiducis cœpta.

ARnus, an umbrosas inter liquidissimus alnos
Permessus Latijs luxuriatur agris?
Æsar, an Ausonias subter labentia turreis
Flumina Castalijs vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alpes
Piniferis comunt frondea colla jugis?
Quidquid erit verâ referet Florentia Cyrrhâ,
Quam novus Austriacâ condit Apollo lyrâ.

LXXVI.

SCAZON.

Aulam fugit ALOYSIUS.

Fallacis Aulæ pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ pulverem bibis pompæ.
Rituq; semper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, cursando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et usq; & usq; & usq; consalutando,
Quotidiano mersa navigas cœno,
Centumq; pictis curribus lutum rumpis
Sis ô beata, delicata, formosa,
Morum Charybdis Aula, pectorum Circe,
Dolosa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum satelles, officina fucorum:
Eas superbis semifulta lecticis,
Eas sereni luce pulchrior Phœbi,
Et per supinæ colla plebis incedas:
Habe venustos aureos, capillatos,
Pictos, perunctos deq; scrinio totos
Anteambulones laudis & trahas pompæ;
Dum noster aulas ALOYSIUS vitet,
Centumq; velis, & rudentibus centum,
Centum phaselis palmulisq;, devitet
Habe capaces patrimony Scyllas,

Fundi

Fundi maleas, spongias crumenarum,
Onusta laudum plaustra, nominum rhedas,
Plenas jocorum; risuumq; carrucas,
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus dolosæ ficta dona naturæ
Vultus Poëtas, & Poëtrias linguas
Fecêre dudum, sufq; deq; vertêre;
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotiosa liminum salutatrix
Famelicorum turba circulatorum
Nugasq; mille vendit, & locat risum,
Fraudumq; frustis mille, mille fucorum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitq; subsuitq; mille centones:
Dum noster aulas ALOYSIUS vitet,
Centumq; Phœbis, & Phlegontibus centum,
Centum quadrigis Pegasisq; devitet,
Illum citato præpes impetu Virtus
Supra secures Cæsarum, & Numæ fasces,
Regumq; & omne culmen Imperatorum,
Undamq; supra civium, & fori fluctus
Enavigantem, passibusq; non tardis
Mortalitatis sæva jura calcantem,
Nimbosq; late filiosq; nimborum
Super Cometas, rauca fulminum regna,
Puerperamq; grandinum & nivis Lunam
Ad usq; rerum vexit ultimos fines,
Ibi ille pulcher imperator astrorum,

Nobæ beatus institor voluptatis,
Plenum sonorâ gaudium bibit ripâ,
Rerumq; dulci naufragatur in ponto,
I nunc superba, delicata, formosa,
I dives Aula: sis beata, sis pulchra,
Conchyliata, purpurata, sis magna:
Dum te inde noster ALOYSIUS videt.

LXXVII.

Hiems transiit, imber abiit, & recessit.
Cant: 2.

In immaturam mense Junio B. ALOYSII GONZAGÆ mortem.

O Nix! o nivеis albentia colla pruinis!
O oculi! ô niveo lumina vincta gelu!
O niveæ cervicis hiems! O læve genarum
Frigus, & hibernâ roscida labra nive!
O niveæ crystalla manus! ô mite comarum
Vellus, & intactis alba pruina genis!
Ah! vereor, ne vere nobis abeatis in imbres,
Dum celer æstivos Junius urget equos.
Siste, precor, Juni, crudeles sistite soles.
Hic minimo liquidus diffluet igne puer.
Non opus est flāmis, satis est sibi dicat JESUS:
Cessit hiems, imber cessit: Amice, veni.

LXXVIII.

Scazon de B. ALOYSIO.

Jocose Scazon, si quid hactenus mecum
Molli sub umbrâ populive laurive,
Lenisve buxi pampinive lusisti,
Valere jussis arbitrisq; curisq;
Mecum sub altâ feriare cupresso;
Mundoq; versu simplicique dicamus,
Quid ille noster, ille civis astrorum,
Ait coruscis ALOYSIUS campis?
Non ille nostros ducit ampliùs soles:
Non hac phaselo corporis, levis mundi
Tumultuoso fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos umquam:
Cælum vocabat patrias domos semper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipsisq; plenus carbasis anhelabat:
Huc æstuantes dirigebat antennas:
Huic alligavit insulæ suam navim.
Hic sempiterni vere cingitur Maji,
Hic pervagatur elegantibus campis,
Hic rure cæli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Crispas cupressos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedis:
Quà bruma nusquam, vel comantis Autumni

Tonsor

Tonsor November frondeum nemus radit,
Ridetve calvos Januarius montes,
Sed delicatos criniuntur in flores
Æterna prata: musici strepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus rivis:
Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc & illinc verberante se fluctu,
Et hinc & illinc invicem cachinnantur.
Manuque pulsu, vel volubilis plectri,
Oblivioso de silentij somno
Expergefacta sponte garriunt plectra.
Leniq; subter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit apros: desides hiant Euri,
Et otiosis oscitantur in campis.
Hic ille noster, ille civis astrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompâ siderum coronatur,
Solisq; fulvâ totus ardet in pallâ.
Et nunc per arces cælitum, per accessus,
Amethystinata templa, gemmeas sedes,
Et civitatis per forum Sioneæ,
Et fulgurantûm porticus platearum,
Calcat superbum siderum pavimentum.
Hic LAINIUM compellat, hic EVERARDUM,
Hic lætus ambit BORGIAM salutator,
IGNATIOve flammeove FRANCISCO

Enar

Enarrat, ipsa delicatior Suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoq; longos MUTIO rogat Soles:
Mellisq; rivos: balsamiq; miratur
Et gaudiorum, nectarisq;, lactisq;
Formosa pictâ stagna trajicit cymbâ,
Et delicato naviculatur in ponto;
Nanosq; colles, hispidasq; verrucas
Pulcherrimorum lustrat ilicetorum.
O gestientium dulce siderum regnum!
Vestrum clientem, pro laboribus tantis,
Doloribusq;, lachrymisq;, curisq;
Desideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe siderum, domus cæli:
Ridete: quidquid est domi Voluptatum:
Plorate, quidquid est foris Querelarum.

LXXIX.

JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, Polonici Lithuanicíq; contra OSMANUM Turcicum Imperatorem Exercitus Ductoris, Statua in hortis Mediceis.

Quem modò Threicij pulchræ sub fronde triumphi
Marmoreâ spectas ponere bella manu:

Hic

Hic Asiæ populos, & flava Propontidos arma
Stravit, Abydenas depopulatus opes:
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri,
Dilectumq; latus conscius ensis amat.
O nisi captivas vincirent marmora plantas,
Iret in hostiles libera dextra globos!

LXXX.

In tres Fluvios, Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, dum Templum Collegio Societatis JESU Crosense extrueret.

Quæ gemmantibus hinc & inde ripis
Currunt flumina? CHODKEVICIANÆ
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam divitibus superba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater, & elegantiarum
Felix Americe fluentis auri,
Quæ centum populis tributa solvens
Effundit facilem per arva censum,
Et crebro fata comit unione;
Quàm quis Patria, Martiusq; fulgor,
Et pictæ Superûm rigantur aulæ.
Hæc scis unde fluant fluenta nobis?
Ostendis CAROLI manum, sapisti.

LXXXI.

LXXXI.

Dictum JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, cùm Castra ad Chocimum in Daciâ contra Byzantinum Imperatorem moveret.

VElox Fama malum tumultuosis
Dum prætervolat incitata pennis
Arces, oppida, rura, Civitates,
Ducentis canit, & canit trecentis,
Braccatis canit, & canit sagatis,
Hostem millibus imminere Turcam,
Et jam terga remurmurantis Istri
Securum superambulare Martem.
Addit, Bistonas, impiosq; Thracas
Mistos innumeris venire turmis
Hæc dum CAROLUS audit; Ut sciamus
Veri nuntia Fama num sit, inquit,
Hic hostem mihi computabit ensis.

LXXXII.

Statua M. TULLII CICERONIS apud Magnum Hetruriæ Ducem.

ORa Myron, humeros Lysippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo potest.

LXXXIII.

Pompa quâ Sacratissimum CHRISTI CORPVS à Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.

Æ Lia cur tantis glomerantur Compita turmis,
Et populi toto fluctuat unda foro?
Cur refluis ferbent Vaticana palatia turbis,
Dardaniæq; vomunt agmina mille viæ?
Quid juvat æthereis populos accurrere mensis?
Ut satiet populos, ambulat ipse Cibus.

LXXXIV.

PAVLO PIMELIO missum ex succino munus.

Quæ placet ipsa sibi secretæ sidere formæ,
Ridet & arcanâ succina gemma die;
Supplicibus vulgò libanda dat oscula culmis,
Libandas stipulis pulveribusq; genas.
Et me, PAULE, tuus rapit ad sua lumina candor:
Nimirum gemma es succina, pulvis ego.

LXXXV.

Lætabimur memores uberum tuorum.
Cant: 1.

Ad Sponsum cælestem.

DIcebas te velle tuis me pascere mammis
Dum mea sollicitus pectora torret amor.
Clamabam: Mea mamma meum mihi manna ministra:
Nec tu præstò mihi, nec tua mamma fuit.
Adspicio Terras, & Cælum: forsitan, inquam,
Dextra Dei tellus mamma, sinistra polus.
Risisti dicens: Ipso te Numine pascam.
Os utinam nobis Terra Polusq; foret?

LXXXVI.

Reverendo Patri LEONI SANCTIO
Concionatoris munere functo
Româ discedenti.

NEc potui Latijs altum te cernere Rostris,
Quassantemve pio conscia corda metu?
Ah saltem pro me, cui tanta potentia fandi,
Orator magni Numinis esse velis:
An non id merito possim te jure precari,
Cui meritò possim dicere, SANCTE LEO?

LXXXVII.

De Divino Amore.

REtia nectentem nuper mirabar Amorem
(O quid non facilis fingere possit Amor!
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea rostr
Aurea compages, aurea nassa fuit:
Aureus ipse fuit: sed dum sibi flumina desu
Heu mea quò vertam retia? dixit Amo
Ad JESUM converte, Puer, tua retia, dix
Ipse tibi fuerim pisces, & ille Mare.

LXXXVIII.

In Stemmâ JOANNIS CAROLI CHO
KEVICII: Crucem Sagittæ implexa
& Calci, Tria Flumina, & Grypha p
dibus gladium vibrantem.

CRux micat in cælo, CRUX altera calce
ruscat.
Forsitan hæc Fortem nuntiat, illa Piu
Aurea tergemino volvuntur flumina lapsu
Ista docent Largum flumina forsan hum
Felicem gestat felix avis ore lapillum:
Felicem dominum forsan & illa notat.
Quid dubitè Fortem, Felicem, & dicere Lar
Cùm Gryphs ad voces annuat Ense me

LXXX

LXXXIX.

In Gryphem, dum JOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS, aliquot relictis cohortibus in Moscoviâ, ad regni Comitia abiret.

Videratur Hyrcanis Moscobia Grypha pruinis
Ad Litabum tandem vertere rostra solũ:
Ille ferus Gryphs, inquit, abit; nil Ense nocebit,
Non ales rostro, non petet ungue Leo.
Non est, cur à te, quod flexerit ora, triumphes;
A tergo longa est cauda relicta: Cave.

XC.

In duas Sagittas terræ cæloque obversas.

Stemma Illustrissimi EVSTACHII VOLLOVICII Præsulis Vilnensis.

Ugeminos Petrus CHRISTO monstraverat ense,
Urbs raperet captum cùm Solymæa Deum.
Ferre cruentandum, clementia lumina ferrũ,
Ferre necaturas non potuêre manus.
Ultrices majora manus tamen ausa parabant,
Ut tandem CHRISTUS dixerit, esse satis.

O si tunc geminas monstrasses, Petre, sagittas,
Quàm meritò CHRISTUS diceret esse satis!

XCI.

In duas eiusdem Sagittas.

Allusio in *Cant: 4.*

In uno oculorum, & in uno crine colli.

VIrgilius quondam, Telum facit Ira, canebat:
Tela facit, melius si ceciniſſet, Amor.
Est oculus Telum: divino crinis Amori
Et Telum, quid non fingere posſit Amor?
Est oculus, sed qui supras se tollit ad auras.
Est coma, deciduo quæ petit ima gradu.
Quis scit, an obversæ Cælo Terrisq; Sagittæ,
Hæc oculus non sit Præsulis, illa coma?

XCII.

In eaſdem ſagittas.

ÆRis, & Argenti, & Ferri rude vulgus & Auri
Ibat ad Ætnæi jurgia forte fori.
Lis fuerat, quorum posſes, Vulcane, metallo
Digna VOLOVICI condere tela manu.

Cauſſidicum vicit Vulcano judice, Ferrum,
Factaq; ſunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad ſocios operum: Sint Ferrea Tela,
Ipſe mihi VOLOVIC aureus, inquit, erit.

XCIII.

Ad Illuſtriſſimum HIERONIMUM VOLOVICIUM, dum Samogitiam ingrederetur.

Ipſe ſuas ut te Samogitia ſenſit in oras,
Luſerunt vitreo pulchra fluenta pede.
Florida feſtivas agitarunt rura choreas,
Lætitiâ madidæ perſonuêre domus.
Ocyus i Præſes: ſi fortè venire moraris,
Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

In ſoleam tribus inſignitam Crucibus.

Stemma Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi STANISLAI KISZCÆ Præſulis Samogitiæ.

Quis tam concordi junxit duo robora nexu?
Quis Soleam ſocias juſſit habere Cruces?

An quia KISKCANÆ monstrant insignia gentis,
Certatimq; sacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humilesq; latere,
A Domino morem quem didicêre suo?
O celebres, humilesq; nimis! magis inter honorem
Dum nituêre, latent: dum latuêre nitent.

XLV.

In tres eiusdem Cruces, & tres Tubas

KISZCA tuas dum cerno Cruces, dum Classica cerno;
Sollicitat mentem terror amorq; meam.
Cerno Cruces? ignis sancti me flammat amoris,
Et dico: Mentis Crux medicina meæ.
Cerno Tubas? timeo: Foris, inquam, bella parantur,
Sed cùm nulla sonent prælia, rursus ait:
Quid secura tuæ faciet Fiducia plebis,
O Præsul, si te diligit ipse Timor.

XCVI.

In tres Tubas eiusdem Reverendissimi Præsulis coëuntes.

Catholicos sæbis dum provocat Hæresis armis,
Innumeris parent impia castra Tubis.
Hæc Batavam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam,
Et diversa sonat quolibet ore fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas:
Una fides ternâ consonat ecce Tubâ.
Quæ tam concordi sociantur classica cornu,
Impia castra, Tubas creditis esse? Tuba est.

XCVII.

In Ensiferum Grypha.

Stemma JOANNIS CAROLI CHODKIEVICZ M. D. L. Supremi exercituum Ductoris.

Hic, qui supinos defluentibus plumis
Investit armos, & bicorporis plantæ
Effultus ungue rectus imminet cælo,
Et letiformi Marte præliaturus
Explorat ensem providus duellator
Non Atticarum flexili chorearum

Proludit orbe, non rotatili plausu
Reciprocante verberat solum planta:
Cuniculosis non Amazonum silvis
Inhospitales Arcton appulit gressus.
Sed è trophæis lætus Imperatorum
CHODKEVICANAS transmigrabit in cer
Suisq; clarum stemmæ laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Tubæq; gratum murmur exsoporatus,
Formidolosos ense fulminat Turcas
Avertat isthinc peruicax, Hetruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, augureſq; cornices.
En certiora Magne Militum Ductor,
Gryphs Lechicorum signa dat Triumphorum
Ut dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bipenne motat aream ferrum,
Spectator ipse nesciat, Tuum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB. AGAPI & CHRONIA Virginibus & Martyribus, quæ sorores ob CHRISTUM carcere maceratæ, postea in ignem missæ, sed inviolatæ, oratione ad CHRISTUM fusâ ad cælum evolarunt.

Nil juvat includi tenebroso carcere Divas:
Te melius, cæco carcere, CHRISTE, videt.
Nil juvat ignitis immergere membra caminis:
Ignoscit casto conscia flamma pedi.
Compositis ambæ venerantur sidera palmis;
Et socià Superûm culmina mente petunt.
De flamma carcer, de carcere flâma meretur:
Flamma soror, carcer frater utrique fuit.

XCIX.

De S. Leone Pontifice, qui ATTILAM Hunnorum Regem in Italiam cum copijs influentem monitu suo & oratione repressit.

ATTILA Pannonicis populatur cædibus Alpes:
Obvia magnanimus tendit in arma LEO.

Adversâ gemini concurrunt fronte Leones,
Inde LEO Dacus, Tuscus & inde LEO.
Conscius ille sui, fera reppulit arma furoris,
Nempe tuâ monitus maxime voce LEO.
O quem te memorem! quo Regem nomine dicã?
Ille LEO raptor, tu LEO pastor eras.

C.

De S. ARDALIONE, qui ex Mimo repente Christianus effectus, sui testimonio Sanguinis CHRISTUM confessus est.

ARDALIO sacros deridet carmine ritus,
Festaq; non æquâ voce theatra quatit.
Audit Omnipotens: Non est opus, inquit, hinc
Fulmine, tam facilem Gratia vince viru
Deserit illa polos, & deserit iste theatrum,
Et tereti sacrum volvit in ense caput.
Sic sic, inquit, abit nostræ Comœdia vitæ:
Terra vale, cælum plaude, Tyranne fu

CI.

De SS. BASILISSA & ANASTASIA, q sub NERONE linguâ pedibusque præcisis, percussæ gladio occubuerunt.

FOrtis ANASTASIÆ comes est BASILISSA sorori:

Illa canit CHRISTUM voce, nec ista tacet.
Cæsareas utriusq; sonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua, simul pes utriusq; cadit.
Utraq; sponte genu sinuato vulnere curat,
Et te prociduo poplite CHRISTE colit.
Irasci CHRISTO nescis impune Cæsar!
Quem tacuisse velis, sic coluisse jubes.

CII.

De S. APOLLONIO Senatore, qui lecta pro CHRISTI Religione in Senatu Apologiâ gladio percussus est.

Reber APOLLONIUM pronâ bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Ætatemq; canit CHRISTI; sanctosq; triumphos,
Et stygiâ nuper capta trophæa domo.
Sed tamen insontem mulctat sententia Dibum,
Romanumq; jubet tingere cæde forum.
Ne dubitate nobo Romani credere libro.
Mucro stylus, sanguis littera, Roma liber.

CIII.

De S. ADALBERTO Gnesnensi Archiepiscopo & Martyre, qui à Prussis lanceis remissis, appetitus pro CHRISTO fortiter occubuit.

SÆpè Tyras; ALBERTUS ait, , & sæpè Tu
biscos:
Istrum sæpè peto, navigo sæpè Salam.
Ah quando tandem stellantia littora vis
Ah quando certà sidera puppe petam!
Dixerat, & crudis Prussus dat vulnera con
Et creber remis pectora nauta quatit.
Utere jam remis, & largum funde cruore
His remis, isto flumine, vise Polum.

CIV.

Puer JESUS totus desiderabilis.

HYblæi rores, & Hymetria liba valete,
Pinguiaq; Assyrijs destua mella favis
Me trahit ille ferax sanctorum vultus amo
Ille verecundo vivus in ore pudor.
Cùm mea mens sacræ satiatur imagine ju
mæ,
In desiderijs pascitur ipsa suis.

O j

O JESU, mea sola fames, mea sola voluptas,
Quàm sapis ipse, tui si sapit ipsa fames!

CV.

Vox dilecti mei.

AH ego tam liquidas surdus nõ audio voces?
Alter & infaustâ cantus in aure sonat?
Clamat, Ede, tellus, respondent æquora: Pota,
Vasta sitim faciunt æquora, terra famem.
Terra dehisce, cavis arescite flumina ripis:
Respuit & voces auris, & ora cibum.
Ut solo te, CHRISTE, frui possimq; velimq;,
Totus & os posthac, totus & auris ero.

CVI.

Imago Sanctissimæ VIRGINIS PLANCO missa.

MIsi, PLANCE, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciasq; meas, deliciasq; tuas.
Mittere nobilius, majus comprendere palmæ,
Nil potuêre meæ, nil voluêre tuæ.
A me plura tamen si munera, PLANCE, requiris:
Non à me, à donis plura require meis.

CVII.

De plurimis CHRISTI Martyribus, qui navi vetustæ impositi, demersi sunt.

DEgenerem linquunt tenebrosi carceris umbram,
Ut scandant fragilem masçula turba ratem.
Sunt illic merces, plagæ; sunt vota, rudentes;
Mors, pretium; virtus, prora; carina, salus;
Vincla, Fides; malus, pietas; suspiria, venti;
Spes, velum, remus; gratia, rector amor;
Tùc Deus; His navis, ait, mea, cingitur, arma
Typhi tuam cælo dejice, mitte meam.

CVIII.

De PALMULO adolescente sanctissimo immature vitâ functo.

VIxisti tibi, vixisti quoq;, PALMULE, CHRISTO,
Longa tibi fuerat vita, brevisq; DEO.
Semper vixisti CHRISTO; tibi, PALMULE, rarò:
Longa DEO fuerat vita, brevis tibi:

Mortuus, es victurus: erit tua, PALMULE, vita,
Longa brevisq; tibi longa brevisq; DEO.

CIX.

De S. SIMEONE STYLITA.

EST, inquit, SIMEON tellus mihi parvula punctum:
Quis velit in puncto, CHRISTE, movere pedes?
Ergo pedes posthac æternum stabitis, inquit,
Ne tam parva meum semita fallat iter.
Constitit: & stanti trigesima vertitur ætas,
Quæ tandem merito contulit astra viro.
Si tibi terra fuit punctum, sint circulus astra:
Jam lato choreas plaude per aura gradu.

CX.

CHRISTI in Cruce vox, SITIO.

AH sitio, clamas, Princeps pulcherrime rerũ:
Non habeo pro te dulcia vina, siti.
Tu tamen, ah sitio, clamas: dabo pocula, Spõse:
Heu mihi! sed misto pocula felle dabo.
Hæc, mi Sponse, bibe: quæris cui forte propines?
Ad me pro mundi, CHRISTE, salute bibe.

CXI.

CXI.

De S. IGNATIO Martyre, cujus in corde nomen JESU augustissimum aureis inciſum litteris, poſt mortem inventum.

Aurea in IGNATI fulgent cognomina corde
Hîc tua tu tecum nomina, CHRISTE locas.
Sparſerat effuſo Martyr cor ſanguine: de uno
Aurea te referens littera facta fuit.
Unde poteſt fulvum mutari ſanguis in aurum? (teſt
Sed tamen eſt ſanguis Martyris: ergo po

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH ex Vinenſi Academia in Germaniam proficiſcentis.

Si te Theologum judex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret eſſe ſuum.
Si te Oratorem facundo Tullius ore.
Audiret, linguam diceret eſſe ſuam.
Quæ tua ſunt, ſi fortè, BADACH, tua dixerit eſſe;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

CXIII.

In tres Tubas, Stemma JOANNIS RUDOMINA Equitis Lithuani.

T'Res nuper Diuæ, Bellona, Diana, Thalia
De RUDOMNÆIS dimicuêre Tubis.
Nostra Tuba est Bellona, inquit, Tuba nostra, Diana est:
Hæc, inquit, potiùs nostra, Thalia Tuba,
Audijt & Getico Mauors subriſit ab Hæmo,
Nil mihi cum vestris, numina docta, Tubis.
Vestra Tuba est Bellona, inquit, Tuba vestra Diana est.
Vestra Thalia Tuba est, sed RUDOMINA meus.

CXIV.

De morte CÆSARIS N. qui scenicum dum lustrat cælum, præceps inopino casu ad theatrum datus exspiravit.

VIsus ubi roseum fulgor mentitur Olympum,
Et simulant vivas aurea tecta domos,
Picta renidentis dum lustrat sidera scenæ,
Atq; alacres CÆSAR fertq; refertq; gradus;

Pendu-

Pendula nitentes decepit bractea plantas,
Atq; suâ quassum mole necavit onus.
Noxia Cæsaribus semper sublimia: quisquam
Ad superos veniat CÆSAR, & inde ruet.

CXV.

Idem loquitur de se.

FAlsa theatralis dum sidera miror Olympi,
Vera mihi, dixi, sidera pande DEUS.
Dum meus has LOJOLA Pater modò cernit oras, (mus!
Putida, clamabat, quam mihi sordet hu-
O mihi tam pulchri referentur morte penates!
Vera mihi referat, dum loquor astra DEUS.
At quia mors aberat cælo quæsita, cadendum
Ad terram nobis, ut moreremur, erat.

CXVI.

De eodem.

SCenica mentiti dum fortè palatia cæli,
Et dubio CÆSAR scanderet astra pede;
Aurea quæ falsi simulaverat atria cæli,
Scissa ruinosum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicisq; doloris
Ad sua materies ipse theatra redit:

Et JESUM vocat ore Pÿ ne flete sodales,
Non ruit ex astris CÆSAR, in astra ruit.

CXVII.

De duplici SENECA: ad PAULUM.

DE gemino SENECA pugnat sententia Vatum.
Conveniet, si tu, PAULE, secundus eris.

CXVIII.

In PHILIPPUM Rhetorem.

NOn poterat jussus tria dicere verba PHILIPPUS:
Si vultis causam nosse, disertus erat.

CXIX.

De nobili adolescente in ferijs Bacchanalium miserabiliter extincto.

SAltantes nuper mors viderat atra Lupercos
Et se festivis miscuit ipsa choris.
Ebria perq; domos saltabat perq; plateas,
Morborum longo præveniente choro:
Hic uni juvenis dum fortè resistere vellet,
Ebria non meritum messuit ense caput.
Tollite de lautis juvenes convivia mensis;
Quis scit, an ex vestris non bibat illa scyphis?

AD

AD

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII

SOCIETATIS JESV

LYRICORVM

LIBROS

EPICITHARISMA

SIVE

ERVDITORVM VIRORVM

AD AUCTOREM POEMATA.

Summi viri MATH: CASIMI SARBIEVI *è Societate* JESV *incomparabilem Musam* ERYCIVS PVTEANVS *admiratur.*

QUIS Mysta Apollinis novus? quis proximo
Accedit URBANUM gradu,
Threissa doctæ fila carpens barbiti,
Et Pindari ciens melos?

Roma-

Romanus ore, natione Sarmata,
Cultissimi vir IngenI,
Ab axe flammam frigido SARBIEVIUS,
A nocte lumen invehens,
Vertit quadrigas orbitâ Phœbi novâ,
Niveſque mundi calfacit.
Aut ſæcla barbaram exuunt æruginem
Aut priſca redeunt ſæcula.
Tantum poteſt, qui carmen aureũ ſonat,
Qui totus ipſe eſt aureus;
Severa pangens dogmata Sapientiæ,
Caſtoſque ſermonis jocos:
Qui mella ſpargit & ſalem SARBIVIUS,
Generoſi honeſti ſemina.
Si dignitati mixta amœnitas juvat,
Muſæque flores fructibus;
Ridere triſtem mente lætâ Palladem,
Ridere rugas dixerim.
Sic inter omnes præſtat unus Sarmatas:
Inter Quirites Sarmata:
Unus Latinâ Pindarum vates Lyrâ,
Et aliquid URBANI exprimit.

TER JO: HORATIO ET SARBIEVIO
Lyræ Latinæ geminis Principibus plaudit
MAXIMILIANUS HABBEQUIUS
Societate JESU.

NUNC CAPIT REGNUM DUOS.

POrtenta Vatum! non patitur duos
Soles Olympus, stellifero licet
Atlante vultus; non amorum
Fert comites Hymenæus ardor.
Celso Melampus Taygeti jugo
Venatus aprum, dentibus invidis
Latransque frendensque involansque
Participes abigit molossos.
Clitumnus albam si videat bovem
Errare, tauri cornibus advolant
In bella rivalisque pugnæ
Vulneribus fluvium cruentant.
Tædæ jugales, purpura Cæsarum,
Trophæa belli, dona Cupidinis,
Et ambitus creati honoris
Dividuos vetat ire fasceis.
Non fert secundum Cæsar & æmulum
Pompejus odit; cum genero impius
Socer duellat; involant con-
sanguineis Aquilæ maniplis.

Fra-

Fraterna Thebis funera dissident
Discorde busto. Sanguine tingeris,
O Roma fratrum, quando primi
Cæde malâ maduêre muri.
Unus subactâ Rex Asiâ potens
Dario habenas divitis imperi,
Secare Pellæus recusat:
Non animo satis orbis unus.
OMNIS Potestas impatiens furit,
Consorte juncto: Lætitiâ salit,
Consorte pulso, qualis ardet
In vacuo basiliscus antro.
Portenta vatum! nunc patitur duos
Reges bisulco vertice Phocidos
Parnassus; & Reges Latinæ
Sceptra Lyræ gemini tenebunt:
Unus sonantem natus ad Ausidum,
Alter rigentis margine Vistulæ.
Ter euge, Castor, euge, Pollux;
Vos gemini, puerique Ledæ
Alterna vitæ fata rependitis:
Polluce Castor; Castore, Castore
Pollux beatus! regna Cæli
Unanimes secuêre fratres.
HORATIANAM SARBIVIUS Lyram
Regnante dextrâ tradit & accipit!
HORATIVS gaudet teneri
SARBIVIO sua regna PLECTRO;
VRBA-

AVGVSTVS, unum Numen HORATIVS
VRBANVS, alter SARBIVIO Deus:
Hos BARBITI REGES adorant
Ad numeros saliente chordâ.
Quantùm profanis sacra super-volant
Minore major CÆSARE PONTIFEX
VRBANVS, AVGVSTO triumphis
SARBIVIVS meliore lauru.

JOANNIS TOLENARII *è Societate* JESV *ad* MATH. CASIM: SARBIEVIVM *S. Theologiæ Professorem.*

ODE.

FAllor? Sarmaticis an novus arbiter
Plectri silvicolis carmina dividens
Per confinia Thracum
Terris reddidit Orphea?
Quisnam Pegaseæ crederet ungulæ
Potandos latices gurgite Viliæ?
Quis Teumessia Tempe
Propter stagna Borysthenis;
Et vatum Aonium delicias nemus
Florens sub gelidæ plaustro Erymanthi dos?
Hæc miracula Phæbo,
SARBIEVI, tua dat chelys.

Cui nec prætulerit, quam Ogygijs vetus
tructis nobilitat fabula mœnibus,
Aut ad sidera vectam
Conjux Euridices lyram:
Quamvis melliflui carminis artifex
Auritas modulis duceret ilices,
Formaretque canendo
Silvæ monstra puerperæ.
Certè flexanimâ tu potior chely
Cunctis imperitas: & fide Teiâ
Torques mentis habenas,
Suadæ laude superbior.
Nam seu Pieriâ Martem acuis tubâ,
Ignescunt animi condere nubilo
Thressæ cornua lunæ,
Byzantique securibus.
Fœdatam Odrysio sanguine lauream
Diskurbare manu: seu alite Hymetrio
VRBANIque tiarâ
Signas mellea sæcula;
Dum belli jaculis pungimur, ungimur
Doctrinæ liquido nectare, & efferi
Inter pila Gradivi
Hyblæis alimur favis.
At quis te in Libanum proripit entheus
Ardor Castalidum, dissimilem tui?
Aut campos Galaadi, aut
Engaddi viridaria,

Spo n

Sponsæ delicias dum Sulamitidis
Plectro sollicitas? O quibus auream
Ex hortis Heliconis
Sponsi cæsariem rosis
Cælestis decoras! ut fidium tenes
Miraclo attonitos, dum artifici lyrâ
Pontum findis Erythræ,
Sternens Isacidis iter;
Ni me, SARBIEVII, ludit amabilis
Error depereat jam citharæ potens
Jessides tua plectra,
Jessæusque nepos tuis
Applaudat modulis. Me stupor occupat
Inter Sauromatas dum Boreæ accolas
Doctæ Phocidis hortos
Efflorescere conspicor.
Has rerũ ancipites esse reor vices.
Nec vernis stabilis floribus est honor:
Nec mansura perennis
Claris gloria gentibus.
Nunc terras rosei fax Hyperionis
Latè conspicuis tollit honoribus:
Nunc caligine mersas
Nocturno sepelit chao.
Quandoque & studiis occiduas vices
Excultisque vehunt tempora gentibus:
Spelæisque ferarum
Surgit lux sapientiæ.

Quan

Quondam Niliacæ lumina Mempheos
Densâ barbaries sub nebulâ premit;
Nec jam Bellerophontis
Tebas, nobilitat liquor.
Jam nudis Helicon fabula rupibus.
Quid Pandioniæ mœnia Palladis,
Exculti orbis ocellum,
Doctrinæque sacrarium.
Perlustro? Heu tenebris Cimmerijs latēs,
Fatorum series! nil reliquum exhibet
Tanti nominis umbra,
Præter culmina cespitum.
Sic Fatis placitum. Sed benè, quòd novo
Solatur radians lumine Carpates
Hæc dispendia lucis:
Pimplæisque opibus suum
Ditat nobilius Vilia gurgitem:
Et Pandionijs æmula honoribus
Gestit Vilna Minervam
Cælo tollere præsidem.
Certè dum Sophiæ Mysta sacer fides
Docto SARBIEVI, pollice temperas;
Nec, qui proluat ora
Vatum Castalius latex.

JACOBI HORTENSII *è Societate* JESU *ad Lyram* MATH: CASIM: SARBIEVII URBANO VIII. *dedicatam.*

ITe, & Romuleos inter resonate Quirites
Carmina Sarbiviâ deproperata Lyrâ.
Ad nova septeni salient modulamina colles,
Tybris & auritas stare jubebit aquas.
URBANUSque aliquid de Majestate remittens
Ad pia reginas carmina mittet Apes.
His amat ille rosis & casto gramine pasci
Otia pauca gravis dū sinit esse labor.
O te felicem nimiùm CASIMIRE Poëtam!
Sic tibi propensū qui CAPUT habet.
Sic tibi propensū qui CAPUT ORBIS habet.
Hunc Lyra non meruit Venusini vatis honorem,
Non ita Dircæū Pindarus urget ebur.
Hoc sciat Alcæus, digitos damnabit inertes;
Abdere se tenebris Lesbia Nympha volet.
Pierios dicent alio fluxisse liquores;
Quin & Apes sanctas carminis esse Deus,

Nobi-

Nobilis ô Vates qui nectare potus ab illo
Permessum obscuri nominis esse facis,
Nam tibi nec Divos ea suscitat unda furores,
Non Aganippææ gloria pulsat aquæ:
Sed magnæ mellis favere exæthere Matres,
URBANIq; sacros exhibuere favos.
Sed veri sedes, & CHRISTO proxima virtus
Insolitam docti Carminis afflat opem.
Esse quid hoc dicas, nisi Numinis igne calere,
Spiritibusque DEI sollicitantis agit?
Esse quid immodicos nisi ducere nectaris haustus,
Et sibi præfixas non habuisse colos?
Grande tuæ ô pretium mansuraq; gloria Musæ,
URBANI poterunt cui tholus esse PEDES!
At mihi si tanto fas quidquam appingere posti,
Aut signare aliquâ pendula dona notâ;
Non ego pro chordâ tenuem cantare cicadem,
Non aliud cupiam pectinis esse vice:
Sed fingam URBANAS illic sua condere mella,

Et dare pro cantu nobile murmur Apes.
Picturæque brevi subscribam lemma cusam:
Tantus amor nostræ est, gloria tanta Lyræ.

LUCÆ DIERIX *è Societate* JESU *in Lyram* MAT: CASIM: SARBIEVII.

PAucula Mæonio meditabar ludere versu,
Succinerem fidibus quæ CASIMIRE tuis.
Arripio longo distentos tempore nervos.
Filaque suspensæ pulverulenta lyræ.
Excutio, tendo chordas, adduco, remitto.
Exploro dubios pectine & aure sonos.
At subitò male compositis lyra dissonat chordis
Sic mihi confuso est murmure vilis queri:
Quid teretes tentas obtuso pollice nervos?
Desine nos humili sollicitare manu.
Musa CASIMIRI altiùs altiùs extollenda est:
Illius in laudes non satis ista chelys.
Nec tua sufficiet lyra Pindare, nec tua Fleve
Sufficiet, quantus dicere, quantus hic est.
Ipse

Ipse sibi vates solus sibi sufficit unus
Se capere, & solus se ceciniſſe poteſt.
Nil igitur CASIMIRE canam: nam digna canite
Non poſſunt, dignè, tu potes, ipſe cane.

JOANNIS BOLLANDI *è Societate* JESU *ad* MATH: CASIM: SARBIEVIUM *Pontificiæ Poëſeos imitatorem.*

ODE.

DEſueta pridem tendite barbita, &
Virente rurſus cingite Laureâ
Frontem Camænæ, rurſus, jo!
Caſtalios feror in receſſus.
Atqui vetuſto ſquallida pulvere
Amor fuit defendere inertibus
Divûm Acta blattis, inque Patrum
Ferre novam monumenta lucem.
URBANUS hinc me MAXIMUS OPTIMUS
Ad antra Cirrhæ, & Pegaſeos ſpecus
Reducit, & novos calores
In gelidis animat medullis:
Dum quâ ruentis fata priùs manu
Suffuliſit orbis mox animat fides
Micante pulſu, quem ſecundo
Attonitus vehit amne Tibris;

Ultraque terras & maria & latus
Utrumque mundi, solis & ultimi
Primique limen, & remotas
Oceani emorientis oras,
Tuliſſe gaudet. En propior Polo
Quà flectit Arctos, Viſtula corniger
Muſæque cantu BARBERINÆ
Perſonuit graciale littus.
Noſter quòd iſthic ludit Horatius,
Quòd lapſa retrò ſæcula colligens,
Vocemque ſpiritumque Flacci
Pindaricem jubet ire cantu;
Quòd inter Urſæ frigus, & hiſpidas
Telluris oras turbinibus graves,
Et grandinum ſonante fœtas
Progenie, CASIMIRUS, auras
Tepente Cælo provocat igneas,
Torrente fibris promit aquas, quibus
Vel ipſe Muſarum bicornis
Gaudeat immaduiſſe Vertex;
Quòd ver beatum ſentit Hiems; novo
Quod victa cantu mollior incubat
Nat ura; quòd repentè nato
Germine luxuriantur horti,
Quòd mel, quòd udo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quòd rore ſudat; quòd vel uno
SARBIVII lyra tactanervo

Quàm-

Quamvis feroces debilitat minas
Tumultuantûm fortiter hostium,
Et arma bellorumque nubem
Pulueream meliore miscet
Ludentis aurâ (si satis assequor
Quod augurando mens canit entheæ
Virtutis admirata numen)
Inde venit, Apis unde sanctum
URBANA nectar hausit, & æmulo
Horatianæ murmure tibiæ,
Terrasque miranteſque cælos
Attonuit calor omnis illo
De fonte fluxit, numinis hoc tui
Afflavit æstus aura beatior
URBANE, dum sacrata gentis
Romuleæ juga lustrat hospes.
O quis volentem me quoque patrio
Exesse cælo, quis sinat in tuos
Me ROMA BARBERINA Colles
SARBIVIO comitem venire!
Subsiste Musa, & vota decemplici
Substringe nodo, angustior est sinus
Mentisque virtutibusq; nostræ,
Quàm penitis queat ut medullis
URBANIANUM ducere spiritum.
Unius hoc est SARBIVII: cui
Impune trans nubes *sereno*
Calliope dedit ire Cælo.

GILBERTI JONINI *è Societate* JESU *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIUM.

O Testudinis aureæ
Qui fila ingenuo pollice temperas;
Et solis Rhodopes jugis.
Aut in Sarmaticæ littore Vistulæ
Doctam sollicitas chelyn,
Quam prono toties audijt alveo
Tibris defluere immemor;
Et septemgeminis non semel extulit
Echo Romula montibus:
Seu mundi Dominas Principis insulas
Di centem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut Apes
Cæli roribus ebrias,
Quæ curâ artifici mellea condiunt
Puro nectare sæcula;
URBANI arbitrio Lechica Principem
Cùm laurum meruit lyra.
Seu bellata gravi pectine diceres
Septem bella trionibus,
Audacemque acies ducere Martio
Nigrum pulvere Cæsarem, &
Gaudentem in medijs hostibus aspici:
Dum fatis melioribus

Ira-

Iracunda parem dextra superbiam
Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fugâ,
Dum victor rapido terga fugacium
SIGISMUNDUS equo premit:
Aut Lunæ Scythicæ sanguineum jubar
Formidabile Regibus,
Curvari facili circuitu vetat.
At quo te rapit insolens
Ardor fræna pati per vacuum æthera?
Dum cælo Sapientiam
Interras facili carmine devocas,
Et caligine patriâ
Celari cupidam non pateris, piè &
Præclarè temerarius.
Cantas ætherei tela Cupidinis,
Et quæ non dubiâ manu
Castis pectoribus vulnera destinat:
Et tædis melioribus
Mentes virgineas urit; & aureâ
Certus figit arundine,
Extinguitque suis Idalias faces.
Nec cantus meretricios
Musas virgineo ludere barbito,
Et castis fidibus jubes:
Quæ torvâ trepidus fronte legat pudor;
Quæ velata Modestia,

Et verso jugulet pollice castitas.
Clari gloria Phasidos,
Nec vates patrio degener Orpheo,
Et plectro & fidibus potens
Monstrandus digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ
SARBIVI, & Latijs fabula nobilis
Enarrande nepotibus;
Dicam (Roma licet torvior audiat)
Nemo pectine Romulo
Tentavit citharæ fila decentius.
Uni cedis Horatio,
Qui Musas Latijs montibus intulit.
Et, ni aurem mihi vellicet
Jam præjudicio fama potentior,
Et cani capitis nive,
Marcentes rigido vertice laureas,
Et myrtum quatiens manu;
SARBIVI fidibus, judice me, tuis,
Vates natus ad Ausidum,
Et primis citharæ cedat honoribus.

MICHAELIS MORTIERI *è Societate* JESU JAMBI.

VT illa prima ter beata sæcula
Pater Satorque Temporum

Tu

Ter invidentia, ter dolenda, posteris
Sinu profudit ubere.
Diesque finxit & refinxit aureos
Sereniore laminâ;
Brevi refugit, aureique germinis
Suave messuit decus.
Et inde mixta mortis ære livido,
Et obvoluta ferreo
Aheneoque plumbeoque vulnere,
Iêre retro sæcula.
Subinde læsa viliore surculo
Repullulare semina,
Solum rebelle senticeta prodere,
Luem maligna sidera,
Venena gramen, inquinata turbidum
Paludis una poculum,
Feraque silva, naufragosq; navitas
Maris procella, grandinis
Flagella ventus imbriumq; lacrymæ
Quotidiana funera.
It annus alter altero nocentius
In omne degener nefas;
Et aura mentis aureâ propagine
Imago prima Numinis
Homo fit umbra, fit propago plumbea
Suoque nequior luto.
At omnis illa tam beata fauſtitas
Polo recepta creditur;

Soloque pulsa, spem fovere cælicam
Lutique dulce tædium,
Vel in canora commigrasse culmina
Biverticis sacrarij;
Ibi crepante Pegasi sub ungulâ,
Meri fluenta Nectaris
Parens Apollo temperare vatibus,
Diesque semper aureos,
Et obstinata non perire sæcula
Lyrâ laborat aureâ.
Ubi novena cum Parente Castalis
Inane murmur increpans
Ab amne pendet, & liquoris ebria
Suave concinit melos;
Clientiumque labra fonte proluens
Poëticique spiritus
Furore complet aureumq; faucibus
Dat imbibisse sæculum.
Paterna laurus ab loquace barbito
Perenne personat nemus,
Amœna fata, pura, læta grandiùs
Tonante præloquens comâ.
Sed hæc fuêre namq; sicut aureum
Maligniore laminâ
Adulterantis æra prima germinis
Fremit perire sæculum:
Jugum bicorne, flos & umbra Daphnidis
Et omnes Phocidos nemus,

Et

Et ipſe Phœbus, & novena numina,
Et Hippocrena Pegaſi
Peraruere, vix ſtetêre ſæculo
Horatiana tempora;
Sub hæc virebat, inclytoque promicans
Poëſis alma vertice
Decus perenne germinabat, integros
Apollinis Vicario
Lyræ tenente ſpiritus Horatio.
Sed hoc repentè condito,
Suiſque ſubter abdito roſarijs;
Sub occidente laureâ,
Sepulchra vatis implicare carduos,
Rubeta pullulaſcere,
Jacere nomen interire gloriam
Biculminis palatij,
Et inter arma barbarumque militem
Situ pigro ſeneſcere,
Fidem rigere, lacrymare pectinem,
Chelyn ſilere cerneres.
Iêre luſtra, ferreique temporis
Iêre multa ſæcula.
Poëta nullus, aut Poëta barbarus,
Quid inter iſta ganniat;
At unus, alter, aut ſubinde tertius
Horatiana barbita
Paratragœdiante ſtrinxerit manu,
Cavo fragore turgidus,

Ina-

Inane nomen ad lyram; quid obstrepat
Et hoc per astra circulo
Trecentiesque millies volvitur
Revolviturque Cynthius;
Suprema donec & polita vidimus,
Et erudita tempora;
Quibus rediisse Pegaso suus vigor,
Suusque fontibus liquor,
Sororibusq; ter tribus suus decor,
Suusque laureæ color,
Suusq; mille mille Vatibus calor,
Perennitasq; credita;
Et eliquante jam stupore plumbeo
Nihil morante ferrei
Furore Martis, æneoque verbere,
Dies notantur aurei.
Per arma regnat, horridoque turbine
Salus amœna temperat;
Per arma Belga, Batavos per impetus
Amica ducit otia;
Per arma Scaldis, aggeresque perfidos,
Mosæque vapulans latus;
Per arma Rhenus, heu! per arma decolor
Novis probrosa cladibus;
Cruentus Ister, impiumq; sanguine
Mosella forticem trahens,
Cruore mixta, tabidisque fluctibus
Fluenta Pegasi vehunt,

Et entheata molliùs Poëtico
Rigant calore pectora.
Per arma Gallus, & per arma Celtiber,
Per arma vivit Italus,
Et ingruentis hostici sub ictibus
Canit vel ipsa prælia.
Et est Maronis, est cliens Horatij:
Habet Catullus assecias;
Et erudita, casta, blanda, vivida,
Cedroque digna carmina,
Apollinisq; non pudenda barbito,
Eburneoque pectini,
Et aureo super futura sæculo
In omne sæculum serunt.
Sed hæc nequisse, pro decore pristino
Vetusta pugnat æquitas.
Minore semper & minore dividens
Fluenta prima rivulo
Novusque nemo sic Poëta natus est,
Ut illa prisca numina,
Horatijque Principem lyram pari
Secutus expleat lyrâ;
Sed impos artis, & canore dissonus
Stylo vacillet impari.
Quod unus ille (stringe livor impetum,
Frementè dente ringere)
Quod unus ille (vivat æviternitas)
Jo parate lauream,

Parate

Parate serta, myrteaque textile
Ligate lilium comâ)
Quòd ille SARBIEVUS unus unicus
Libro peregit unico.
Hic omne quidquid est Poëta vel fuit,
Metro volante transilit,
Horatioq; Pindaroq; par (procul
Metu cadentis Icari)
Per ora currit, & per astra volvitur,
Supervolatq; sidera;
Polonus ille certus aridam novo
Replere fonte Castalin:
Et obsoleta nobilis Bimontij
Refabricare culmina;
Polonus ille per Borea frigora
Acinacesque Thracicos,
Beata Veris atque Pacis otia
Perennè Vatibus novans.
Per efferata Martis æra fæcula
Dies reducit aureos.

SIDRONII HOSCHII *è Societate* JESU *ad* MATH: CASIM: SARBIEVIUM.

ELEGIA.

ROmanæ fidicen citharæ, qui fidem præpes

Vitis

Visis, & ignavam FLACCE relinquis humum : (this,
Pace tuâ, quamvis nec certiùs altâ Clean-
Nec fuerit Samii lingua locuta senis ;
Semita Dircæi nō est tamen invia cygni,
Ivit & hāc pennis repperit alter olor.
Nec minus est auræ, quà se levat æmulus ales ;
Nec spatio nubes inferiore secat.
Par abit, & forsan cursum sublimiùs urget ; (volat.
Et quò non potuit PINDARUS, ille
Nec malè ceratis ad sidera nititur alis,
Nec dabit æquoreis flebile nomen aquis. (Notosque,
Ætherias animas testor, Zephyrosque,
Et quæcumque sacros detulit aura modos : (quale
Si tua, SARBIEVI, speraſſet carmina
Non fieri meritò posse putavit opus)
Pindaricas laudes præſſiſſet HORATIUS ;
& tu
Materies illi, primaque cura fores.
Felix, credibili major quem concitat ardor ;
Judicium superas Vatis & Orbis idē.
Non abit in pejus semper vitiosior ætas,
Nec quamvis semel est ferrea, semper erit.

Se

Se fugit hæc certè, priſcumque recurrit in aurum,
Illa eſt carminibus gloria parta tuis.
Hæc ego vos, Muſæ, veſtroque in monte virentes
Jam pridem lauros edidiciſſe reor.
Hæc ubi cantantur, nec ſaxa, nec æquor ſurda, (feræ.
Nec ſunt indomitæ turba timenda
Vos eritis teſtes Getico ſub ſidere cautes,
Quique; Lycaonio Ponte ſub axe jaces.
At neque ſola videt properare POLONIA rupes, (quas:
Miranteſve tenet VISTULA ſolus a-
Et Rhodope, & ſcopulis veniunt plaudentibus Alpes, (ſuos:
Nullaque non montes gens videt ire
Hæc Rhodanumque Padumque tenent, & carmina Rhenum
Oblitos notas, ut priùs, ire vias.
Hæ ſit ſæpè Tagus, fulvaque reclinis in urnâ
Dixit: Eunt auro puriùs illa meo.
Sæpè aliquis nullâ vates hæc legit in umbrâ, (tis.
Et circùm viridis protinus umbra ſte-
Cui licet hæc gelidâ nemorum ſecurus in umbrâ;

BELGA

BELGA sed heu! lituos inter & arma sonat.
Si sic in patrijs cantasset montibus Orpheus,
Cum silvis meliùs saxa secuta forent.
Promptiùs Aoniam lapis ascendisset in arcem,
Evectus numeris, magne Poëta, tuis
O quantò Delphin pernicius ille natasset
Per mare, tã blãdæ raptus amore lyræ!
Hæc animum certè mihi sic demulcet, ut illum
Auferat, & memorem non sinat esse sui.
Sæpè fui, ceu vaticinans, aliena locutus,
Et fuit abrepti carmen in ore tuum.
Sæpè locuturus diuturna silentia feci,
Aut tenuit medios lingua tepente sonos,
Mens abit, & subitò tacitum mirantur amici;
Me rapiunt numeri, cygne canore, tui.
Sive jubes in Threicium capere arma tyrannum,
Pænè minax digitis sumitur hasta meis.
Sive super nubes sublimis & æthera tendis,
Sollicitat nostros protinus aura pedes,
Sive per Ausonios spatiaris lauriger hortos,
Me Zephyri & Floræ regna subire puto. Seu

Seu mœtente canis testudine flebile carmen,
Palleo, nec fletu lumina nostra carent.
Seu tristis hilari solaris pectine curas,
Defluit ex animo cura dolorq; meo.
Sive pios castæ suspiras mentis amores,
Urimur, ardentes sunt tua verba faces.
Denique me formas subitò convertit in omnes (tui.
Qualiscumque operis pagina lecta
Hoc est & volucres cantu, fluviosque morari,
Hoc est aëriâ ducere saxa viâ.
Hoc est fulmineas auferre leonibus iras,
Hoc agnis rabidos conciliare lupos.
Pegasides Divæ, vestro date debita Vati
Quæ possint Clarium serta decere Deum. (tas;
Quid precor? exiles lauro redimite Poëtas
Vos mihi, si merui, nectite serta Deæ.
Nam tua, SARBIEVI, cùm silvæ plectra sequantur,
Ad crines properat laurea spōte tuos.

NICOLAI KMICII *è Societate* JESU.

DITHYRAMBUS.

NAm me quis melior corripiat calor?
Jam tollor Ales trans liquidũ æthera,
Caniſque præter nubibus hiſpidas
Sublimis oras, interno
Splendidè pernix oculo, revolvi
Immodicum gyrabilis orbis
Cryſtallum adſpicio; nec piger impetus
Ardor in celſas vehit uſque ſedes,
Abjungitque animum corporeæ morâ
Molis, & pennas timidas reſolvi
Inſolitâ ſubter levat aurâ,
Ut volvi placidi ſedulus ætheris
Tranquillas vigilum Currus in ignibus
Siderum rotas agit!
Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? ſolidos ad orbes
Nam repercuſſo recinit jocoſa
Rurſus imago.
Audimus? reſonant carmina non priùs
Accepta æthereis choris.
At quò perpetuis aurea ſedibus
Sidera migrant! nec labor, ultrò
Sequitur rapidum temo Booten,

Jamq;

Jamq; & Virgo venit vecta curulibus,
Quæ niveis flavâ digitis exertat aristam,
Uberis neque impotens
Nec parca glebæ, aut dulce nitentium
Florum, quos Siculis fœta Favonijs
Hyblæ jugera nutriunt.
Illam mellilegæ cælibe murmure
Adstipant animæ, & suavibus attonant
Circùm susurris, & loquace
URBANUM repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinæ decemplicis.
En Herculei stella leonis
Superbiore concutit flammas jubâ
Magnumque spirat Sarmatici decus
PRINCIPIS, & profugam repulsi
Cynthiam Thracis, viduasque cæsi
Concani amissis pharetras sagittis.
Quis ille torvas fronte jacit minas
Semifer, & veterem servat sub pectore
Achillem,
Altaque quondam quos monitus dedit
Secum revolvit mente; per improbum
Ut mundū armigeram circumagit ratem
Immunis, & fati dolosas
Effugiat sine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebesque haud humilis beati

Impe-

Imperij, ardentes revocate densarum
Undas stellarum: venit ecce
Mavortis ignis, cujus ahenea
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulchra belli vivit in igneâ
Tempestas facie, ut jam capulo manus
Respirat, pronasq; ad Carmina porrigit aures,
Turbidium lætatus, ut obsoletos
Rubiginosi sordibus otij
Dardanos enses revocari in orsus
Audit avitos.
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchrosque stellarum tumultus,
Dum trepidant, numero reponat?
Sequamur populos agglomerantium
Ignium non hæc sine destinatis
Gaudiis fiunt, trahit & sequestras
Latente motu lampades voluptas.
Sæpè dum pectus taciti fatigant
Cupidines & conscij calores,
Prodidit murex inopinus oris,
Non solus orbes Aligeri impetus
Urget, cadentis sive oblitus supet,
Seu prima ad cunabula Solis:
Ast inclusus Amor sæpè decemplice n
Intus agit molem circum versatq; sequa-
cem.

Eamus

Eamus, astrorum alipedes choros,
Utcumque labuntur secuti.
Ut mihi percussis salierũt pectora fibris!
Quis hîc canoro barbito moratur
Detinetque sidera?
Agnosco voces nosco sonantium
SARBIEVII errores digitorum,
Pectinis & laudabile murmur.
Ut prona astrigeræ domus
Plebs aure arripiunt sonos!
Et nixa avidis sidera flammis
Consumunt totas cantantis in ore medullas!
Ut cervice siniſtrâ
Acclinis, melior Threïcij alite
Carminis, æthereos lyræ
Committit ignes, seu quibus Arbiter
Terræque Cælique ictus amabili
Longùm laborat in Charybdi:
Sive ut Virgineus Amor
Summâ parte animos nectaris imbuat,
Non erubescendasque flammas
Castis versat in ossibus.
O vatem nimium DEO!
O dulces strepitus, ô benè Cælitum
Gaudia digne Olor occupare!
Tibi seu citatus inter
Langueſcit Zephyrus flexanimas fides,

Seu bellicoso fortior æthere
Immugit sonus, aut clangit in auribus
Heroum, quoties aut adamantinum
Mavortẽ memoras, aut resides novorum
In ora bellorum resorbes;
Respondent tacitis sidera nutibus,
Incensoque magis vota cupidine
Sese in carmina porrigunt.
En APES circum tibi BARBERINÆ
Tempora alludunt; tibi nectar omni
Abditum Cælo properant: sed illæ
Dulcius ore tuo lucrantur,
Tenduntque cellas ut sitientibus,
Mella sæculis nova,
Quëis & æternæ ambrosiæ Deorum,
Et quæ minister Phryx puer æthere
Miscet capaci blandus amystide,
Deterioris
Damnata notæ Massica cedunt,
Judice Mundo.
Hæ celso quoties cardine defluæ,
Innuptæ volucres nota Palatia
URBANI repetent, ut solitis suum
Pontificem relevent susurris:
Latè dispositis ordinibus, super
Aut mixtam nebulis comam
Cupressum, aut vitreo margine fontium,
Per myrtos, per & aureas

Rosas, & caltas lilium que densum,
URBANO referent tuæ
Quem citharæ addidicere cantum.
Hîc ille, sudo dum fremit aëre
Mellita pubes, & repetit tuæ
Nectar Thaliæ, non Caleno
Sobrius accipitur Lyæo
Gratius, nullis ita fervet uvis
Candida Naxos alumna Bacchi,
Quas BARBERINUS duceret uvido
Nectare SARBIVII priùs,
Cedunt Eois intonatæ fluctibus
Conchyliorum deliciæ breves;
Cedunt & Afris quas alit in jugis
Benigna tellus alites,
Mulliique stultæ damna pecuniæ,
Et scarus fatuo pretiosus auro,
Quoties mensis accinet illis
Sarmata cycnus.

Audimus? (atræ cedite livi
Cocyti nebulæ, quas notus invidiæ
Halante Ditis de palude
Eductas, avidis obstruat auribus.)
Audimus? ut jam pectine concita
Illa terrarum superumque cultos
MAJESTAS, solio Vatê dignatur ab alto:
Subtequi nostras, ait, ô Poëta
Non piger chordas, facilisque Cynthi

Suffe-

Suffeciſſe DEO, ſers medius gradum
Noſtriſque, Appolliniſque.
Servabis ergo tu benè mutuis
Fidum pectus amoribus,
Pontificiſque & Vatis amicus
Æterna teges tempora lauro.
Vix ominato vox ea murmure
Vulgata totis dicitur Italis,
Quà tauriformis Rhenus & Albula,
Quâ ſerus undas Bætis in æquora
Ibera volvit, nec paterno
VISTULÆ ceſſat geminare nomen
Fama Poëtæ.
Continuò ingentes animæ, decora alta,
vel Tiaræ (munt,
Vel ſceptra parvos quo populo exi-
Venam benigni protinus ingenI
Sive ille certis verba legibus liget,
Seu velut aureæ
Liberas linguæ reſerare ripas,
Attonito ſtupuêre ſenſu.
O Vates, placidos fortiter occupa
Portus! ô quid agis? jam nova puberis
Vulgi fluctuat unda:
Tu mentis ultra culmen & ingenI
Evectus, expertuſque, raris
Auditum enarrabis ACUMEN.
Clamatur! auræ plauſibus aſſonant,

Plaudit totis Roma Lyceis.
O quos tunc tibi TARQUINI
Sensus de tacitis ossibus eduxit anhelitus,
O quos ODDO tibi?
Quos tibi PETRUCCI, quos GODFRIDE tibi?
Aut quisquis Lechicũ pronus in Orphea
Et morum facilis, dives & Ingeni?
Utcumque pubes Romula nobiles
Ardet per artes, SARBIEVIUM sonat,
Et sibi sæcula retrò,
Quæcumq; magnis vatibus tumebant,
Seu sale lætas spargere mentes,
Seu Lesboa lubet tendere barbita, &
Voce ciere viros, & pulchris funera armis
Dicere, in uno Dardana pubes
SARBIEVIO revocata gaudet.
Quis me tunc Italo sub Jove ponet
Ut magnos fremitus inter, & auspicia
Clamores, aliquis tuus
Monstrarer pariter manu,
Quo Duce fontes petij Cyrrhæ,
Et præcipitis juga Parnassi,
Longè antecedentem secutus.
Daphnides lauri, quibus impedita
Aurea Vates tempora tollit?
Thespij montes, & amica Musis

Unda Pimplæ, volucris Bellerophontis
Ungulâ excussi latices volantes,
Quorum non expalluit haustus
SARBIEVIUS, faciles colono
Favete vestro; quosque velit jugis
Sistere Pierijs, pronos submittite colles,
Et florentes animæ que magnæ
Passibus lætis, juvenes, patentem
Irrumpite audaces Heliconis arcem,
Doctarumq; hederas præmia frontium
Vittasque lauri avellite postibus,
Assurgente choro Dearum.
Nunc tempus arcana Aonidum pede
Lustrare regna, atque irrevocabilem
Ætatis occasum, & facilem emori
Vitam, Pieridum sistere munere,
Et longum diffundere in ævum
Magni nominis Ortum.
At nos lentæ animæ, dum super ardua
Mentis pennigeræ vos rapit impetus,
Et tantas Aquilæ subitis alas
Dantis se in spatia ætheris
Et liquidum per inane Cæli?
Seu molles Elegos littora ad hospita
Fingemus patrij fortè Borysthenis,
Arguto Iberam seu sale Bilbilim
Provocabimus rudes:
Aut, si quando calor fortior incidet,

Simplici chordas quatiemus œstro.
Vobis dulcia pectora,
Seu manè Phœbus surget ab æquore,
Seu sera lassum Doris in humido
Componet ostro, ritè vocabimus
In vota cælum, ne benè præpetem
Abrumpat mora cursum:
Ne Ductor Ales vester in avias
Sublatus Auras, non sine conscio
Agmine, vel vitijs iniqui
Laboret astri, vel supino
Aëre dejiciat caducas
Lentior alas.

GUILIELMI BOLMANI *è Societate* JESU *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIUM. *sacri adversus Turcas belli hortatorem.*

AUdiimus? quænam illa alto generosa canôra (Phœbi?
Aut Martis longè sonuit chelys, aut tuba
Audiimus? neq; adhuc conspirat Gallia Ibero (cum
Odrysias lacerare acies, atq; impia Thra-
Agmina, & infandas ferro rescindere lunas? (campis
Non arma arripiunt? non telorum ærea

Histo-

Iistoniis latè riguit ſ-ges? at mihi dudum
yzanti circum turreis, & mœnia Budæ
ircum, cannarum grando horrida fer-
ratarum, (que æra.
t clamoſa gemant tormenta, tonantia-
ur non Auſtriadumq; aquilas, villoſq;
Philipporum (cerno
uratos, Superi! miſtimque micantia
ilia? me miſerum! cur non Rhenoque
Tagoque (alta,
t Rhodano vecti unanimes ventoſa per
)ſtia Biſtonij cœnoſa irrumpimus He-
bri, (amnem,
nque caput fractis curvatum cornibus
ransÆmumq; Iſtrumq; Boriſtheneaſq;
procellas, (des?
armaticas ultra ferimus pia ſigna palu-
) decus antiquum Byzanti! ô mœnia!
& ô tu
rx alta, Eoas latè regina per urbeis!
nfelix, quæ te crudeli compede vinctam
Eripere, atque Italæ rurſum componere
Romæ
Fortunata dies poterit? quæ dextra le-
vare (arva!
ervitio? Voſq; ô Solymæ, Jordaniaque
Vos ſacri colles, ſilvæque, habitataque
Divis

Mœnia, divino tellus dignata cruore!
Sed si tanta piget momenta inquirere rerum;
Debemusne etiam fœdæ ludibria genti!
Prô pudor! opprobrium telluris, & impia magni
Proluvies Orbis, Cæliq; & Numinis ira
Dicimur, oscœniq́ue canes, damnataque turba. (per arma,
Ipse ego per Scythicas acies, CASIMIRE
Ipse per obstanteis arcus, per sæva Gelonûm (q́ue,
Spicula, per latos enseis, per scuta, virosq́ue
Vividus, & pulchro leti inflammatus amore, (prælia curæ,
Parte aliquâ ante alios, quèis aspera
Devicti Ditis tendens insigne cruentum
(Dextrâ insigne, hostem lævâ mortemq́ue lacessens) (phalangi,
Par cuneo irrumpam, par Pellæq́ue
Flammivomæ balliſtæ, & fulminis acrior igne.
Eveniat! tantùm cælo mihi spiritus almo
Suppeditet, nec Musa mihi SARBIEVIA desit
Injectura faces animis, & nobile robur.
Non mihi, si circùm, quidquid videt Æmus, Hebruſq́ue

Per

Perluit, atque Hypanis, Strymonque & (rissas;
inhospita Nessi
Flumina, Sithonias tendant inferre sa-
Quamvis torva micent oculi, frontsque (ra;
ærea; quamvis
Ora super duplici facies stet ferrea barbâ
Setarumq; alæ ingentes, rictusq; jubati;
Non si Barbarico cælum fremat omne tu-
multu, (astra)
Nec mihi si clamor terras & verberet
Ora genasve timor notet, aut præcordia
tentet.
Martius intereà cælo calor influat ossa,
Ingentesque in bella animos SARBIE-
VIUS addat, (segni
Et pavidum incusset Pontum, & Neptunia
Æquora servitium minùs indignarier
æstu;
Quod vinctæ Cyclades, quod mœret
Achaica Thetys;
Æthiopumq; domos nigras, quæque op-
pida Ganges (undis;
Præfluit & cunctis captivum Bosphoron
Atque alia Amosidæ, Solymæoq; æmula
Regi: (rat ab alto.
Tantum ardet, tantamq; animo vim spi-
Tu ne pone manu citharam, CASIMIRE,
nec ulla

Cura vetet major grandeis convellere
nervos, (cas.
Et sacra in diros accendere prælia Thra-

JACOBI WALII *è Societate* JESU *Ode ad Lyram* SARBIEVIANAM, *sæpius* EUROPÆOS PRINCIPES *ad recuperandum* ORIENTIS IMPERIUM *animantem.*

QUæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos strepitus canit,
Belliq́ue caussas? quas coire
Principum amicitias, & enses
Pingues amico sanguine barbara
In terga verti justius imperat.
An rursus Alcæi minaces
Classica personuere Musæ?
Sceptrique & iræ Pittacus impotens
Urbem insolenti servitio premit,
Sævumq́ue detrectat superbi
Ferre jugum Mitylena regni?
Fallorne? tristi Luna Othomanidûm
Pallescit umbrâ; cornua contrahit:
Plenumq́ue desperavit orbem,
Omne jubar minuente Vate.
Sic noctilucis pallida cornibus
Phœbe laborat, ter, Magicis sacris,

Spar-

Spargente succos, ter que Marsas
Canidiâ recinente voces.
Præsagus horror, quem Lyra Thracio
Incussit astro, sanguineas aquas
Pro rore sub noctem coegit
Æmonijs fluitare cultis.
Tantisne credet posteritas minis
Natos in usum lætitiæ modos
Fervere, ut augusti malignâ
Regum apices violentur umbrâ?
Ite, ite, fortes, quò citharæ vocat
SARBIEVIANÆ clangor amabilis:
Ite, & triumphatis Idumes
Ad numeros volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Jonicis
Aptum choreis, auribus accinunt:
Docent in adversas phalangas
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradivi nervus, aheneas
Stringit catervas. ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatos
Fila regent numerosa gressus.
Lycurgus olim sic Lacedæmone
Pugnæ imminentis signa dedit lyrâ:
Et miles observans modorum
Ibat ovans, placidoque veros
Mortis timores carmine temperans,
Promptus ruebat pro patriis focis

Per tela, confusasque strages
Per cineres, per acuta belli.
Ite, ite: sancto pulvere sordidos
Mavors coronis vestiet: hactenus
Niliique Jordanisque ripæ
Palmiferis viruere silvis,
Vestrosque poscunt cædua vertices
Palmeta. Quin & barbita munere
Vestros adornabunt labores
Nobilibus potiore sertis.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: sed, heu! non nisi funera,
Vocesque supremas cadentum
Docta sono tenuare rauco.
At illa, quæ vos increpuit, lyra
Benè ominato signa receptui
Datura, vulgabit decore
Vulnus hians, obitasque mortes.
Non solus olim lusit Olympicâ
Digno palestrâ carmine Pindarus:
Est, qui Palestinis subactis
Sacra pari canat arma laude.
Nec sola Dirce vidit Hymettijs
Thebana tingi labra liquoribus:
Apum Quirinarum labores
Obstupuit Tiberinus amnis,
Et hospitalem Vistula nectare
Madere ripam, quod sibi Romulâ

Stipa-

Stipavit URANUS Tiarâ
Mellifluos glomerante rores.
O magne Vates, ô Heliconidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecurum periculi,
Pindaricos docuére niſus;
Pars quanta laudum, mella liquentibus
Stillaſſe labris? pectoris alveo
Dives refundis mellis agmen,
Nectareâque ruens procellâ
Sonora vincis flumina, quæ Notus
Spumanſque Nereus auxiliaribus
Dum juvit undis, verſa ſecum
Tecta trahunt, pecudeſq; ſorbent.
Talis ſuperbos colligis impetus,
Altoſque ripæ diruis obices
Effrenis, & fœdam Gelonis
Perniciem meditatus arvis.
I, perge, grandi mellifluos lyrâ
Devolve fluctus. Mox ubi publicas
Implêris aures, Martis ardor
Creſcet equis, equitumq; turmis.
O quanta ſervo reſtitues gregi
Emenda totis pilea ſarcinis!
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Io, ter io! Si quid Apollinis
Divina quercus fatidicum ſonat,

Veroſ-

Verosque præsagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Musis.
Dicentur olim Sarmaticæ fides
Vicisse mistas cum lituis tubas:
Credetur excantata Thracum
Luna tuo trepidasse plectro.

GUILIELMI HESII *è Societate* JESU *ad* MATH: CASIM: SARBIEVII *victricem Musam.*

EMBLEMA.

Philomela inter lyræ fides mortua.

Animata canentem exanimat.

CUm teneri Philomela comes placidissima veris
Dulcibus Auroram sisteret illecebris;
Et modò lenta trahens veluti suspiria fleret,
Sorberet fractas garrula mox lacrymas;
Fortè sub herbosâ recubans testudine Vates
Dicitur innocuas increpuisse fides.
Audijt has vicina canens Philomela canentes,
Cœpit & hic primùm displicuisse sibi.

Ut

Ut tamen auderet, cantu perſtabat inani
Cominus argutam ſollicitare lyram,
Jamque ſuſurrantum ſonitus imitatur aquarum, (bâ:
Mox velut æratâ provocat arma tu-
Deinde ſepulchrales ſingultit Præfica leſſos, (ces.
Carmine conciſas adnumerante pre-
Donec languida ſenſim & mortua ſuſpirando
Terruit attonitâ lapſa repentè lyram.
Namque fides inter jucunda pericula quærens,
Concidit, & viſa eſt dicere, cedo lyræ.
Hactenus hæc fuerit, non eſt modò fabula; poſtquam (modos.
Huc CASIMIRE tuos detulit aura
Detulit, & toto ſiluerunt carmina Pindo,
Mœſtũ neſcio quid viſa ſubinde queri.
Non equidem invideo: nec ſi philomela ſuperſit,
Emeritæ cupiam bella movere lyræ.
Et tamen hîc aliquid tenui protrudimus aurâ,
Et tamen audebo dicere ſi qua via eſt.
Si quis in hoc Phœbi tenuatur ſpiritus ore.
Si qua vel extremis vox agit in labijs,

Fun-

Fundimus hîc, si fortè lyrâ moriamur in
istâ,
Dulce mihi fuerit te modulante mori.

Ejusdem in MATH: CASIM: SARBIEVII *Lyram novos in cantus ab* VRBANI VIII. *Pont: Max: gentilitijs Apibus animatam.*

EMBLEMA.

In tensis Lyræ fidibus tres Apes.

Apes vitam dant animosq; Lyræ.

DAulias Aonium moriens sortita sepulchrum,
Liquerat intensâ corpus inane lyrâ:
Mellifer en geminis exercitus aduolat alis; (Apis.
Terna sed ante omnes accelerabat.
Si benè perspexi, majoraque murmura sensi, (erat:
Rustica non fuit hæc turba, forensis
Nata sub URBANO fuit hæc feliciter orbe,

Et

Et tamen externâ comis amare lyram.
Vix benè concussis volucrum trepida-
verat alis,
Et tenui impulsu moverat aura fides,
Jamque per incertos strepero cum mur-
mure nervos (bus;
Ad numerum positis ibat Apis pedi-
Ocyùs insonuêre fides, vocemq; dedêre,
Carminaque ad lyricos accinuêre
modos. (ta dixi.
Res nova (per Musas) & numquâ cogni-
Phœbeum, dixi, numen habetis apes?
Vosque lyræ graciles, vos fila tenerrima
nervi
Vivitis, & vivam cogitis esse fidem?
State, micate fides, apibusque sonate
secundis,
Exsuperate meos, sæcula parva, dies,
Altera promerito donec Lyra credita
cælo
Obscurum terris non sinat esse POLUM.

JACOBI LIBENS è *Societate* JESU *Parnassus biceps Poëtis binis* HORATIO & SARBIEVIO.

FOrtè levem viridi captabam cespite
somnum, Quem

Quem facilem ventus, lenis & umbra
dabant;
Cùm mihi Apollineis visus consistere
Campis, (aquis.
Hîc ubi bina sacris fons juga lambit
Culmine sublimis cantabat HORATIUS
uno;
Colle nec oppositò qui resideret erat.
O ego! Calliope votum sed inutile risit:
Est meritis sedes celsior illa tuis.
Serpe humilis, tenuesque elegos inglo-
rius imo tis ama.
Pangere turbam inter sub pede mon-
Ille meus (læto respectans signat o-
cello
Lauricomum serto luxuriante caput:
Ibat ovans celso, quisquis fuit ille, co-
thurno, (erat:)
Jamque Venusino multa timendus
Ille meus superis Vates caput inferet a-
stris; (apex.
Deque duobus apex qui vacat, hujus
Dixit. At ille celer superato colle pa-
rabat
Dulce locuturas sollicitare fides.
Et jam plectra movens vocat in certa-
men Honoris
Fila Venusinæ non superanda lyræ.

Audie-

Audierat; numeros neq; spernere visus,
HORATI,
Nobiliore animas æmula plectra sono.
Sic medijs certans Philomela reciproca silvis
Ardet inexhaustũ deproperare melos.
Laudis amor stimulabat, & artis conscia virtus,
Quæque aderat pressis turba novena labris.
Arbiter ipse animos Phœbus tacito ore ministrans
Alternum purâ combibit arte melos.
Hic tonat Actiacos numero majore triumphos:
Ille per audacis signa BOHEMA Duces.
Per FERNANDEAS acies, Aquilasque perennes
AUSTRIADUM, numero bellisonate volat.
Alter & alter agros, silvas canit alter & alter:
Hic citò mutatis blandus, & ille, modis.
Arte pari teneros canit alter, & alter amores;
Arte pares ambo, non & amore pares.
Flamma duellantes animos vorat æmula; neuter,
Quo dici possit nomine Victor, habet.

Donec

Donec colle pari geminos, in honore locavit (pari.
Pro paribus meritis Phœbus utrumq;
Quàm benè divisi geminata cacumina montis!
Signarunt Vates scilicet illa duos.
Sic erat in fatis, annos quandoq; daturos
Par Vatum paribus nobile verticibus.
Olim hoc fatidicus præviderat augur Apollo,
Hinc gemino montem duxit in astra jugo.

FINIS.

A. M. D. G.

BIBLIOTH: UNIV. JAGELLONICAE

4
D

C

S

C

Biblioteka Jagiellońska
stdr0010233